

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2996

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Dr. Joža Glonar:

Matija Murko - 70 letnik

V zlati Pragi, med češkoslovaškimi brati, praznuje danes naš rojak Matija Murko, profesor za južnoslovenske jezike in književnosti na staroslavni Karlovi češki univerzi, sedemdesetletnico svojega rojstva. Pred sedemdesetimi leti se je rodil pri Sv. Urbanu pri Ptuj, na zahodnem kraju onega prejšnjega dela Slovenskih gor, čigar vzhodni del je dal Slovanom prvega znanstvenega slovničarja, Miklošiča, katerega slava po desetletjih, ki so potekla od njegove smrti, ni obledela, ampak še naprej raste. Murku, gojencu Božidarja Raiča, častitljivega rodoljuba iz dobe našega prekipajočega političnega preporoda, učencu in pomočniku Miklošiča, sta kraj in vzgoja določila znanstveno pot. Vseskozi odlično je končal gimnazij v Ptuj in Mariboru ter 1880 prišel na Dunaj, takratno središče slavističnega študija v Avstriji. Izborni šolan v dveh filologijah, slovanski in germanski, je postal 1886 doktor filozofije z najvišjim odlikovanjem, ki ga je takratna Avstrija mogla podeliti mlademu možu, ki stopa med znanstvenike. Zetja po širokem razgledu po slovanskem svetu ga je po doktoratu napotila v Rusijo, kjer je poldrugo leto študiral spomenike srednjeveške književnosti med Rusi in — kar je zanj najbolj značilno — obenem z budnim očesom in kritično opazoval razmere tako po ruskih mestih, kakor po deželi. Po povratku na Dunaj je poučeval rusščino na Zavodu za orijentalne jezike, na Terezijanski akademiji pa slovenščino. Ta praktična šola pa njegovega znanstvenega delovanja nikakor ni zavrla ali ovirala, kajti že 1897 se je na Dunajski univerzi habilitiral za docenta slovanske filologije na podlagi spisov, ki so ga na mah bili postavili ne samo med prve delavce na polju slovanske literarne zgodovine, ampak tudi na polju primerljane literarne zgodovine ne samo slovanskih, ampak tudi drugih narodov. Leta 1902 ga je univerza v Gradcu poklicala, naj po smrti profesorja Gregorja Krika prevzame njeno osirotelo stolico slovanske filologije, leta 1917 ga je enako časten klic pozval v Nemčijo, na eno največjih in najslavnejših nemških univerz, kjer je zavzel stolico slavistike po Leskienju, leta 1920 so nas prehiteli Čehi, ki so se okoristili z njegovim obširnimi znanjem in z njegovimi izrednimi organizatoričnimi zmognostmi ob ugodni priliki, ki jo je za izgraditev narodnih institucij prinesel srečni konec svetovne vojne. Tako praznuje svojo sedemdesetletnico med njimi, ne med svojimi rojaki.

Brez dvoma sijajna in nenavadno častna življenjska pot, kakor je ni prehodil še noben slovenski znanstvenik. Toda to pot so Murku ugodile njegove izredne zmognosti. Bistra okretost duha, širok razgled po vsem slovanskem svetu — on je med redkimi slavisti, ki mu je dano, da vse slovanske jezike tudi govori in jih na ta način doživlja — ki ga ne pozna samo iz knjig in mrtvih črk, široki obseg znanstvenega zanimanja, vse to mu je utrla pot do spoznanj v slovanskih rečeh, ki so ga postavila med prvo vrsto slovanskih kulturnih delavcev. Poleg tega ga je odlikoval tudi vedno nekako — recimo — »moderen« ustrežnost znanstvenega mišljenja. Ob nastopu svoje znanstvene kariere se ni dal oplasti od črnoledih svaril učenjaka, ki mu je odsvetoval zanimanje za filologijo, v kateri ni več kaj opravka, češ da so vsi »spomeniki« že izdani, vedel je dobro, da filologija ne zajema samo davne preteklosti, da njen objekt ni samo mrtvi pergament, ampak prav tako tudi živa, vsakdanja sedanjost, v kateri se bolj ali manj slično oglašata tudi davna preteklost, v kateri mrtvi pergament oživi. Odtod njegova vedna zveza z živo sedanjostjo, odtod nekaka »aktualnost« njegovih znanstvenih spisov in razprav, ki prihaja od tod, da skuša Murko vedno zajeti ideje, ki vladajo stoletja, duha, ki ni od danes na jutri, ampak uravnava in vodi človeška mišljenja in dejanja.

Tema odgovarja že široki obseg in raznovrstnost znanstvenih področij iz slavistične stroke, na katerih se je Murko udeleževal. Slovniška vprašanja in literarna zgodovina, narodopisje in zgodovina slovanskih realij, zgodovina slavistike in vodilnih idej v njej, vse ga je, zdaj v večji, zdaj v manjši meri, zanimalo. Pri tem pa nikakor ni bil omejen na ožji krog kakega slovanskega naroda: početi ruskega pripovedništva, češka romantika in nje odvisnost od nemške, zgodovina jugoslovanskih (starejših) književnosti, to troje bo pač dovolj, da se pokaže vsa mnogovrstnost in dalekosežnost Murkovih znanstvenih interesov. Vrsta bi se dala seveda še raztegniti in narediti mnogo bolj pestra.

Volitve brez volivcev?

Moskva je z vsemi svojimi denarnimi sredstvi na delu

Madrid, 5. februarja.

Pet najpomembnejših politikov, med njimi zadnji ministrski predsednik pred diktaturo Santhes Guerra in voditelj reformistov Melquiades Alvarez je stopilo 30. januarja z manifestom pred javnost, v katerem smatrajo takojšnje volitve v ustavodajno skupščino za najnujnejšo zadevo in edino pot, da bo pravičnost in svoboda zmagala v državi. »V tem prepričanju in z ozirom na sedanje razmere v Španiji zato smatramo, da nam je nemogoče sodelovati pri volitvah, ki jih sedanja vlada razpisuje, ker vidimo, da nam po vesti ne bo mogoče v bodočem parlamentu niti tvoriti parlamentarne opozicije.« Vtis proglasa konstitucionalistov je bil na vso Španijo ogromen, ker je prišel iz vrst monarhistov samih in ker dokazuje, da na odkritosrčnost svobodnih volitev, kakor jih pripravlja Berenguer, niti monarhisti ne verjamejo. Odmev se je takoj pokazal tudi pri drugih strankah. Monarhistični liberalci pod vodstvom grofa Romanonesa in katalonski avtonomisti pod vodstvom Cambota, so se takoj pridružili konstitucionalistom vsaj v toliko, da so zahtevali od Berenguerja nadaljnjih garancij za svobodo volitev, ker bi se sicer tudi oni vzdržali volitev. Republikanci iz vseh strank in vseh smeri, enako tudi socialisti, so pa že itak izjavili, da se ne udeležijo volitev, katere bi vodil sedanji ministrski predsednik Berenguer.

S tem je naenkrat nastal nadvse mogočen blok

volivnih abstinentsov, ker za volitve 1. marca bi prišli kot volivci v poštev samo še konservativci. Vsek uvidi, da bi parlament, v katerem bi bili udeleženi le konservativci, bil še mnogo brezpomembnejši, kakor je bila svojedasna narodna skupščina Primo de Riveri. Kralj baže ni hotel podpisati volivnega razpisa, dokler se večina strank ne bi izjavila za volivno sodelovanje. To bi imelo za Berenguerjevo vlado posledico, da bi morala odstopiti. Berenguer je zato popustil na celi črti in ugodil vsem zahtevam liberalcev kakor tudi avtonomistov. Razen tega je bilo napovedano, da bo 8. februarja povsod brez izjeme odpravljeno vojno stanje in da se narodu v celem obsegu zopet dajo zakonodajne svoboščine. S tem je Berenguer pridobil liberalce in Katalonce za volivno udeležbo.

Glasilo kambistov »La Veu de Catalunya« piše naslednje: »Priznati moramo, da kaže zadnja nota ministrskega sveta mnogo dobre volje in da nas zadovoljuje, čeprav smo mnenja, da je vlada z neupravičljivo počasnostjo in pozno dala garancije, ki so potrebne za svobodne volitve. Mislimo, da bi vse stranke, ki žele, da bi takojšnje volitve dale pravega izraza narodnega razpoloženja, zahtevale iste garancije. Govoriti le o volivni abstinenci, ne pa tudi povedati, pod kakšnimi pogoji si zamišlja kdo svobodne volitve, se nam zdi nedemokratično in neobektivno. Skoraj se nam zdi, da se nekateri boje stopiti v stik z volivci.«

Kljub temu pa je položaj zelo nejasen in konstitucionalisti so domovini izkazali slabo uslugo. Kajti v tem trenutku zahtevati ustavne volitve, je nekoliko prepozno. Imelo bi za nujno posledico, da bi se volivni termin zopet odložil. To pa bi bilo nadvse škodljivo, kajti Berenguer je že sam odlagal volitve, dokler je pač mogel. Nadaljnje zavlačevanje bi pa imelo edino le to posledico, da bi levičarski in revolucionarni elementi, ki so se pod sedanjo diktaturo silno okrepili, še bolj narasli. Dokazano je, da je Moskva z vsemi svojimi denarnimi sredstvi na delu in da zelo dobro izrablja sedanje brezparlamentarno stanje. Nihanje pezele je silno opasno, a vsi priznavajo, da bi ji samo normalne razmere mogle dati potrebno stalnost. Razen tega čaka ogromno socialnih, gospodarskih in kulturnih problemov, ki jih more rešiti le ustavna vlada.

Radi tega so nepotvorjene volitve v sedanjih razmerah najdalekosežnejšega pomena. A težave so radi nekulturnosti in nepismenosti naroda, ki se bo lahko dal zavesti po kakršnikoli agitaciji, ker mu absolutno manjka zdrave politične razsodnosti. Sicer so garancije, ki jih je dal Berenguer, tako obsežne, kakršnih ni dosedaj dala še nobena španska vlada, a kljub temu so radi dejanskih razmer več ali manj iluzorne. Slišijo se tudi glasovi, da se bodo v zadnjem trenutku tudi republikanci odločili za volitve.

Mehika po kulturnem boju

Obsiren pregled sedanjega stanja v Mehiki je dal papeški delegat in mehiki nadškof Ruiz y Flores francoskemu publicistu Luguenu. Nadškof izjavlja, da je kljub nekaterim nepovoljnim zakonom katoliška cerkev v Mehiki danes popolnoma priznana in da je bila božja služba zopet povsod uvedena. Nadškof upa, da bodo cerkev in verniki v najkrajšem času dosegli popolno versko svobodo. Vsi namreč priznavajo, da so katoličani najjačji činitelj, ki edini more deželi očuvati notranji mir. Sedaj gre stremenje največ za tem, da se za vse katoličane doseže splošna in svobodna volilna pravica, ki naj jim da polno enakopravnost z drugimi državljani.

K vprašanju ali se sme po pravici nazivati Mehiko za katoliško deželo, kakor se večkrat bere v časopisju, je odvrnil nadškof: Večina Mehikancev se imenuje katoličane. Res pa je, da jih je zelo veliko samo imenoma, kajti na 15. milj. vernikov pride le 3000 duhovnikov, torej pride na

5000 vernikov komaj en duhovnik. Iz slabe poučenosti in iz nevednosti mnogo katoličanov sprejema razne radikalne socialistične ideje in trdnem prepričanju, da je to združljivo z njihovo vero.

Brez dvoma je pa mnogo katoličanov, ki so v svojem življenju dobri in iskreni verniki. Kar tiče Indijancev, ki jih je v Mehiki približno 5 milijonov, so brez razlike pripuščeni k vsem javnim kakor cerkvenim službam in častem. Vendar pa je njihova katoliška vera prepletena z močnim praznovanjem. Izraziti sovraženiki cerkve se dobe skoraj vedno le med domačimi belokožci. Njihovo sovražno zadržanje proti cerkvi je pripisovati svobodomiselnim vzgoji, ki jo dobivajo v državnih šolah.

Kakor znano, je nadškof Leopoldo Ruiz y Flores igral izredno važno vlogo pri pogajanjih, ki so vodila do sporazuma med cerkvijo in vlado. Znan je kot zelo dober poznavalec mehikanskih razmer.

Sudan neodvisno kraljestvo

Velikopotezna angleška politika napram arabskim narodom

Aleksandrija, 9. febr. or. Iz prvih virov se poroča, da je angleški višji komisar sklical v Khartumu zelo važno konferenco, na kateri se je razpravljalo o zanimivih predlogih angleške vlade za rešitev sudanskega vprašanja. Znano je, da sta angleška in egiptovska vlada v dogovoru iz leta 1921 sklenili, da bosta obdržali neke vrste skupno nadzorstvo nad sudansko pokrajino. Egipt je zahteval pa sam zase, kar je vzrok ali vsaj glavni vzrok sedanjih težav med angleško vlado in med nacionalisti v Egiptu. Angleška vlada bi bila svoje dni celo pristala na del egiptovskih zahtev, ko pa so egiptovski nacionalisti ubili poveljnika sudanske armade sirdarja Singa, je postalo očitno, da se Anglija ne bo smela odreči kontroli nad Sudanom. Med tem je angleška industrija izgradila tudi znameniti sudanski jez, s pomočjo katerega bo namakala svoje bombažne nasade, ki bodo zalagali tekstilno industrijo v Manchesteru.

Tudi italijansko prodiranje v južni Libiji nekoliko vznemirja angleško vlado, zato bi rada napravila vedn, da bi se Italija ne mogla naslanjati na egiptovsko vlado. Angleška vlada se je po

gornjih informacijah odločila ustanoviti neodvisno sudansko kraljevino. Na prestol tega kraljestva namerava posaditi nečaka nekdanjega kedijskega Hilmi II. princa Mohameda iz dinastije Mohamed Alijev. Ker sta na tej konferenci bila prisotna tudi angleški sirdar (armadni poveljnik) in guverner Sudana z velikim številom političnih uradnikov in zastopnikov zunanje ministristva v Londonu, je popolnoma razumljivo, da ima ta konferenca zelo velik pomen. Angleška politika napram Arabcem se razvija v sedaj že jasno smer. Oni bi radi arabske pokrajine razdrobili v nebroj neodvisnih kraljevin, ki bi se med seboj rivalizirale ter onemogočile ustanovitev velikega skupnega arabskega kraljestva.

Kairo, 9. febr. V vladnih krogih vlada veliko razburjenje radi novic, ki so prišle iz Khartuma predmetno neke konference angleških višjih uradnikov o ustanovitvi neodvisnega kraljestva Sudana. Egiptovski vladni krogi so prejšnje miselnosti, da bi ustanovitev neodvisne sudanske države pomenila definitivno odcepitev Sudana od Egipta. Egiptovski poslanik v Londonu je naprošen, da zahteva pojasnitve glede navedene konference.

Oblaki nad Balkanom

Netaren razvoj bolgarsko-grškega incidenta

Atene, 9. febr. kk. Zunanji minister Mihalokopulos je brzojavno sporočil v London in Sofijo, da sprejme razsodišče, ki ga predlaga Henderson. Henderson je ta predlog stavil z osebnim pismom v Atenah in Sofiji, kjer sta oba angleška poslanika izročila to njegovo pismo.

Atene, 9. febr. kk. Mihalokopulos je naročil grškemu poslaniku v Sofiji, naj s protestom izjavi bolgarski vladi, da bi po dosedanji preiskavi bolgarske obmejne straže grškega vojaka bila lahko aretirala, ker je prestopil mejo zato, da poroča o tem, da so nekatere mule prekoračile mejo. Ustrele pa da ni bila nikakor utemeljena.

Atene, 9. febr. kk. Kakor poročajo listi, je bolgarska vlada odklonila posredovanje, ki ga je pri-

poročala Anglija, sklicujoč se na notranjepolitične razloge. Ta bolgarski odgovor je atenske kroge zelo razočaral. Po londonskih vesteh je ta odgovor povzročil tudi v Angliji nezadovoljstvo in bo posledica najbrže ta, da bodo bolgarske železe za posojilo naletele na nove težkoče.

Italijanski kralj obišče Solio

Budimpešta, 9. febr. ž. Zvedelo se je, da bo italijanski kralj prvi par dne 5. in 6. aprila obiskal Sofijo. Ob tej priliki bosta prišla tja tudi italijanski prestolonaslednik in italijanski zunanji minister Grandi, ki bo pri tej priliki vrnil obisk Burovu, ki je bil svojedasno večkrat obiskal Rim.

Brezposelnost pri nas

Belgrad, 8. febr. AA. Gibanje brezposelnosti leta 1930.

Iz prošlega leta je ostalo brezposelnih delavcev 5662, od tega moških 4633, žensk pa 1029. V tem letu pa se jih je prijavilo za delo 145.277 (123.174 moških in 22.103 žensk). Ponujeno delo, ostalo od prošlega leta 734 (563 moških in 191 žensk). V tem letu ponujenih mest 56.169 (43.599 moških in 12.570 žensk). Izvršeno posredovanje 44.872 (35.053 moških in 9.819 žensk). Konec leta ostalo brezposelnih 9989 (7968 moških in 2021 žensk).

Odstotek med prijavljenimi delavci in ponujenimi službami je 37,6%. Odstotek med prijavljenimi delavci in izvršenimi posredovanji je 29,7%. Odstotek med ponudenimi službami in izvršenim posredovanjem je 78,8%.

Izplačane podpore: Redna podpora za 24.486 delavcev 2.538.387 Din. Izredna za 8127 delavcev 557.960.10 Din. Potna podpora za 2989 delavcev 192.280.55 Din. Podpora v naturi za 9892 delavcev 119.956 Din. Znižanih voznih listkov je bilo izdano 75.194 komadov v vrednosti 4 milj. 108.433.74 Din.

Pravilnik o katastroh

Belgrad, 9. febr. AA. Finančni minister je predpisal pravilnik o katastroh, ki se deli v dve dela. Prvi del razpravlja o klasifikaciji zemljišč, drugi pa o katastralnem operatu.

Prvi del podrobno razpravlja o načinu klasificiranja zemljišč v zmislu zakona o katastru. Drugi del pa odreja enotni katastralni aparat za vse dele naše kraljevine. V onih pokrajinah, kjer se ne obstoji kataster in se že vrše meritve, se je treba takoj ravnati po tem obrazcu, v krajih pa, kjer je kataster že uveden, se mora najprej stari elaborat pretvoriti v novega, potem šele stopijo v veljavo odredbe novega zakona o katastroh.

Mariborska Glasbena Matica v Belgradu

Belgrad, 9. febr. ž. Danes je prispela sem mariborska Glasbena Matica, ki bo 11. in 12. februarja priredila koncert. Jutri priredi koncert za srednješolce. Gostje so bili sprejeti zelo priščno. Za njihova izvajanja vlada veliko zanimanje.

Trgovske vesti

Belgrad, 9. febr. AA. Zveza obrtnikov in pomočnikov v kraljevini Jugoslaviji je obveljala vse organizacije in prizadela, da je na teh tujih tržiščih veliko zanimanje za naslednje blago:

Amsterdam: mast, risove in nepredelane kože. London: mast in slanina. Frankfurt: kože. Bolcano: slanina in svinjska mast. Milan: živina in slanina. Trento: zaklana perutnina v zmrazem stanju. Bologna: svinjska in druga mast v svežem in pol zmrazem stanu. Stockholm: meso, srove in predelane kože. Argirokastro: predelane kože in obutev. Smirna: kolesa in športni predmeti.

Minister, ki je obupal

Dunaj, 9. febr. AA. Ker je poljedelski minister Thaler obupal nad gospodarsko bodočnostjo Avstrije, je odstopil ter se izselil v inozemstvo. Vo dil bo neko skupino tirolskih kmetov, ki se izseli v Paraguay v Južni Ameriki.

kolonije, okoli katerega so se z veseljem zbirali vsi graški Slovenci vseh slojev, od penzioniranega generala do preproste služkinje. Enako ljubezen do svojega naroda je ohranil tudi po vojni, ko mu je bila parkrat dana prilika, da na vidnem mestu svojo tehtno besedo izreče v prilog svojim rojakom.

Mirno in zadovoljno lahko gleda na pot, ki jo je prehodil v teh sedemdesetih letih, mi pa se z veseljem in ponosom pridružujemo zaslužnim čestitkam, ki jih bo danes deležen med našimi brati v zlati Pragi.

narodne pesmi pa je ena največjih njegovih zaslug za Slovence. Pod njegovim spretnim vodstvom se je že pred vojno z uspešno uvedeno akcijo nabralo blizu 10.000 narodnih pesmi z melodijami, po vojni pa mu je uspelo rešiti vse to gradivo — ki je bilo prvotno last avstrijskega naučnega ministrstva — in mu zagurati varno shrambo in znanstveno uporabo. Največ pa je za Slovence storil v Gradcu, kjer ni bil samo profesor in eksaminator svojih učencev, ampak naravnost njih skrbni oče — koliko skrbi so mu včasih naredili! — povrh pa naravno središče vse graške slovenske

Belgrajska „Politika“ o papeževi okrožnici

Dočim ljubljansko »Jutro« okrožnici o zakonu pripisuje samo toliko pomena, kolikor je papež na važnost tega vprašanja sploh opozoril, je »Politika«, ki prinaša tozadeven članek iz pravoslavniških krogov, drugačnega mnenja.

Ugledni belgrajski dnevnik pravi v svojem uvodniku od 7. t. m., da je papeževa okrožnica »Casti connubii« odjeknila po vsem svetu in nato prinaša v glavnih potezih jako uspel resumé njenih izjav. Naglašajo, da okrožnica ne služi samo ocene in priznanja ljudem, ki pripadajo drugim veroizpovedanjem, ampak bo zbudila pozornost in odobravanje tudi pri tistih, ki sicer nimajo pozitivnega verskega prepričanja, vendar pa imajo etičen nazor življenja in se prizadevajo za občni blagor. Papež, pravi »Politika«, je srečno izbral trenutek, da dvigne svoj glas v obrambo legalne zakonske zveze proti hodu in razpuščenosti velikega dela sedanje družbe. Popolnoma prav ima papež, ko naglašajo, kako se dandanašnji zakon zveni in ponižuje po besedah, spisih, predstavah in kinematografu. Današnji pojmi o morali so propali.

Enciklika pa tudi zelo umestno obrača — tako nadaljuje belgrajski dnevnik — proti takozvanim reformnim poizkusom, ki hočejo pod videzom znanosti zakonsko zvezo popolnoma

razhljati. To so takozvani poizkusni in tovarski zakon pa kontrola porodov (births control), ki jo zagovarjajo celo nekatere protestantske sekte (metodisti in episkopalet) v USA. »Politika« konča svoj komentar k papeževi okrožnici s sledečimi besedami:

»Enciklika Casti connubii je našla ogromen odmev. Ona to tudi zasluži. Postavljač svoj avtoritet v službo zakona, je papež vzel v svoje roke obrambo ustanove, ki se ne tiče samo sreče in morale posameznikov ampak tudi bodočnosti naroda in kulture. Pravoslavna cerkev, ki je v verski tajni zakona zdrav gledala največje socialno svetinjo, more vzvišene napore vrhovnega poglavarja velike katoliške cerkve samo s spoštovanjem in priznanjem pozdravljati.«

Te besede se po svoji toploti in pravilni ocenitvi velike vrednosti papeževih misli jako razlikujejo od komentarja »Jutra«, ki je zlasti prezrlo ogromni pomen stališča enciklike za bodočnost naroda in njega zdrav razvoj. Kdor odobrava ali misli, da mora dajati koncesije nazor, moderne veleburžazije, ki ne mara otrok, ta nehoti pomagati lastnemu narodu kupa grob. Vse drugače, kakor vidimo, presoja vprašanje belgrajski dnevnik, ki gleda s širokega vidika bodočnosti naroda in kulture sploh.

Političen umor v Sofiji

„Zakaj naj beživa, izvršila sva svojo dolžnost!“

Sofija, 9. febr. AA. O umoru Gjorkova smo zvedeli te-le poodnosti:

Včeraj dopoldne je šel Gjorkov iz svojega stanovanja v ulici Hrista Boteva 89 v rusko cerkev na bulvarju Carja Osvoboditelja, kjer je prisostvoval službi božji. Nato je šel po raznih ulicah do cerkve Sv. Nedelje, očitno zato, da zabriše sled za sabo. Odtod se je vrnil s tramvajem po raznih ulicah v ulico Hriste Boteva. Ves ta čas sta ga morilca zasledovala. V trenutku, ko je izstopil iz tramvaja, je streljal nanj Rajko Miladinov. Gjorkov je zbežal v neko prodajalno rib, kjer se je skril za mizo, toda morilca sta mu sledila do sem. Miladinov je ostal na ulici in stražil pred vhodom, Stojanov pa je stopil v prodajalno ter začel streljati na skritega Gjorkova. Gjorkov je z besedami »Dosti, dosti, umiram!« izdihnil. Morilca sta izstrelila vsega 40 strelcov, kar je izzvalo strahovito paniko. Ljudje so zbežali na vse strani. Ko je slišal streljanje, je prišel policijski agent Pešev ter z revolverjem v roki pozval morilca, naj se predajo. Miladinov mu je odgovoril, da se bo-

sta predala le uniformiranemu orožniku. Nato je prišel na kraj zločina orožnik Mihajlov ter oba morilca pozval, naj odložita orožje in se mu predajo. Stojanov mu je odvrnil:

»Zakaj naj beživa? Izvršila sva svojo dolžnost.« Nato je pozval svojega druga, naj se tudi on preda. Policija je uvedla takojšnjo preiskavo.

Morilca sta priznala pri zaslišanju svoje dejanje in izjavila, da sta imela nalog ubiti Gjorkova. Nalog jima je prinesel neznan kurir, ki jima je izročil 4 revolverje in 2 bombi. Ko sta prejela naročilo, sta zapustila svoje delo in pet dni zasledovala Gjorkova. Dalje sta izjavila, da je za nju VMRO edina oblast. Gjorkov je bil učitelj, v vojski je služil kot kapetan. Za časa Stambolijskega je zapustil učiteljsko službo ter odšel v inozemstvo študirat. Po umoru Protogerova ga je imenoval Ivan Mihajlov za svojega glavnega pobočnika v organizaciji. Sodeloval je aktivno v borbi. Obdukcija je ugotovila, da je zadelo Gjorkova pet strelcov, od teh dva smrtonosna.

Baloković v Varšavi

Varšava, 9. febr. AA. Znani jugoslovanski umetnik goslar Zlatko Baloković je imel v soboto v varšavski Filharmoniji znamenit koncert na gosli Cajkovskih del v spremstvu Filharmonije. Balokovićev izvajanje je zbudilo veliko zanimanje in se je moral večkrat pojaviti pred občinstvom. Koncerta se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik v Varšavi Branko Lazarevič s celokupnim osebnim poslatištva.

Austro-madžarska poga anja

Dunaj, 9. febr. kk. Za madjarsko-avstrijsko trgovinsko pogajanja, ki se začne 20. t. m., je komisija sestavila seznam avstrijskih industrijskih predmetov, katere naj Madjarska prevzame z gotovim kontingentom kot zamenjavo za enako določeno množico madjarskih agrarnih produktov. Na madjarski strani se smatra, da bo dogovor lahek glede višine kontingenta, ne pa glede izbire industrijskih predmetov, ki bi se mogli uvažati na Madjarsko, ne da bi bila oškodovana lastna madjarska industrija, tako posebno mlinska in tekstilna industrija, glede katerih se misli v zvezi s kontingentiranjem na kartelno pogodbo. Madjarska želi zase večjo agrarno kvoto, kakor bi priznala Avstriji industrijsko kvoto.

Brezposelski nemiri v Pešti

Budimpešta, 9. febr. Z. Policija je bila preteklo noč v pripravljenosti, ker so komunisti pripravljali demonstracije radi brezposelnosti. Vendar se je zbralo precej demonstrantov pred redakcijo »Nepszav«, katere pa je policija razgnala.

Budimpešta, 9. febr. Z. Danes opoldne je prišlo do velikih demonstracij na Rakoczijevem in Telekijevem trgu, ki so jih priredili brezposelni delavci. Klicali so: »Dajte nam kruha! Dajte nam dela!« Policija je demonstrante razgnala in okrog 20 voditeljev aretirala.

Mr. dr. Seipel gre v Svico

Meran, 9. febr. kk. Bivši zvezni kancler dr. Seipel se bo po tukajšnjem zdravljenju preselil v Davos. Pred odhodom je izjavil, da mu je mir zelo dobro storil, kar mu je bilo mogoče posebno radi tega, ker ima Avstrija sedaj tako vlado, kateri lahko tudi največji plašljivci propusti vodstvo poslov. Zmešnjav v vladi se ni bati, dokler bo dr. Ender državni kancler.

Ruski dumping v naši soseščini

Dunaj, 9. febr. kk. Član sovjetskega trgovinskega zastopstva na Dunaju je pridobil vstopnico na dunajsko žitno borzo, kjer sedaj vse žitne ponudbe pobija s tem, da ponuja za 5 odstotkov nižjo ceno. Konkurenca ruske pšenice na Dunaju že pozna, posebno, ker kvaliteta ruskega žita prekaša madjarsko blago in je enaka pšenici Manitoba. Povzročilo je sovjetskega žita je povzročilo gotovo nervoznost in že vnaprej otežkočuje nameravano regionalno pogodbo z jugovzhodnimi evropskimi državami.

Sporne vesti

London, 9. febr. AA. Na mednarodni tekmi plavalnega kluba v Parizu je miss Joyce Cooper potolkla evropski ženski rekord v plavanju na 100 metrov. Plavalnica je preplavala to progo v 70 sekundah. Prejšnji rekord je imela gospodična Braun iz Nizozemske. Preplavala je 100 m v 71.8 sek.

Predavanje ameriškega poslanika o „strežništvu“

Predavanje ameriškega poslanika »O strežništvu«. Belgrad, 8. febr. Na običnem zboru Društva Rdečega križa dne 6. februarja v Belgradu je imel ameriški poslanik g. John Dyneley Prince predavanje »O strežništvu«, katerega nam je g. poslanik iz naklonjenosti odstopil v objavo. G. Prince je izjavil med drugim:

Lahko trdimo, da so bili trije posebni vplivi, ki so pripomogli k razvoju modernega sistema negovanja bolnikov, namreč: vera, vojna in znanost. Vpliv krščanske vere je bil prvi, ki je pripomogel razvoju strežništva, ker je le-ta pripravila najuglednejše žene tedanje dobe, da so se pričele baviti s strežništvom samo iz blavekolubja. To je značilno dejstvo, ker kaže, da mora biti temelj uspešnega negovanja bolnikov ravno tista posebnost, ki se v novi zavezi imenuje »ljubezen«, kar pomeni dobrodelnost ali bratsko ljubezen do bližnjega, ki mora biti baza vsake moderne kulture.

Ce se ozremo na zgodovino strežništva, vidimo, da sta bili v četrtem stoletju krščanske dobe dve velikodušni starorimski dami, ki sta tekmovali med seboj v posejanju bolnic in negovanju bolnikov. Patricijska dama Fabijola je l. 380 ustanovila veliko bolnišnico v Rimu. Ravno tako je pobožna cesarica Flaccilla, soproga rimskega cesarja Teodozija I. (379—395) osebno posečala bolnice in negovala bolnike.

Vendar v tem času strežništvo ni temeljilo na znanosti, ampak so bili to le osamljeni slučaji s strani dobrodelnih posameznikov. Nekoliko kasneje so sklenile skupine pobožnih krščanskih dam, da bodo delale v bolnišnicah in negovale tamkajšnje paciente. Toda ta delavnost je bila vedno pod cerkvenim nadzorom. Prav za prav je bila v vsem srednjem veku kontrola bolnišnic in strežništva pod duhovniki, ki so zalagali bolnišnice s strežnicami in bolničarkami iz ženskih samostanov.

In ta sistem je trajal vse do dandanes v skoro vseh katoliških deželah, dočim se sedaj ta si-

stem izključno religioznih strežnic postopno menja, ker medicinska znanost dandanes zahteva strokovnjake, ki imajo posebne znanosti za strežništvo. Strežnice bolničarke se morajo sedaj posvetiti le svojemu poklicu ki se sedaj klasificira kot stroka ne pa kot prej, samo kot posel. — Videli smo torej, da je bila vera prva, katere vpliv je dosegel, da se je pričelo z negovanjem bolnikov.

Nato je g. poslanik govoril o vojni kot vplivu na razvoj strežništva in nadaljeval: Strežniški poklici je eden najnesebičnejših in najkoristnejših v današnjem življenju. Njihovo delo pomeni žrtvovanje samega sebe v korist naroda. Često pomeni to tudi žrtvovanje lastnega zdravja. Bolniška strežnica se mora pogosto brez marmiranja prilagoditi posebnostim nervoznih in upornih bolnikov, pri čemer se mora zavedati, da bolniki nimajo oblasti nad seboj, radi česar mora biti strežnica zbrana in zanesljiva.

Pogosto morajo strežnice reči poslednje besede tolažbe kakemu siromašnemu tuincu, ki umre daleč od doma in prijateljev. Često pomeni žrtvovanje nedostojnosti v hišah predvčerajšnjih pridaničev in današnjih bogatinov, ki domišljavi na svoje bogastvo, nočejo razumeti položaja bolniških strežnic. Vse to je samo senčna stran strežniškega življenja.

So sicer tudi svetlejša in boljše strani, ki lahko hrabrijo strežnice v njihovem napredku. Radost, ki jo čutijo radi zboljšanja kakakega težkega slučaja, ko zvedo, da je to zboljšanje posledica njihovega dela in njihove sposobnosti, je lepa nagrada zanje in za one težke čase, ko njihova skrb ni bila uspešna. Vse bolniške strežnice, ki sem jih poznal, so bile človekoljubne in obenem strpne in inteligentne. Takšnim strežnicam, torej ogromni večini, dolgujemo največjo hvaležnost.

Naj bo geslo bolniških strežnic: sočutje, ne sebičnost in usmiljenje!

Smrt nesrečnega dekleta

Zagreb, 9. febr. Z. V Brežicah se je smrti neko deklet vrglo pod lokomotivo, ko se je vlak pričel premikati s postaje. Kolesa so ji prerežala nogi. Vendar je bila še toliko pri zavesti, da je povedala, da se piše Jozefina Šicelj, da je stara 20 let, doma iz Zagreba, in da je njen oče uhokojeni učitelj. Zakaj je skočila pod lokomotivo, ni hotela povedati. Okrog 11 je padla v agonijo, davi pa je umrla. Popoldne so njeno truplo obducirali. Pri njej niso našli nobenih listin, razven 2 in pol dinarja.

Sala ali podlost

Hamburg, 9. febr. kk. Silno pozornost in ostre proteste vseh mornariških krogov je povzročilo dejstvo, da je hamburška paroplovna družba Voglmann, ki obstoja že od l. 1886., na visokem morju na obeh svojih parnikih snela nemško zastavo in potem razvila panamsko zastavo, da bi pri svojem osebnju prihranila 44% pri mezdah in socialnih bremenih, ker s tem ni več podvržena nemškemu pomorskemu pravu.

Novi potresi

London, 9. febr. kk. Novi potresi sunki so v nedeljo napravili v Novi Zelandiji zopet katastrofalno škodo. V potresno ozemlje je bilo poslano letalo z dvema potnikoma in pošto. Letalo je moralo v silni pristai in zadelo ob tla s toliko silo, da so vsi potniki in posadka mrtvi.

Butler ne vzame nič nazaj

Washington, 9. febr. Z. Mornariški minister Adams je sporočil, da odstopa od namere, da bi se general Butler dal pred sodišče radi žalitve Musolinija. Minister je napravil ta odlok na podlagi izjave, ki jo je dal Butler in v kateri pravi, da je izrekel besede v zasebnem krogu in da ni računal s tem, da bodo besede prišle v javnost.

Dunajska vremenska napoved. Jasno vreme. Zjutraj hud mraz. Po višinah pa bo temperatura morda še narasla.

Drobne vesti

Ljubljana, 9. febr. AA. Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje službeno mesto banovinskega ceslarja in sicer za cestni prog: a) od ocepca ceste Rečica-Mlina do mosta čez Savo pri erar. žagi v Soteski; b) Bolinjska Bela—kolodvor.

Belgrad, 9. febr. m. 27. septembra 1930 je dr. Drag. Jovanović na letnem običnem zboru Glavne zveze srbskih zemljoradniških združenj dal izjavo, ki so se zlasti v kmečkih krogih zelo mnogo komentirale. Danes je vseučiliški senat objavil sklep, da se z Jovanovićevimi izjavami ne strinja in da obžaluje, da je prišlo do njih. Senat je izročil Jovanoviču disciplinskemu razsodišču, da o zadevi sklepa.

Belgrad, 9. febr. Z. Banovinski proračuni imajo določene večje vsote za pospeševanje živinoreje. V iste namene je tudi kmetijski ministerstvo določilo v novem proračunu 50 milijonov Din za nabavo plemenske živine.

Belgrad, 9. febr. Z. V Liki je pričelo snežiti in je proga od Gračaca dalje tako zasnežena, da se je moral prekiniti promet. Upati je, da bo promet mogoče preko noči zopet vpostaviti.

Split, 9. febr. Z. Na Jadranskem morju je velika neurje z močno burjo, radi česar je parniški promet zelo težaven.

Belgrad, 9. febr. AA. Obrtniška federacija v Firenci priredi marca meseca veliko razstavo obrtniških ročnih del. Uprava federacije je povabila preko naše Zveze obrtnikov in pomočnikov naše obrtnike, da se udeležijo te razstave.

Basel, 9. febr. kk. Upravni svet mednarodne reparacijske banke, ki je zboroval danes pod predsedstvom Mac Garraha, je sklenil sklicati na dan 19. maja prvi občni zbor, katerega se bo udeležilo več kot 20 emisijskih bank.

Človek in religioznost

Mnogo se govori in piše o duševni neenotnosti, razkosanosti, neurejenosti današnjega človeka in človeške družbe. Moderni človek zelo občuti negotovost, nejasnost glede križajočih se mnenj o življenju, nasprotujočih si življenjskih smeri, splošna je zavest, da ta razbitost sega do najglobljih osnov posameznika in družbe in se pozna v vseh panogah kulture. Iz te zavesti pa vstaja tudi želja, dobiti središčno silo, ki bi mogla s svojim živim vplivom zopet vezati v harmonično enotnost življenja posameznika in družbe. Odkod more izhajati taka zedinjajoča sila, katero doživljanje človeka in katera objektivna kulturna plast more izraževati tako moč, ki bi objemala različna osnovna stremiljenja človeka in vezala različne kulturne plasti zopet harmonično med seboj?

O teh vprašanjih je razmišljal prof. dr. St. Gogala v predavanju »Človek in religioznost«, ki ga je imel v nedeljo v Filharmonični dvorani v Ljubljani, kjer je Slavistični klub DSFF priredil že več predavanj.

Predavatelj je ločil različne plasti kulture: gospodarsko, umetnost, znanost, etičnost, socialnost, religioznost, ki odgovarjajo osnovnim biološkim, umskim, nagnoskim težnjam v človeku. Po analizi posameznih kulturnih plasti je pokazal, da nobena izmed teh plasti razen religiozne kulture, nima v sebi tiste moči, ki bi mogla urejevati celotno življenje. Ali so namreč same podrejene višjim duhovnim silam (gospodarsko) ali pa po svojem bistvu urejujejo le eno plat človekovega življenja (estetska kultura) ali so sicer splošne, a ugotavljajo samo resničnost (znanost), ali pa samo normativnost (pravilnost dejanj, etičnost, socialnost). Le religioznost je tisto svojevredno doživljanje, iz katerega notranje (ne morebiti slučajno in ne popolno) izvira tudi posebna moč, sila, ki življenje učinkovito more preurediti. Predmet je Bog, izven človeka in njegovega dogajanja, a po religioznosti je v človeku kot ona moč, ki more po njej človek svoja težnja in z njo tudi objektivno kulturo prenoviti, pooditi, enotno usmerjati. Tako more le religioznost modernega človeka rešiti iz njegovega kaotičnega življenja in le religiozna kultura prinese zopet večjo enotnost in umirjenost v celotno moderno kulturo. Gotovo pa je, da za to, da se bo to dejansko zgodilo, ne zadostuje že samo spoznanje, da je religioznost ta sila (spoznanje še ni religioznost). Za religioznost samo je treba tudi milosti.

O predavanju moremo reči, da je bilo pregledno in jasno. Vendar pa je seveda umljivo, da radi tako obsežne stvarine predavatelj ni mogel analizirati posameznih kulturnih plasti bolj razviti, čemer bi bili njegovi sklepi še bolj razvidni. Posebno razmišljanje religioznosti bi zahtevalo zase poseben predavanje, v katerem bi se jasno in vsestransko moglo pokazati, da more biti res religioznost in le ona za modernega človeka in moderno družbo osrednja sila, ki mu more vrniti izgubljeno ravnotežje.

Predavanje je bilo zelo dobro obiskano.

Francosko posojilo Nemčiji

Pariz, 9. febr. kk. Pod predsedstvom predsednika republike Doumergueja se bo danes ministrski svet posvetoval o udeležbi francoskih bank pri najetju začasnih kreditov za Nemčijo. Kreditna operacija za Nemčijo daje zopet agitacijsko snov nacionalistom ter Mandelu, Franklinu-Bouillonu in Dumatu ter povod za interpelacijo, češ da bodo zopet tepeni francoski varčevalci, kakor pred vojno pri ruskih posojilih.

Generalissimus Weygand

Pariz, 9. febr. kk. General Petain, generalissimus francoske vojske, je danes uradno odstopil, o čemer se je že dalj časa govorilo. Na njegovo mesto je bil imenovan dosedanji šef generalnega štaba, general Weygand. Novi vrhovni poveljnik francoske vojske, general Weygand, je bil med vojno generalštabni šef maršala Focha, po vojni pa poveljnik francoskih čet v Porenju.

Kakor Wilson...

Kako hočejo Zedinjene države spraviti v red evropske narode

London, febr. Vedno bolj se čuti v mednarodni politiki vpliv Zedinjenih držav Amerike, ker je tudi mednarodna politika vedno bolj navezana na rešitev mednarodnih denarnih obveznosti, ki izvirajo iz svetovne vojne. Saj je dejansko Amerika edina upnica v zadnji svetovni vojni, ker ona sprejema ves denar, ki ga mora Nemčija odplačevati v obliki reparacij. Francija in Anglija, prva 1924 pod Poincaréjem, Anglija 1923 pod lordom Balfourjem, sta obe pristali na to, da se odrečeta vsakim terjatvam napram Nemčiji, če jima Amerika izbrise vojne dolgov. Istemu načelu se je 1927 pridružil tudi Mussolini, ko je izjavil, da zahteva od Nemčije samo toliko reparacijskega denarja, kolikor Italija dolguje Zedinjenim državam. Amerika torej na vsak način drži ključ za ureditev razmer v Evropi v svojih rokah. Odpis dolgov, ki jih plačuje Evropa, bi razbremenil evropsko gospodarstvo ter tudi v političnem zmislu odstranil mnogo zaprek, katere je svetovna vojna nakopila med posameznimi evropskimi državami.

Po pisanju ameriških listov, ki zrealijo mnenje političnih in gospodarskih pravnikov velike preokceanske republike, izgleda da tudi oficijelni krogi Zedinjenih držav vedno bolj in bolj kažejo razumevanje za medsebojno povezanost Evrope in Amerike. Zadnje tedne se je pojavilo nekaj zelo zanimivih načrtov za odzdravitev evropskega gospodarstva in vsak izmed njih izvira iz zgoraj navedenega spoznanja. V »New York Times« zagovarja neimenovana osebnost, ki pa pripada vplivnim gospodarskim krogom, mnenje, da mora Amerika kratkoma izrabiti priložnost, ki se ji nudi, da poseže v organizacijo svetovnega mira. Kakor je svoje dni predsednik Wilson, preden je šel prišel v Evropo, moralno podjarmil ves svet s svojimi načeli o samoodločbi narodov ter svetovni vojni dal izraziti pečat borbe za svobodo malih narodov, tako naj sedanja Amerika izrabi svojo gospodarsko premoč na ta način, da zopet upostavi znosne odnose med evropskimi državami. Člankar je mno-

nja, da bi se to lahko zgodilo, če bi Amerika za odpis svojih dolgov stavila evropskim državam konkretne pogoje. Poglavitne rane v meddržavnih odnosih v Evropi sta napetost med Italijo in Francijo v pogledu pomorske razorožitve ter nezdravo razmerje, ki še vedno vlada med Francijo in med Nemčijo. Preden bi torej Amerika izbrisala svoje terjatve napram evropskim državam, bi morala staviti te pogoje: Italija in Francija se morata na vsak način sporazumeti v vseh vprašanjih, ki ju sedaj ločijo. Brez tega predhodnega sporazuma tudi ni mogoče misliti na uspeh razorožitvene konferenice, sklicane za leto 1932. Če pred par meseci je ameriški poslanik v Bruslju, Gibson, poskušal posredovati, a ni uspel. Člankar misli, da bi za ceno, kakor je odpis vojnih dolgov, Italija in Francija radi pokazali mnogo več popustljivosti druga proti drugi.

Na isti način bi se moral čutiti ameriški vpliv pri ureditvi francosko-nemškega vprašanja. Za Nemce bi odpadli izdatki reparacij, ki so po zatrdjevanju nemških politikov edina zapreka za zblizanje. Toda obe državi bi se morali zavezati, da bosta brezpogojno razorožili ter druga druga na ta način dali garancijo teritorialne varnosti. Za enkrat je težko dognati, v koliko je ta načrt, širokopotezen v svoji zamisli, že osvojen od strani odgovornih državnih krogov. Brez dvoma pa jim ni tuj, ker se slika tudi še drugi načrti, ki predvidevajo samo polovično izbrisanje evropskih vojnih dolgov in drugi (o katerih je že poročal »Slovenec« — op. ur.), ki bi radi prenesli nemški reparacijski dolg v obliki posojila na kitajsko republiko. V kolikor sliče stvari sploh pridejo v javnost, je dovoljeno domnevati, da tudi angleška vlada simpatizira z Ameriko, ker bi tudi ona rada na vsak način doslega razorožitve na morju. Morda se naj v tem zmislu razlagajo izjave mornariškega ministra Aleksandra v spodnji zbornici, češ, da bo Anglija prisiljena misliti na povečano oboroževanje, če se Italija, Francija in Nemčija ne bodo sporazumele.

Praznik slovenske kulture

Proslava Finžgarjeve 60letnice v Unionu

Ljubljana, 9. februarja.

Narodi so do svojih velikih mož vedno dolžni, zakaj, kar ustvarja genij in kar je genij narodu podaril, ni mogoče odtehtati s posvetnimi dobrinami, pa naj bodo še tako številne in velike. Slovenci se posebej nimamo navade, da bi vsaj poskušali odtehtati vse velike darove, ki smo jih od svojih genijev prejeli z odgovarjajočimi dobrinami, vendar pa poznamo eno, ki sicer ni enakovredna geniju, pač pa se med vsem, kar zmoremo, še najbolj približuje njegovi vrednosti. To je naša hvaležnost. Res je, da smo marsikomu hvaležni šele po njegovi smrti. Tako smo se oddolžili Prešernu, Levstiku, Cankarju, Kreku. Če pa usoda dovolji, da izkažemo hvaležnost kateremu svojih mož še za njegovih živih dni, potem je izkazano z vsem srcem in z odkrito, iskreno mislijo. Usoda je dovolila, da smo izkazali hvaležnost današnjemu jubilarju, pisatelju Francu S. Finžgarju.

Snoči se je v Unionu vršila sijajna proslava Finžgarjeve 60letnice. O nji je poročal že »Slovenski list«, mi pa tukaj dopolnjujemo njegovo poročilo. Finžgarjeva dela so danes last tako inteligentne kakor tudi meščane, kmetu in delavcu. Menda ga ni v naši domovini človeka, ki ne bi poznal Finžgarjevega imena, in če je kdo bral vsaj eno domačo knjigo, potem je bila to gotovo Finžgarjeva. Zato je povsem umevno, da se proslava Franca S. Finžgarja ni vršila v omejenem krogu in da se slavnostnega večera niso udeležili samo kulturni delavci ter predstavniki oblasti, korporacij in organizacij, temveč da so na slavnostni večer prišli v krasnem številu predvsem široke ljudske množice, tako iz Ljubljane kakor tudi z dežele. Unionska dvorana je bila snoči na Finžgarjevem slavnostnem večeru nabito polna. Pa tudi galerija je bila povsem zasedena. Večera pa je dajala še večji sijaj prisotnost mnogih odličnih osebnosti in predstavnikov našega javnega življenja.

Nauzočni gostje

Prisotni so bili: knezoškof dr. Gregorij Rožman, poleg katerega je sedel slavljenec sam, dalje zastopnik zadržanega bana, prosvetni šef dr. Lončar, zastopnik poveljnika dravske divizije art. polkovnik Ljuba Novakovič, soproga ministra za gozdove in rudnike ga. Ela Sernečeva, dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva, predsednik višjega delnega sodišča dr. Anton Rogina, šef finančne direkcije dr. Josip Povalec, direktor pošte dr. Alojzij Gregorič, zastopnik mestne občine podžupan prof. E. Jare, zastopniki univerze (ker je bil rektor dr. Šerko zadržan) dekan medicinske fakultete dr. Janez Plečnik, dekan juridične fakultete dr. Janko Polec, dekan filozofske fakultete dr. Jakob Kelemen, dekan tehnične fakultete ing. Viktor Gostiša, zastopnik teološke fakultete univ. prof. dr. Josip Ujčič, dalje predsednik Pokojniškega zavoda Alojzij Vrtovec, komisar OUZO dr. Miha Krek, predsednik Delavske zbornice Melbior Čohal, bivši prosvetni šef dr. K. Čopuš, predsednik Prosvetne zveze dr. Jakob Mohorič, predsednik Katoliške akcije dr. I. Grafenauer, predsednik Slovenskega katoliškega akademškega starešinstva dr. Marko Natlačen, prosvetni in-

Naša vera v novo silno življenje

Finžgarjeva zahvala slovenskemu ljudstvu.

Dolžnost me veže in še bolj mi velewa srce, da se za ta slovenski večer ob svoji šestdesetletnici vsem najtopleje zahvalim. Zahvaljujem Prosvetno zvezo, ki je ta večer priredila, zahvaljujem vse, ki so sodelovali, in vse, ki so mi s toplimi besedami čestitali in vse navzočne, zlasti predlične goste, ki ste prišli in me s tem daleč preko mojih zaslug počastili. Iskrena Vam hvala!

Gospe in gospodje! V teh dneh, tik pred mojim 60. rojstnim dnem sem ob tihih večernih urah v duhu prehodil dobo zadnjih 40 let, odkar sem se vrnil med prosvetne delavce. Ob teh zelo veselih spominih se mi je neprestano spovarčalo tole spoznanje:

Vprašal sem se, kje je tista številka, ki bi mogla povedati, koliko ur je žrtvovalo slovensko izobraženstvo vseh stanov in poklicev v tej dobi za slovensko prosveto? Kje je tisto zlato, kje tisti kovani denar, ki bi mogel plačati in odtehtati prosvetno delo teh mož in žena, delo, ki so ga vršili iz najčistejšega idealizma na vseh kulturnih poljih za prosveto svojega naroda? Kje so ure sej, kje ure studija za predavanja, kje ure rezljanja, kje ure skrbi za gospodarske organizacije in kje ure dela vseh naših umetnikov? Ob tem spoznanju številke odpovedo: to je morje časa, to je gora težkega dela.

Toda še drugo spoznanje se mi je razodelo. Res, Bog nam je dal odličnih prosvetnih delavcev, ki so z bistrim umom kazali pot. Bili so in so med nami kakor vojvodi, kakor generali, v tej duhovni borbi in tem prosvetnem prizadevanju. Ali kaj bi vojvoda brez vojske? Zato sem v duhu obhodil vsu tisto fronto, kjer so čete v jarkih, malo slavljenе, redko češćene, a tiste, ki odločajo bitke in dobivajo zmage. Na tej naši prosvetni fronti sem videl dekle in fantove legije. Videl sem dekleta, kmečka, delavska, iz tovarne, vseh poklicev, ki hodijo po vsem trudu in delu v prosvetne domove, po pol ure, po uru in več daleč k gospodinjskim večerom, k pevskim vajam, k učenju iger. In sem videl fante,

Proslava v opernem gledališču

Slavnostni govor prof. Franceta Koblarja

Ljubljana, 4. februarja.

Nocoj se je vršila Finžgarjeva proslava tudi v opernem gledališču. Igrali so »Divjega lovca«.

Prof. Francet Koblar pa je spregovoril naslednje o prazniku slovenske kulture. Izvajal je: »Danes je minilo 60 let, odkar se je rodil Franc Finžgar; ob tem prazniku se hočemo pokloniti njegovemu lepemu in plemenitemu delu, saj je ta 60 letnica predvsem praznik slovenske kulture. Slovensstvo in iz njega rastoče jugoslovanstvo ima v F. Finžgarju enega svojih najlepših glasnikov in zato mi je Društvo slovenskih književnikov naročilo, naj ta praznik v njegovem imenu objasnim in počastim.

Vendar bi hotel biti kolikor mogoče malo literaren, zakaj Finžgar je bil pri gradbi naše narod-

spektor dr. Kotnik. V posebno častnem številu je bila zastopana duhovščina. Prisotni so bili: univ. prof. dr. Janez Fabijan, univ. prof. dr. Alojzij Odar, msgr. Viktor Steska, dr. Frane Kimovec, kanonik Alojzij Stroj, kanonik in stolni župnik dr. Klinar, ravnatelj Jože Jagodine, župnik dr. Guido Rant, župnik Janko Petrič, pravoslavno cerkveno občino je zastopal protojerej Dimitrije Sv. Jankovič. Dalje so bili prisotni še univ. prof. dr. Viktor Korosec, univ. prof. arh. Varnik, univ. prof. arh. Plečnik, zastopnica Krščanske ženske zveze Anica Lebarjeva, zastopnik Slomškove družbe nadzornik Strukelj, zastopnik Ljudskega odra Narte Velikonja, zastopnik Pevske zveze V. Lavrič, ravnatelj Bog. Remeč in Alojzij Remeč ter mnogi drugi. Od ostalih društev pa so bili zastopani: Slovenska dijaška zveza, Akademski zveza, Društvo rokodelskih pomočnikov, »Danica«, »Borba« in »Zarja«, »Ljubljana« in mnoga druga. Uredništvo »Slovenca«, katerega marljiv sotruden je slavljenec, je bilo zastopano po glavnem uredniku dr. Ivanu Aheinu in več drugih članih uredništva.

Slavnost

Dvorana je bila za ta slavnostni večer prav lepo okrašena. Nad odrom se je bleščala številka »60«, pod njo pa v zlatih črkah naslovi vseh važnejših Finžgarjevih del.

Proslava se je pričela z Webrovo »Slavnostno uverturo«, katero je izvajal orkester. Zatem je recital s finim zmisлом in občuteno Ivan Pengov Finžgarjevo prozo »Aloa cvete«. To prozo je Finžgar objavil leta 1905 v »Domu in svetuc«. Finžgarjeva proza primerja ta aloin cvet z razcvetom narodnih sil. Narod je podoben aloi. Po stoletjih teme in nesvobode doživi svobodo in luč. Zatem je mešana zbor »Ljubljane« pod vodstvom kapelnika dr. Dolinarja dovršeno zapel Adamičovo pesem »Tožba«, nato pa dr. Dolinarjev tretji del »Iz venčica slovenskih narodnih«. Zadnja točka je s svojimi narodnimi melodijami ustvarila v dvorani občutje domačnosti, tisto občutje, ki veje iz vseh Finžgarjevih del. Zatem je orkester zaigral dr. Dolinarjevo »Mlada potac«.

Slavnostno predavanje »O delu in razvoju slavljenca Franca S. Finžgarja« je imel profesor France Koblar. V svojem obširnem predavanju se je predavatelj z lepo besedo poglobil v duha Finžgarjevih del in ga spremljal po njegovi umetniški poti prav do zadnjih časov.

Zatem je član Ljudskega odra Zupan recital pesem dr. Jože Pogačnika »Saleziju za 60. gode«. Vse točke programa so žele viharne aplavze.

Ko je bil program izčrpan, so stopile na oder številne deputacije raznih društev, mu priče čestitali in mu izročili ogromne šopke cvetja v znak ljubezni in spoštovanja. Cvetje so slavljenecu poklonile s čestitkami: Prosvetna zveza, Krščanska ženska zveza, Krščansko žensko društvo, Slomškova družba in Društvo rokodelskih pomočnikov. Čestitali pa so mu še: Akademski zveza, Slovenska dijaška zveza in pevsko društvo »Ljubljana«. Ganjen se je slavljenec zahvaljeval vsem deputacijam ter nato vsem skupaj spregovoril sledeče:

Ki delajo ves dan na polju, v tovarnah ob žareči peči, v plavžih, v rudnikih. Pa pride večer. Ne ležijo trudi pod vaško lipo, ne sedijo v krčmo — v domove gredo, iz notranjega nagona, iz želje po izobrazbi. In sem še videl te zore ob luninem svitu, ko so vihteli krampe in so pele lopate, ko so vršili prostovoljno, svobodno tlako za svoj dom, da bi imeli svoje prosvetno ognjišče in žarišče.

Gospe in gospodje! Kdor le malo premišlja vse to, mu mora kloniti glava pred veličastnostjo tega dela.

Zato pa ob tem slovenskem večeru segam kot brat vsem tem delavcem v roke in vam kličem: Hvala, tišočna hvala in čast vsem tem delavcem brez razlike. Moj večer je vaš večer, moja čast je vaša čast. Bodite uverjeni, kjer je toliko idealnega dela za narod v duhovnem in materialnem svetu kot ga je bilo v Sloveniji zadnjih 40 let, tako delo ne more nikoli propasti. Iz tega dela mora poganjati nova kulturna moč, ki bo izžarevala svoje sile preko mej naše nacionalne države do vseh bratov v Korotanu, na Primorskem, v Nemčiji, Franciji, Ameriki. Povsod kjer so, naj čutijo ta domači ogenj, to luč prosvete, naj se ob njej grejejo, naj jih uči, da nikoli ne pozabijo svoje besede, ne svoje grude, ki jih je rodila. Zato tudi ob težkih časih, ki se zgrinjajo nad Evropo, nad vsem svetom ne smemo biti kljub naši majhnosti — malodušni. Naši očete so pod toju vlado vzdržali, ni nas uničila vojska, ko so prerokovali, da zbrisajo naše ime z evropskega zemljevida, zrezali so naše narodno telo na tri kose in vendar živimo še bolj globoko in živahno kulturno in narodno življenje in ga bomo živeli, zlasti še, ko smo v svoji lastni državi in hodimo z brati Srbi in Hrvati roko v roki. Zato bodi ta večer obujenje tiste močne žive vere, ki nam pravi: Iz duhovnega, idealnega in zdravih idej polnega nesebičnega dela iz naroda za narod se ne rodi nikdar smrt, marveč novo, silno življenje!

Nad vse lepo uspehi slavnostni večer je zaključil orkester z narodno koračnico.

ne stavbe med težakimi delavci, med tistimi, ki si ne izbirajo dela za mehke roke, ampak poprimajo za trdo delo povsod, kjer je treba — in že zavoljo tega je Finžgarjevo delo hvale in časti vredno.

Finžgarjeva osebnost nas živo spominja na naše starejše narodne delavce, ki so pri svojem mnogostranskem javnem delu našli še dovolj časa in duševne vedrosti, da so se zamikali v kraljestvo snujoče domišljije in nam ustvarili dragocena leposlovna dela. Finžgar je kljub temu, da je bil kot duhovnik vsem vse, in večkrat tudi potisnjen v samoto, tja, kjer se ne blesti ostrina visokih misli, ampak je treba prižigati lučke preproste izobrazbe — ostal zvest svojemu pripovedništvu; kljub temu, da je soseskam radil vodovode, zidal bleve, usta-

Nasvet ki zasluži Vaše Zaupanje...

Pri kupovanju sredstev za negovanje polti mislite vedno, da učinek določa kakovost. Po tisočih žen preizkušena in pohvaljena ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE tudi za Vas je prava, ker ne guje in polepšava teint.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE vidno polepšava! Ta krema se takoj vsrka v kožo, ker ni mastna niti lepljiva. Koža postane žametasta in je zaščiten pred vetrom in drugimi vremenskimi vplivi.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

navljal zadrage, in na vse strani opravljal delo ljudskega izobraževalca, kljub temu in morda prav radi tega postal tudi ljudski pisatelj v najboljšem pomenu.

Kmalu je opustil zgodbe svojih osebnih bojev in doživeti in se postavil v službo epika, ki nam kaže pot in cilje, ter vodi svoje junake preko ovir do zmage. Večkrat se ni vprašal, ali najde popolno osebo razmerje do predmeta, ali to njegovi lastni osredotočenosti popolnoma ugaja, ampak se je radi svoje ljubezni vnel in šel v službo. V Kosovem »Gradivu za zgodovino Slovencev« je bral odgovor, ki so ga poslali Slovenci Obrom, češ: »navajeni smo Slovenci, da si lastimo tuje zemlje, ne pa, da bi si drugi osvajali našec in ko mu je Krek pokazal to mesto in dejal »Ali si slišal? Tako so odgovarjali naši starejšine Obrom. Tu je prostor in polje za kralje fantazije. Povejte našim ljudem, da naši očete niso bili taki hlapi, kot smo sedaj mi! Takrat nam je Finžgar napisal povest »Pod svobodnim solncem«. Napolnil je sivo davnilno dedov s svetlimi in mogočnimi zgodbami in pokazal, da se je pred našimi dedi tresel celo bogati in silni Bizanc.

Iz te davnine mu je uhajal pogled v usodo trpečega rodu, ki je — uboga gmuja — od nekdanj moral hraniti na svoji zemlji tujega gospodarja. »Naš rod so zatirali od nekdanj — zatirli ga niso. Tudi vi ga ne boste! Iz pepela teh domov in iz krvi očetov, s katero pognojimo to grudo, vam požene kal zopet naš rod in ta bo nekdo otrese! jarem, ki je žulil očete. — Pride dan, ko ta vrlj narod seže jugu v roke in se dvigne močan, kakor steber iz stiske in bede! Tako je iz francoske dobe zaklical v sedanost pred svetovno vojno.

In zaradi tega je njegovo delo tudi časti vredno. Finžgarjevo pripovedništvo je šlo sporedno z njegovim duhovništvom; iz njega je gledal tudi v človeško revščino, v uboštvo duše in telesa. V svojih zrelih delih je s sočutnim očesom prodir v življenje in njega nered ter tako človeško razgrnil usodo življenja, da je plah duhovni idilik nejevoljen zastrmel in da se je tenkočutni moralist zgrozil, češ, glej duhovnik! Finžgar pa je šel v svojem delu naprej. — Življenje poraja v pisani raznovrstnosti ljudi: veterinarske, trgovalce, značajne in omahljive, računarske in zanesenjake; pisatelj jim skuša pogledati do dna in jih soditi in z njim sodimo njihovo človečnost tudi mi. Tako pripovednik vlada v nas. Finžgar je jemal svoje ljudi iz vseh časov, toda ni jih samo analiziral, da bi jih spoznali, ampak je postavil cele ljudi in večkrat poudarjene zato, da je z njimi kazal kvišku, k zdravju in svobodi. Tako nam je bil tudi on kot pripovednik svoje vrste vladar in je, oprl na preteklost in sedanost, gradil v nas bodočnost. Njegovo delo se je tesno prepletalo z našo narodno usodo, vedno je bil glasnik optimizma, naše duhovne in telesne moči, radi katere smo se ohranili do danes in bomo v nji živeli tudi naprej.

In radi tega zdravega duhovnega poguma, posebno radi vere, ki se ni nikoli zamajala v malodušnost, je Finžgarjevo delo časti vredno.

V vsem svojem delu se razodeva vedno človek sam. Lepa človečnost je med nami tako redko sejana, saj radi slabe vzgoje, pogrešene tradicije, naše osebne borbivosti in morda radi lastnega samoljublja, ko le preradi slišimo iz javnosti samo odmev lastnega glasu — pozabljamo na človečnost, na zvezo človeka s človekom, na množ skupnosti in tisto veliko celotnost, kjer se v našo skupnost ubira vse, kar je dobrega. Finžgar ni nikoli zatajil svojih nazorov, niti za hip se ni dvomno obrnil, da bi ugajal, ampak je iz svoje polne človečnosti ohranil v svojih spisih in življenju tisto dobrotnost, ki se odpre na široko, da vidiš naravnost vanjo. Moč je v tej prirojeni in privzgojeni čednosti tudi varok, da ni šel nikoli v literarno problematičnost, ampak je ostal vedno zvest svoji smeri.

Iz te lastnosti odseva njegovo umetniško svojstvo — njegova preprostost, iz ljudske modrosti, ki živi nenapisana, pa svetli iz rodu v rodu, iz mehkobe, ki je vsa srce in zato ni nikoli osladna, iz šale, ki je tudi trda, iz sodbje, ki je trezna, je ubral Finžgar svoje podobe in svoj jezik: ta jezik ne guje,

da mu zveni živ in pristen kot malokomu. Zato je njegovo delo tako slovensko in zavoljo tega najbolj časti vredno.

Delo Franca Finžgarja, ki je oživljalo slovenstvo v težkih dneh, bo živelo tudi v boljše čase. In ni samo hvale in časti vredno, ampak je vredno naše velike hvaležnosti.

Govor prof. Koblarja je povzročil frenetičen aplavz, ki ni hotel prenehati, dokler se ni razgrnil zastor ter se je na odru sredi med gratulanti pojavil Finžgar, kateremu je najprej častil v imenu Narodnega gledališča in svojih kolegov književnikov Oton Zupančič. Zahvalil se mu je za štiri dela, ki so z ljubljanskega odra našla pot, katero jim je bil Finžgar namenil, to je v naše preprosto ljudstvo, na nebroj naših malih odrov in v zela in v najmanjše vasi našega ozemlja. Poudarjal je, kako je mlada naša kultura in kako nežno dete je naša dramatika, ki potrebuje nege. Zelel je, da bi čez leto dni, če ne prej, baš na tem odru zopet slavili v znamenju dela, ki ga Finžgar snuje. — Za tem je govoril v imenu Udruženja gledaliških igralcev v višji režiser prof. Ocip Sest, častil je jubilarju nadalje zastopnik Ljudskega odra, zastopnik trnovskih fantov, nato nestor slovenskih igralcev Anton Cerar-Danilo.

Pisatelj Finžgar

je pa nazadnje povzel besedo in dejal tako nekako: Pišejo in trdijo, da sem trde gorenjske skorje. Prav imajo. Ali ti prav zadnji dnevi so mi prinesli toliko nepričakovane in nezastuženega, ali vsaj toliko ne zaslužene veselja in počaščenja in prisrčnosti, da je prodirlo tudi skozi to skorjo do najgloblji globin srca, da sem globoko ganjen. Ni besedi, da bi mogel izraziti vsem, kar čutim, prav zato naj se z eno besedo zahvalim vsem v Sloveniji in izven nje, ki so se me spomnili: hvala, tišočkrat hvala. — Nato je Finžgar začel pripovedovati, kako je l. 1901. pred božičem spisal »Divjega lovca« in je bila igra l. 1902. na prav tem odru prvič vpriporjena. Pripovedoval je, kako je s strahom in trepetom pod kostanjem v Tivoliju prežebal čakajoč na izid uprizoritve... Prof. Koblar da je trdil v svojem govoru, da je bilo delo, ki ga je opravljal, težak. Resnično, narodne igre so bile tisti težaki, ki so šli v našo domovino in delali pot umetnosti, dramski umetnosti, ki vedno bolj in bolj prodira in se širi po naši deželi, da smo lahko ponosni nanjo. Kaj se je storilo v 30 letih! Kolik korak naprej! Tako prosim Boga, da bi dočkal še trideset let, da bi kot starek mogel v tem gledališču videti, koliko bo napredovalo v bodočih tridesetih letih — če jih pa ne bi dočkal, bom pa z nebeške galerije prisostvoval.

Finžgarjev govor se je globoko dojmil vseh poslušalcev. Po burnem in viharjem aplavzu je nastal premor, po katerem je ansambl Narodnega gledališča uprizoril »Divjega lovca«. Ocenio uprizoritve objavimo po prvi repriži.

Proslava v opernem gledališču se je vršila z največjim sijajem in je bila zares lep narodni praznik. Med prisotnimi smo opazili skoraj vse odličnejše osebnosti, kar jih premore Ljubljana, tako gospoda bana in gospoda podbana, gospoda komandanta mesta generala Popoviča, gospoda župana dr. Dinka Pua, gospo dvorno damo dr. Tavčarjevo, g. dr. Natlačena, g. Ivana Hribarja, univerzitetne profesorje, med njimi g. dr. Lukmana in g. dr. Izidorja Cankarja, člane načelstva KTD z g. predsednikom dr. Pečjakom, zastopnike Prosvetne zveze, g. ravnatelja Zadrake zveze Gabrovška, predsednika gremija trgovcev g. Stupico, skoraj vse slovenske književnike in toliko druge odlične gospode, da je na tem ozko odmerjenem prostoru žal ne moremo polnoštevilno naštet, kakor bi želeli.

Predstava je ptekla v najlepšem razpoloženju, po vsakem dejanju so bili igralci opetovano klicani pred zastor.

Do 7000 let stara stavba odkrita

Berlin, 8. II.

Iz Bagdada prihaja zanimivo poročilo, da se je nemški ekspedicijski vodstvom Julija Jordana na razvalinah Varke v Mezopotaniji posrečilo odkriti in izkopati ostanke najstarejše kulture, kolikor jo do danes svet pozna. Razvalina Varka leži 350 km južnovzhodno od Bagdada v zapuščenih pušavi. Tam je nemška ekspedicijska izkopala razvaline starih paganskih templjev, ki so stari najmanj toliko, kakor egiptovski grobovi. Razvaline so bile v zemlji skrite v petih zemeljskih plasteh. Gornja plast, ki je najmlajša, obsega razvaline paganskih svetilih in drugih poslopij do leta 2700 pred Kristusom, najstarejše tri plasti so značilne po zanimivi pisavi, ki so jo tam našli na ostankih poslopij, v peti najstarejši plasti so pa našli ostanke poganskega svetiliča, katerega temelji so že razpadli in je ostalo le zgornje ogrodje. Ti najdeni ostanke pomenijo najstarejšo človeško kulturo.

Najstarejši Kamničan

Ugasnil ko lučka.

Kamnik, 9. febr.

V petek, 6. febr. smo pokopali na pokopališču na Zalah Franca Petka, najstarejšega Kamničana. Dočkal je visoko starost 95 let. Petkovega očeta sem videl prvič pred 8 leti. Ob 7 zjutraj sem ga srečal, ko se je s koso na rami vračal s travnika domov. Mož me je zanimal, ker sem videl, da je že precej v letih, a ima še tako trdno bojo kakor moški v najmlajših letih. Po dveh letih sem ga videl zopet s koso na rami. Že ob 3 zjutraj se je 87 letni starček podal na delo, ob sedmih pa se je vračal domov, ne morda k počitku, ampak na novo delo, zdrav in krepak ter vedno dobre volje. Res, prava gorenska korenina!

V decembru sem čital v »Slovenec«, da mu je umrla žena v starosti 85 let. Takrat sem se odločil, da ga o priliki obiščem in ga povprašam kaj o njegovem življenju.

Obiskal sem ga v sredini januarja. V prijazni sobici je ležal na postelji. Prav nič se ni izpremenil, odkar sem ga zadnjič videl. Priporočeval mi je, da se mu prav dobro godi, v 90 letu da je popolnoma oslepel, sliši pa še izborna, spomni se pa še najmanjših podrobnosti iz svojega življenja. Ne pogrteba ničesar, kajti Fleretovi lepo skrbijo za njega in vedno je kdo pri njem, da mu ni dolgčas.

»Povejte, no kaj iz vašega življenja, očeka«
»Joj, mladi gospod, cel mesec bi vam lahko pripovedoval pa vem, da bi vsega ne povedal. Veliko sem doživel in vse mi je ostalo še v spominu. Rojen sem bil 27. januarja 1838 v Tunjicah pod Kamniškimi planinami, kjer je najbolj zdrav zrak in ljudje učakajo najvišjo starost. V dvajsetem letu so me vzeli k vojakom in tam sem služil 12 let, 8 mesecev in 11 dni. Ves ta čas nisem bil niti enkrat na dopustu. Bil sem dvakrat v vojski: leta 1866 na Italijanskem, 1870 pa v Bosni, ko smo šli nad Turke. Veste, jaz sem bil pri kirasirjih. Nas so se povsod najbolj bali, saj smo bili pa tudi fantje, da malo takih. Skoro 10 let sem bil na Madžarskem, tam sem učil vojaške novice jezdit. O tem bi vam lahko marsikaj povedal. Bil sem močan in uren kot malo kdo. V diru sem se prijel konju za grivo in skočil nanj kot maček. O, lepi časi so bili takrat za me!

Petkov oče je umrl, čutil sem, kaj je moral 93 letni starček doživljati, ko se je spomnil svoje mladosti, zato se ga nisem upal prekiniti, dokler ni sam nadaljeval.

»Novinci so bili po večini prav slabi jezdec. Kakor hitro je zlezel na konja, ga je ta stresel raz sebe, da je stekajoč obležal v travi. Pri vojakih sem se naučil prav dobro nemško in madžarsko, tudi italijanski sem za silo ločil. Še do danes nisem vsega pozabil.

Ko sem se vrnil od vojakov, sem služil pri več gospodarih v Kamniku, kjer sem se tudi oženil. Tovoril sem po Primorskem in Koroskem in o tem vam bom lahko kaj več povedal, kadar me zopet obiščete. Le kmalu zopet pridite!

Predolgo sem odlašal. Čez 14 dni je bil Petkov oče že mrtev. Zvečer se je še prav od srca šalil in smejal, zjutraj so pa našli mrtvega. Ugasnil je kakor lučka, kateri zmanjka goriva.

Naj počiva v miru blagi starček, ki je bil vse svoje življenje vzgled poštenja in neumornega, trdega dela!

Velika opasnost za one, ki mnogo sedijo,
je slaba prebava, povzročena vsled sključene države pri delu. Kronična zapeka in hemoroidi so prvi pojavi teh notranjih obolenj, ki se pozneje zelo težko ozdravijo. Preprečite to opasnost že na rej ter pijte dnevno 2 do 3 čase RADENSKE ZDRAVIČNE VODE.

Ženske so molčale

Divji prešči je padel

Turkova draga, 4. febr.

Ne dolgo tega, ko smo čitali v »Slovenec«, kako se je končal lov na divjega prešča in po čigavi zaslugi. Zvedeli smo, kaj je bilo vzrok, da jo je »potegnile«.

Ne mislite, da je bilo to našim ženskam v žalost, kaj še, prav nič, a same med seboj so pa le sklenile, da se bodo prihodnje skušale bolj odrezati. Skoraj nismo mogli verovati, četudi ne trdimo, da jim ni nič verjeti in zato smo si na tihem želeli, da bi jo prav kmalu primahalo od kod kako divje merjašče.

Le nekaj dni je bilo to naša želja, kakaj danes je nenadoma zazvonilo po vasi, da je bil tam pri Knežji lipi od »raubšicev« obsterlen divji prešči in da se je zatekel v šume blizu naše vasi. Nismo sicer tega videli, a zdi se nam pa le, da se je odvalil velik kamen. Prihaja za poboljšanje je tu.

Lovec V. P., ki je zadnjič samo videl, kako jo je ubral čez rob dolinice, se je postavil na določeno mesto. Drugi so pa šli in šle, da ga prekenijo. Kmalu so mu bili za petami. Nič ni bil pri volji, da bi bežal, a se je le udal. Padel je strel. Zadet prešči se je obrnil in treba bi bilo bežati, da ni omenjeni lovec še enkrat sprožil in zadal v glavo, da je žival padla.

Sedaj se je pa razvezalo! — Moramo povedati, da se naše gospodinjice ne dajo porabiti samo po lovu v kuhinji, ampak tudi na lovu, da so sicer vedno molčale, in da so na zadnjem nesrečnem lovu imele le nesrečen dan.

Nam in njim je bilo zadoščenje dano.

V okrogli gomili so našli interesantne ostanke svetiliča, zgrajenega iz ilovnate opeke. Ponekod je bila opeka prepletena z belim mavcem. Svetišče predstavlja majhno zgradbo, ki je imela več vdolbin v zidu, katere so bile na zunanji strani lepo okrašene. To svetišče je bilo v razvalinah še mnogo poprej, predno so nad njim, tudi iz opeke, ki pa je bila drugačna, zgradili umetno gomilo. Ker so bile razvaline tega prastarega svetiliča zadane in zaprte v gomilo, so se lahko ohranile do današnjega časa, ko jih je odkril Jurij Jordan s svojo ekspedicio. Izračunano je na podlagi starosti, ki jo kaže zidovje gomile, da bo prvotna stavba razpalega svetiliča v gomili stara najmanj 6—7000 let.

Nemški ekspedicijski se je posrečilo odkriti najstarejše kulturne spomine človeštva in je upati, da podrobni študij teh ostankov podal za znanost še zanimive podatke.

Trije zadovoljni Kranjci

Skrilji, 5. februarja 1931.

Bog ve, od kod so prišli očetje. Gotovo s hriba, ker so sedaj v dolini. Prišel je prvi, postavil hišo, prišel drugi in tretji, in tudi ta dva sta si postavila vsak svoj dom. Na zemljišču vidimo, da se te tri hišice imenujejo Bilpa. Gotovo je naselbina dobila ime po potoku Bilpa, ki zraven priteče na dan iz skalahne votline. Sami pripovedujejo, da je to votlina pred davno časom čeval sam ludir, katerega je baje pregnal škof iz Primorja. Pozna se še na skali stopinje, ko je skočil iz votline in bežal čez Kolpo.

Po prihodu so obdelovali polje, gojili trto, in sekali v nepreglednih šumih. Drva niso mogli aciti domov, vina niso mogli hraniti v loncih. Bilo je treba voz in sodov. Krajanci si je znal še vedno pomagati iz zadrege, saj je to daleč po sveta znano. Tudi sedaj se je v kranjski glavi rodila misel, naj

Ljubljana Sleparski ženin

Ljubljana, 9. februarja.

Pred približno enim mesecem je prišla na ljubljansko policijo tožila neka ženska, ki je povedala, da je kuharica. Povedala je, da jo je neki moški prav grdo ocažnil. Oblubil ji je zakon, ona pa mu je zaupala svoje prihranke in je ženska tudi dostojno oblekla od petu do glave. Poznala pa sta še komaj dva meseca. Na dan, ko bi morala biti poroka in je bilo že vse pripravljeno za »ohcet« ter so bili svatje in priče že zbrani, pa je zmanjkalo najvažnejšega poleg neveste — ženine ni bilo od nikoder. Izginil je kakor kafa. Nevesta pa je morala spoznati, da je bila ocažnjena. Potem se je zvedelo da je isti ženin snubil tudi neko posestnikovo hčer v Jenju, ki mu je tudi zaupala svoje hranilne knjižice.

Davi je bil slepar kočnega aretiran. Aretiral ga je stražnik na Poljanski cesti, ravno ko je slepar gnil kravo proti klavnici. Mož je delavec Jože K., ki ga zaradi sleparije in tatvine zasledujejo tudi sodišči v Ljubljani in v Novem mestu. Za varnim omrežjem sodnih zaporov bo imel K. sedaj dovolj časa za pokoro za številne grehe.

France Gorše v Ljubljani

Pred nekaj dnevi je prisel iz Gorice v Ljubljano kipar in ilustrator France Gorše. ki se namerava odslej za stalno naseliti tu. Umetnik je najozli rojak Franceta in Toneta Kralja. Dopršil je v Zagrebu umetniško akademijo pod Meštrovičem in je kmalu zatem odšel na Gorisko, kjer si je stekel laskava priznanja na razstavah in z ostalimi naročili. Zadnjikrat je razstavil na jesenski pokrajinski razstavi 1930 v Trstu s polnim uspehom, sodeloval je pa tudi na mednarodni umetniški razstavi 1930 v Benetkah. V Ljubljano prihaja torej z odlično legitimacijo, sicer pa tu ni neznani; njegova dela sta objavila »Dom in Svet« 1929 in »Ilustracije« 1929 v številnih reprodukcijah.

Kaj bo dones!

Drama: Zapra. (Gostovanje v Celju.)

Opera: Sedmi lantček. Gostovanje Tegernseerjev. Izven.

Union, bela dvorana: VI. karitativno predavanje. Predava dr. Alfonz Levičnik: »Caritas in svetniki«. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imata lekarni: Dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

• Predavanje Bogoslovne Akademije. Danes (torek) zvečer predava v »Alojzijeviscu« g. univ. prof. dr. Andrej Suoj: »Duh in slovenski evangelijev.« Začetek ob 20. uri. Vstop prost!

• V Šentpeterskem prosvetnem društvu odpade danes predavanje.

• Strokovna predavanja. Javno predavanje g. pomočnika direktorja ljubljanske direkcije inž. Maks Klotič o temi: Kvarnerske luke in nova zveza Slovenije do njih, dne 11. februarja ob 20 v dvorani »Slog« v ljubljanskem dvoru je namenjeno poleg železničarjev tudi širši javnosti in vabimo na udeležbo. — Oblastni odbor UJNZB Ljubljana, odsek uradnikov I. in II. kategorije.

• Predavanje v »Pravniku«. V sredo, dne 11. februarja t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnika« gosp. namestnik višjega državnega tožila dr. Munda August: »Nekaj pripomb k sodni praksi z ozirom na novo kazensko zakonodajo.« Predavanje se bo vršilo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani soba št. 79. in vabi k obilni udeležbi. Odbor.

• Velik vlom na Sv. Petra cesti. V nedeljo popoldne je do sedaj še neznan tat vlom v delavnico in prodajalno krojaškega mojstra g. Jerneja Ložarja na Sv. Petra cesti 20. Tat si je izbral za vlom ravno čas, ko ni bilo nikogar doma. Najbrž z vitrom je odprl vrata v delavnico, od kod se je potem lahko splazil v prodajalno. Tat je odnesel 9,50 m modrega ševota, 3,6 m črnega finega blaga za frake, modrega blaga za dvojne hlače, blago za eno elegantno obleko, več nogavice, kravati, gumbov in 8000 drugih predmetov. G. Jernej Ložar trpi okoli 8000 Din škodo, ki je krita z zavarovalnico pri zavarovalnici »Croatia«.

• Samoumor mladega dekleta. Včeraj popoldne je neki zasebni avto pripeljal v Ljubljano mlado nezvestno dekle z Jesenice in jo hotel odati v bolnišnico. Dekle pa je bilo že mrtvo in je zato seveda niso sprejeli v bolnišnico. Zato jo je avto odpeljal v vežo Mestnega doma, kjer je mestni zdravnik dr. Krajec ugotovil smrt zaradi zastrupljenja in odredil, naj se truplo prepelje v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Mladenka je 18 letna Rozalija Žužek, ki je služila za natakarico v jeseniškem hotelu »Paar«. Mladenka je bila doma iz Velikih Lašč. Ponoči je izpila večjo količino octovne kislina in so jo domači ob 7, ko je ni bilo na

Varujte srce in živcel

Zato uživajte od jutri naprej

Kofeina prosto
zrnato kavo

KAVO HAG

Maribor

□ Mariborsko muzejsko društvo je imelo v nedeljo popoldne v čitalnici Studijske knjižnice svoj občni zbor, ki ga je z izčrpnim poročilom otvoril in vodil društveni predsednik prelat dr. Kovačič. Zlasti je omenjal uspešna izkopavanja rimskih grobov, ki jih je izvršil v teku preteklega poletja v Radehovi pri Sv. Lenartu v Slov. goricah prof. Baš, za kar mu je bila na obnem zboru izrečena posebna zahvala. Sledila so nato poročila tajnika dr. Herica, blagajnika inž. Baumgartnerja in dr. Dolarja v imenu revizorjev. Društvo šteje 252 članov. Dodhodkov je bilo 21.433 Din, izdatkov pa 21.196 Din. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor s prelatom dr. Kovačičem na čelu. V odboru so: prof. Vales, dr. Heric, prof. Baš, dr. Prijatelj, inž. Baumgartner in sodni svetnik Kramer. Prof. dr. Dolar in ravnatelj Niko Vrabl pregledovalca računov.

□ Smrtna kosa. V starosti 64 let je umrla v splošni bolnišnici Franciška Kristl, soproga pisarniškega sluga. Pogreb blage pokojnice bo jutri ob 16 iz studijske mrtvašnice na tamošnje pokopališče. Rajnki trajen spomin, težko prizadetim svojem nase najgloblje sožalje.

□ Gledališke vesti. Mario Simenc gostuje kot Janko najbrže koncem prihodnjega tedna. V drami pripravljajo vojno dramo Leonharda Franka »Karol in Ana« v J. Kovičevi režiji, nadalje Nestroyev veseloigro »Utopljena« v V. Skrbinskih režiji. V operi pa se ponavlja Kalmanova »Čardaska knežinja« v D. Trbušičevi režiji.

□ Gledališka družina mariborskih študentov je priredila v nedeljo zvečer v dvorani Prosvetne zveze dvojje H. Gheonovih iger in sicer »Parado o hudicevem mostu« in »Igro o pohlepem mesarju«. Prva sloni na bretonski legendi o ukanijem hudcu. V obeh delih, ki predstavljata po zamisli proizvod čisto novega oderskega pojmovanja in ki napovedujeta prodor nove moderne drame, se spajajo elementi humorja, šegavosti, folklorne in vsega mogočega z najglobljo resnostjo. Dijaki so pokazali v svojem nastopu veliko ljubezni in oderske ambicije, pa tudi precejšnje rutine, ki zahteva za stvari te vrste še prav posebnega smisla in umevanja. Literarno oderski poudarek pri obeh igrah, ki sta se predvajali, je v tem, da se vzpostavlja pri igri nekaj kontakt med gledalci in igralci in da se opaža stremenje spojitve oderskega in gledalčevega sveta v neko celoto. Na igrah dijakom vse priznanje; želimo jim pri sledečih gostovanjih v Ptuj in drugod kar najlepšega oderskega uspeha.

□ Maribor zapuščen je dni dr. Kejžar, I. Trampus in dr. Z. Vestovšek, ki odhajajo kot sodniki na svoja nova službena mesta. Vsi trije so bili agili društveni delavci in v mariborski družbi obče spoštovani. Zelim jim na novih službenih mestih najlepših uspehov.

□ Opoldanski požar na Mestnem trgu. Včeraj, malo pred 1 popoldne, je odhitel orodni avto poklenih gasilcev iz Mestnega doma na Mestni trg, kjer je gorelo v hiši št. 8 pri tverki Hamann. Poklenih gasilcev je bilo 7 pod vodstvom poveljnika Ivana Furlana. Tverka Hamann je unorahljena v drugem nadstropju malo sobico za skladišče raznih napravnih stvari in nekaj lena. Ko so gasilci prišli, so domači že vneto gasili ogenj s tem, da so polivali gorečo steklo z vodo. Vendar pa so gasilci le morali napelati cev in izprazniti skladišče. Požar je povzročila železna dimna cev, ki vodi od peči v sosedni sobi, kjer spi neki tovarniški delavec. Železna peč v skladišču pa je bila sama zažgana s papirnatimi škafliji, kar je povzročilo požar. Pri tej priliki so gasilci ugotovili, da je požar nastal zaradi malomarnosti dimnikarja, ki bi moral te peči, cevi in dimnik osmiliti vsakih 14 dni, vendar ga pa v tem skladišču že celo leto ni bilo. Škoda je le sreči le malenkostna.

□ Karambol. Včeraj popoldne je na Miklošičevi cesti prišlo do manjšega karambola. Trčila sta avtomobila »Slo« in pa neki osebni avto. Na avtomobila je bilo ubiti nekaj šip, prav tako tudi na osebnem avtu. Vendar pa motorista nista bila poškodovana ter sta mogla oba avtomobila nadaljevati vožnjo.

□ Najnovejši načrt stolnega mesta Ljubljane. sestavil mestni geometra M. Černe in M. Tomšič v merilu 1 : 10.000. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Poleg načrta se dobi tudi seznam vseh ulic, trgov, javnih poslopij itd. Cena 5 Din. Cena naročila s seznamom je 20 Din, načrt nalepljen na karton s seznamom 35 Din, načrt nalepljen na platno s palicami s seznamom 55 Din, nalepljen na platno v žepni obliki s seznamom 45 Din. Poleg najnovejših ulic mesta Ljubljane obsega načrt in seznam ulice predmestij Moste, Viš in Zgornja Sisa.

□ Revon dijak se sorojme na brezolajno stanovanje, da bi poučeval dečka v predmetih mehanike, fizike, Reflektant naj se oglasi: Viš-Glince, cesta II, št. 10a.

Moste pri Ljubljani

Društvo za zgradbo farne cerkve sv. Družine v Mostah je kupilo zemljišče, kjer naj bi se zgradila cerkev za novo faro v Mostah. Lastniki zemljišča so bili gospe Oražmova in Sušnikova ter g. Zupan. Zemljišče obsega ves nezazidani prostor v četverkotniku, ki ga tvorijo Ciglarjeva, Slapničarjeva, Sušničarjeva in Krekova ulica. Med približno 6000 m² bo torej dovolj prostora za cerkev in cerkveno hišo.

Za enkrat ni bilo primernejšega prostora na razpolaganje. Kako zvezo občina nima regulacijskega načrta, v katerem bi bili predvideni prostori za javne zgradbe in se vsi razpoložljivi prostori zadržavajo tako kakor je lastnikom zemljišča najbolj prav.

Vsi prizadeti najbrž ne bodo zadovoljni z izbiro stavbišča, a pomislijo naj, da vsem ne bo mogoče ustreči. Ako pa vedo za primernejši prostor, ki bi bolj ustrežal, naj povedo, saj dokler se zgradba ne začne, je še vedno dovolj zgodaj, da se naraka popravi!

St. Peterska hranilnica in posojilnica v Ljubljani je kupila v Mostah na Zaloški cesti hišo št. 12. Kakor čujemo, se namerava hranilnica preseliti k nam. Ko bo v lastni hiši priredila poslovne prostore, bo začela takoj uradovati. Prav tako!

Generelni zastopnik slovitih

Lumophon

radio aparatov in zvočnikov za celo Jugoslavijo: Dipl. Ing. Maller Bela, Subotica, Petrogradska 8.

□ V zadevi mariborskega vampirja, o čemer je izčrpano poročilo včerajšnji »Slovenski list«, so se včeraj zaslisevanja nadaljevala in je bila zaslišana tudi napadena učiteljica N. N. Slikarskega pomočnika Josipa K. bodo po izvršenih zasliševanjih izročili sodišču. Zopetni pojav »mariborskega vampirja«, ki je že lansko leto bil strah mariborskih žena, je povzročil v Mariboru razumljivo razburjenje in je upati, da ne bo »vampir« tako hitro zagledal belega dne.

□ Pomoč brezposelnim. Mariborska posredovalnica dela je podelila v preteklem mesecu 419 brezposelnim denarnih podpor v skupni vrednosti 44.464 Din in sicer je prejelo 332 brezposelnih redne podpore v znesku 36.841 Din; 19 brezposelnih izredne podpore v znesku 3000 Din; trem brezposelnim za potne stroške 250 Din podpore, 65 osebam pa vozovnice za polovično vožnjo v skupni vrednosti 4418 Din.

□ Iz zdravniške službe. Asistent na tukajšnjem kirurškem oddelku splošne bolnišnice dr. Derezani Ciril pride za okroglega zdravnika v Trebnje.

□ Avtobusni promet je na vseh progah zopet vpostavljen.

□ Mariborski dijaki-šahisti v Rogški Slatini. V nedeljo je priredil tukajšnji dijaški šahovski klub na državni klasični gimnaziji pod vodstvom Bogdana Pušenjaka turnir s šahovskim klubom v Rogški Slatini, ki se je končal 3:3 neodločeno. Rezultat odgovarja močem obeh klubov.

□ Nesreča v delavnici državnih železnic. Včeraj popoldne je 37 letni pomožni delavec Tomaž Horič pri delu zadobil težke opekline na obeh nogah. Bolečine so bile zelo hude. Ponesrečenca so prepeljali v splošno bolnišnico.

□ Prišel je na obisk v Maribor trgovec Josip J. od Sv. Lovrenca na Dravskem Polju in napravil poznanstvo z nekim mladencem. Zabavala sta se po raznih lokalih, dokler ni prizadeti trgovec ugotovil, da je olajšan za tri jurje in pol. Krivca že imajo v evidenci. V koliko ta sum drži, pa se bo izkazalo pri nadaljnjih poizvedbah.

□ Na moriborskem delovnem trgu dobi takoj zaposlitev: 20 vinarjev in majarjev, 6 blapcev, 2 pastirja, 2 ključavničarja, 3 kovači, 2 fotografa, 2 mlinarja, 1 kolar, 2 natakarja, 1 črkslikar, 1 železostregar, več vajencev kolarske, mizarske, kovaške in fotografske obrti, nadalje 10 kuharic, 1 trgovska pomočnica, 20 služkinj, 2 vzgojiteljici, 2 natakarici, 2 poslužnici, 2 postrežnici, 2 mlajši gosposinjci, 3 šiviljske vajenke in 1 trgovska vajenka.

□ Za ubogo ženo s šestorico nepreskrbljenih otrok je daroval železniški nadzornik Adolf Čeh 20 Din. Darila v obleki in denarju se sprejemajo v upravi na Koroški cesti 1.

Prečastitim gg. duhovnikom nudi 10% popusta pri nakupu zimskih sukenj, površnikov, hubertus plaščev in pelerin trdka

Fran Lukič, Ljubljana

Največja izbira in najnižje cene

Promet naših železnic

Iz statistike za leto 1929

Pravkar objavljeni podatki kažejo, da je bilo l. 1929 prav dobro. Eksploatacijski koeficient je znašal 100,30 (1925 114,06) to se pravi, da so izdatki le za 0,3% prekašali dohodke.

	milj. potnikov	doh. v milj.
1925	40,0	701,3
1926	49,0	722,0
1927	42,0	710,4
1928	46,2	716,9
1929	48,2	701,3

Nazadovanje potniškega prometa je pripisovati konkurenci avtobusov (na progi N. Kapela — Velika je promet padel za 50%, na progi Zagreb — Čakovec se tudi opaža močna konkurenca kakor tudi v ljublj. ravnateljstvu manj 3/0.00 potnikov). Zmanjšanje dohodkov pa je pripisovati velikim voznim ugodnostim v turistične namene. Število potnikov po ugodnostni tarifi je naraslo od 1925 do 1929 od 5,7 na 8,2 milj. Potniški promet v brzovalnih narašča.

ske delnice: Nar. Sum. 25—30 (25), Guttman 135—150, Slavonija 200 den., Danica 95—100 (85), Pivara Sar. 220 den., Drava 234—242, Sečera Osej 280—285 (285), Nar. ml. 20—21 (20), Osj. ljev. 220 den., Union 55—62,50 (57,50), Vevče 128 den., Isis 40—43, Ragusea 375—390, Oceania 205—220, Jad. plov. 540 den., Trboveljska 340—342 (340), Split cement 360 bl.

Belgrad. 7% inv. pos. 87—87,50, agrari 49—50,50, vojna škoda 417,75—421, 2. 415,50, 6. 417—420, 8% Bler. pos. 92,875, 7% Bler. pos. 81,50—81,625, 7% pos. Drž. hip. banke 80,75—81,125, 6% begl. obv. 68.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 92,20, Wiener Bankverein 16,50, Creditanstalt 46,70, Escompteg. 159, Zivno 89,85, Aussiger Chemische 156, Alpine 20,70, Trboveljska 42, Leykam 2,90, Rima Murany 67,25.

Žitni trg

Budimpešta javlja trdnjšo tendenco in tudi pri nas je položaj čvrst. Dovozi pšenice so slabi, ponudbe je malo. Danes so zahtevali za gbn., gbc. blago in Srbobran 162,50, slav. bl. 132,50. Moka je neipreparirana kakor tudi koruza, ki stane čisto primerno suha 78, nadčasovno suha 83. Oves je drag in stane 140—142,50, ravniako tudi ječmen, kjer ni blaga in se zanj zahteva (lepo blago) 140—145.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 15 vagonov, koruza 19 vagonov, moka 5 vagonov, otrobi 4 vagonov. Tendence: neizpremenjena.

Budimpešta Tedenca: neenakomerna. Promet: živahen. Pšenica: marc 15,40, 15,59, Zaklj. 15,44—15,45; maj 15,37, 15,60, Zaklj. 15,44—15,45; R2: marc 10,95, 11,07, Zaklj. 10,99—11,00; maj 11,17, 11,32, zaklj. 11,18—11,20. Koruza: maj 12,40—12,55 zaklj. 12,40—12,42; trans. maj 9,85—10,00; zaklj. 9,85—9,90.

Les

Povpraševanje za 1 vag. 11—20 m³ nar. bukovine 50—70—80 mm od 2 m dalje od 6 cm naprej med. 25 cm. Za parjeno bukovino 27—50 mm 1—1,90 m 10—14 cm, trame uzo Trieste 16—21, 27—31 cm 5,10, 6, 8 m, za smrekove morale 4x6 cm 4, 5 m.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo trdnje Edv. Saboraky & Co., Dunaj.) Na trg je bilo pripeljanih 2176 goved, iz Jugoslavije 164. Cene so bile: za vole najboljši 2,05, I. 1,40—1,80, II. 1,10—1,35, III. 0,90—1, za krave I. 1—1,20, II. 0,85—0,90, za bike 0,90—1,30, za klavno živino 0,60—0,80. Cene so se v splošnem slabo držale.

Semena

Nizka cena vsem poljskim pridelkom se izraža skoraj tudi pri vseh semenih z izjemo onih, ki so imela izredno slab pridelek. Vremenske prilike niso bile za večino semen najbolj ugodne. Kljub temu kaže, da je vsega v izobilju ali celo preveč in se nikakor ni bati, da bi, razen par izjem, nastalo kje pomanjkanje.

Črna detelja je imela lanske leto tako nizko ceno, kakor že 30 let ne prej. Slovenija, ki ima v ugodnem letu do 20 vagonov pridelka, ceni letošnjega komaj na dober 1 vagon. Ostanek zaloga iz prejšnjega leta daleč ni tako velik, kakor se je to prvotno računalo. Ker je nov pridelek skoraj v vseh državah popolnoma odpovedal, se je cena hitro dvignila in ostala radi močnega povpraševanja čvrsta. Iz vseh okoliščin je tedaj sklepati, da se cena ni ustala in da bo črna detelja ob času setve še mnogo dražja. V kvaliteti je letošnji pridelek dokaj slab, izjemni Francijo in Italijo. Zrnje ni lepo razvito in ima radi neugodnega vremena ob času zoritve rjavo barvo.

Lucerna ima prav isto pot kakor črna detelja. Do nekega zadovoljiv pridelek sta imeli samo Madžarska in Italija; povsod drugod je pridelek malenkosten. Pomanjkanje blaga se izraža najbolj v visoki ceni, ki je dokaj različna od lanske.

Esparzeta se nudi v prav dobri kvaliteti po veliki nižji ceni od lani. Ostala deteljina semena so v ceni tudi nižja. Izjemo tvori bela detelja, katere pridelek je zelo pičel.

Travnna semena. Pri nas se uporablja največ angleške in laške ljulke, kateri vrsti pa se bistveno ne razlikujeta od cene lanskega leta. Mačji rep, francoska pabovka in senožetna latovka so obrodile slabo in jim je cena visoka. Cene vsem travam so čvrste.

Wiener Messe

8. do 14. marca 1931 (Rotunda do 15. marca)

Posebne prireditve:

Pohišstvo / Reklama / Salon za modno kožuho / Razstava antikvit in umetnin / Razstava »Novodobnega obratovanja« / Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles / Sejam železnega in patent. pohišstva / Razstava hranil in nasladi / Stavbarstvo in gradnje cest / Tehniške novosti in iznajdbe / Poljedelska in go. drska razstava / Avstrijska lovska razstava / Poljedelski stroji in orodje

Nobenega vizuma! S se msko izkaznico in potnim istom prost prestop na meji v Avstrijo. Ogrski tranzitni vizum se dobi na meji proti predložitvi sejmске izkaznice. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju ter na zrakoplovih. Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmске izkaznice (po Din 50—) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Wien VII.

kakor tudi — v dobi lipskega pomladanskega se — a — pri Auskunftsstelle in Leipzig Oosterr. Messehaus in pri častnih zastopnikih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31
Josip Zidar, " " " 31
Zveza za tujski promet " " 1

2 glavi
pa
1 mi el

veliko
že h to
imamo pa
kaj nam
mar, saj

SCHICHTOV
RADION
pere sam!

Dnevna kronika

Koledar

Torek, 10. februarja: Školastika, devica; Sotera, devica mučenica; Viljem, papež.

Osebnosti

— Zdravniška vest. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan sekundarij bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Franc Puc.

— Iz odvetniške službe. Za začasnega prevzemnika odvetniške pisarne pokojnega dr. Josipa Goljevčiča v Murski Soboti je postavljen odvetnik dr. Aleksander Valj v Murski Soboti.

— Poročilo se je preteklo nedeljo g. H. Sotlar, predsednik strokovne organizacije papirničarjev v D. M. v Polju z gđ. I. Jelnikar iz Vevče. — Isti dan se je v D. M. v Polju poročil tudi Sever Štefan z Ivano Cerarjevo. Zanimivo je, da je bila na svatbi skoro vsa vas Slape, ki šteje 30 hiš. So si namreč skoro vsi v medsebojnem sorodstvu. — Novoporočencem naše čestitke!

— Poročka na ljublj. Gradu. Včeraj je bila ob 5 pop. poroka v grajski kapeli: g. Franc Appeltauer, godbenik, se je poročil z gđ. Jozipino Jerom, članico opernega gledališča. Ves Grad želi novoporočencema obilo božjega blagoslova v bodočnosti.

Ostale vesti

— Izprememba v katastrski upravi. Finančni minister je odredil, da se izpremene meje področja katastrskih uprav v Ljubljani in Celju v toliko, da se katastrski občini Gornji Motnik in Zaplanina odločita iz katastrske uprave v Celju in pridružita katastrski upravi v Ljubljani.

— Nove davčne znamke. V promet so prišle znamke za plačevanje uslužbenškega davka in sicer poleg dosedanjih še po 25, 50, 100 in 150 Din. Dobe se v trafikah.

— Upokojenih je 43 delavcev papirnice v Vevčah pri Ljubljani, ki so nad 65 let stari.

— Zveza avtobusnih podjetij Jugoslavije se je ustanovila preteklo nedeljo v Zagrebu. O ustanovnem obnem zboru je obširno poročal »Slovenski list«. K temu poročilu nas prosi avtobusni podjetnik g. Jože Magister za sledeče pojasnilo: G. Magister je na obnem zboru poročal o nekem avtobusnem podjetju v dravski banovini, ki plačuje 84.000 Din davka z dokladi, 120.000 Din občinske mitnine, 12.000 Din izrednega prispevka za vzdrževanje občinskih cest in ki ima še drugih dajatev preko 100.000 Din. Računal je, da bi doličeno podjetje plačevalo 108.000 Din iz naslova novega 25% davka prispevki 10% prispevek za zavarovalnino in pripomnil, da bi v desetih letih znašalo to 1.080.000 Din. V »Slovenskem listu« tozadevne številke niso bile točne.

— V Službenem listu št. 10 od 7. februarja t. l. so objavljena »Navodila za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in ne-državnih javnih cest«, dalje »Pojasnilo o elastičnih gumah pri motornih vozilih«, »Razglas o pobiranju občinskih davščin mestne občine Maribor v letu 1931« in »Objave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931«.

— Šest sulcev v skupni teži 48 kg je ujel v telu 14 dni v svojem revirju g. Jakob Dimnik v D. M. v Polju.

— Zelo nujni poštni paketi. Uradno se razglša, da se lahko pošiljajo tudi iz naše države zelo nujni paketi (colis urgents) in sicer v prometu z onimi državami, katere so na to pristale. Za zelo nujne pakete je treba plačati trojno težno pristojbino, za zelo nujne pakete ločenke pa vrhu tega še 50% te trojne pristojbine. Zelo nujni paketi se sprejemajo samo do teže 10 kg ter ne smejo presegati v nobeno smer 60 cm. Na spremnico in na paket sam mora biti čitljivo napisana beseda »Urgent«. Zelo nujni paketi se odpravljajo z najhitrejšimi sredstvi.

— V katere dežele se smejo pošiljati ločenke. Ministrstvo naznanja, da se smejo ločenke odpravljati samo v te dežele: v Albanijo, Belgijo, Bolgarsko, Češkoslovansko, Dansko, Gdansk, Finsko, Egipt, Francosko, Holandsko, Irsko, Kanado, Kitajsko, Kostariko, Poljsko, Portugalsko, Rumunsko, Norveško, Sarosko oblast, Salvador, San Domingo, Sirijo, Zedinjene ameriške države, Švico, Španijo, Veliko Britanijo, Liberijo, Luksenburg in Madžarsko.

— Samoumor. Obesil se je 42letni posestnik Grum p. d. Gasarjev iz Sp. Kašlja pri D. M. v Polju. Vzrok menda neprestani družinski prepri.

— Zverinska žena. Posestnica Manda Buble v Trogiru je zaklala svojega 9letnega pastorka in hotela tudi umoriti svojega moža. Sedaj dela pokoro v sodnih zaporih v Splitu.

— Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se uporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. — »Franz-Josef«-grenčica se dobi v lekarnah, grogerijah in specerijskih trgovinah.

— Cerkvemim zborom priporoča Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani za postni čas: Foerster Anton: Lamentacije in očitnja za mešani zbor, 8 Din. — Foerster Anton: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 12 Din. — Foerster Anton: Cantica sacra III. del za moški zbor, 30 Din. — Hrbar p. Angelik: Postni in velikonočni napravi za mešani zbor, Partitura 30 Din, glasovi po 10 Din. — Jobst Anton: Postne pesmi za moški zbor, 20 Din. — Kimovec dr. Franc: Rihar renatus, zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor, 24 Din partitura, glasovi po 8 Din. — Premrl Stanko: Slava sv. Križu, postne pesmi za mešani zbor, 14 Din. — Premrl Stanko: Cerkvemim moški zbori, 40 Din. — Sattner p. Hugolin: Postne pesmi za mešani zbor, Partitura 20 Din, glasovi po 6 Din. — Zelenik Martin: Dopolnjeno je 12 postnih pesmi za mešani zbor, 20 Din.

Pridobivajte novih
naročnikov!

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

Beležka ob 50letnici njegove smrti

9. februarja 1931.

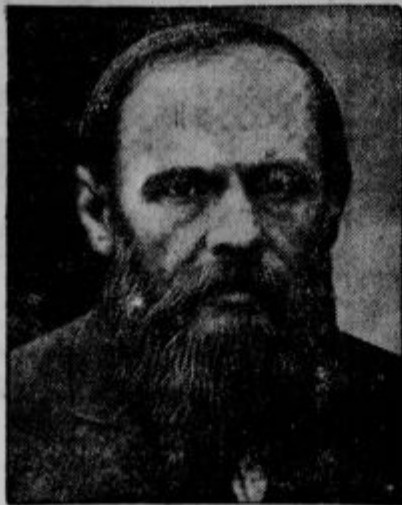
Ko je danes pred petdesetimi leti legel v Peterburgu k večnemu počitku Fjodor Mihajlovič Dostojevski, eden najnemirnejših in najglobljih ljudi preteklega stoletja, je bila slava njegovega imena že pridobljena za svetovno slovestvo. Malo kateri pa je tedaj slutil, koliko bo vpliv njegovega dela na nadaljnji razvoj leposlovja, kateremu je dal povsem novo možnost obstoja. Ta nova možnost je v odkritju psihologije, iz katere je on sam najbolj raziskal in umetniško izoblikoval patološko stran.

Sredi epičnega fabulizma in pripravljalnega časa se naturalizma in realizma je Dostojevski odprl množice dveri v človeka in v njega skrivnostno notranjo bit. Nobeno odkritje ni bilo tako velikansko kakor njegovo, nobeno ni dalo pisatelju in umetniku večjih in plodnejših možnosti razvoja v globino. Že to samo dejstvo je dovolj zgovorno, da moramo brez oklevanja postaviti Dostojevskega kot tvorca v prvo vrsto, tja med nedosežne velikane.

Toda pomuditi se hočemo nekoliko še v sedanjem času ter izmeriti pomen Dostojevskemu na strujah duhovnega življenja človeškega rodu, kakor jih danes vidimo in opazujemo. O teh stvarih izčrpno piše P. Fr. Muckermann, iz čigar razprave posnemamo sledeče misli:

Ako premostimo vsekupnost sodobnega duhovnega življenja, moremo ugotoviti, da smo dediči liberalizma, ki je pokazal svoj vpliv celo v katoliškem taboru. Pravino sicer, da je ta liberalizem umrl — kar je v nekem oziru morda res — a živijo danes še njegovi dediči; kakor so ti dediči tudi drugačni od njega in se razlikujejo med seboj, nazadnje je le nepo-bitno dejstvo, da so nositelji ene in iste dediščine.

Kaj je bil liberalizem? Gotovo vselej ne-

kaj, v čemer sta bili jasni dve komponenti. Eno je bil racionalizem, ki je skušal podvreči vsako stvar v brezbožnem svetu razumu, tedaj racionalizirati. Ker pa nemara ni na svetu človeka, ki bi držal brez pogona iz kakršnega koli skrivnostnega sveta, tako je nastopal tudi tu, mnogokrat neimenovan, mnogokrat le kot nekaj fluidum občuten, mesijanizem: mesijanizem napredka, mesijanizem napovedane bližnje zmage nad vsemi magičnimi in demoničnimi silami, mesijanizem humanosti. Preglej in premisli do dna socializem, boljševizem in fašizem — povsodi najdeš oba navedena elementa. Vse tri struje racionalizirajo v velikem stilu. Toda v vseh teh racionaliziranih in v vseh teh mesija-

nizmih je prav ista slabost in prav ista peklenska prevara, ki je bila skrita v liberalizmu: kakor hitro ločiš razum od božje globine, ki je v človeku, ni več sposoben premisliti ali dojeti velikih misli Boga, po kateri sta svet in človeška družba zamišljena. Mesijanizem, ki sloni le na domisljiji, ne na dobro utemeljeni veri, se izkaže metafizično kot slaboten, kot premala protitutež materielnim interesom, kot abotna prevara, kot prazna nadomestna religija, celo naravnost kot skrita demonija. Kdor sanjari o brezrazredni družbi in o pacifističnih idealih, pozablja, da se med tem zelo brutalno bori za zgolj gospodarske stvari. Kdor se opaja na protikapitalistični ideologiji ruskega poslanstva odrešitve sveta, ne pomisli, da med tem neti strahovite gospodarske vojske in industrializira ogromno deželo s pomočjo umorov in mučenistva...

Te zveze je Dostojevski razbistril, v njih skrito tragiko je posvetil, neprestano je opisoval tisto svobodo, ki neha v terorju, in to iz globine prave svobode, ki izhaja iz tesne zveze med človekom in Bogom. Prepada, v katerem se pogreza verni človek, je razkril v vsej njegovi strahoti, pa pokazal tudi vso neizčrpno dobroto v njem in vsega našega mišljenja in dejanja skrivnostne globine ponazoril. Ako mu tudi ne uspe vedno razumska utemeljitev njegove metafizične zahteve, nam jo vendar podaja iz korena ter pelje v Solovjeva, ki vzpostavlja popolno harmonijo.

Prodirajoč do virov življenja, zbujajo pesnik pomlad prihodnjega časa, obnavlja prelepo johanjsko tradicijo religiozne Rusije in v istini pripravlja človeško besedo, ki jo bo moral ta visoko nadarjeni narod nekdanj spregovoriti, kakor tudi se zdaj zanjo bori preko svojih moči in v vzvišeni tragiki.

Tommaso Tittoni, večkratni italijanski zunanji minister, je umrl v visoki starosti 82 let.

Celje

3. Gledališka družina KPD drevi nima običajnega sestanka. Pač pa se isti vrši jutri v sredo dne 11. febr. točno ob 8 zvečer v gledališki garderobi.

3. Krajevna protituberkulozna liga v Celju ima svoj prvi občni zbor v četrtek dne 12. t. m. ob 8. zvečer v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Referat o pomenu in organizaciji protituberkulozne lige. 3. Poročilo pripravljalnega odbora. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti. — Na občni zbor je vabljen vsakdo, ki želi sodelovati pri plemenitih namelih lige.

3. Celjski aeroklub »Naša krila« namerava pričeti letos s solo za brezmotorno letenje. Brezmotorno letalo si je klub nabavil odn. mu ga je izdelal G. Ropas, a za praktično delo rabi klub nujno vsaj preprost hangar, kamor bo lahko sedaj demontirano letalo spravil. Radi tega ne odklanjate onih, ki se bodo na Vas obrnili s prošnjo za podporo.

Kamnik

Znamenje časa. Vsako društvo, vsaka organizacija ima že danes svoje glasilo. »Zakaj ne bi imeli tudi »pustne šeme« svoje glasilo,« so rekli Kamničani in izdali zanje humoristični list z raznimi »vici« in zafkacijami. Vse je dobro pogodeno razen naslova, katerega bi bilo treba izpremeniti v »Nori Kamničane«.

Zimske veselje se je zopet pričelo s podvojenjo silo. Mladina najde najlepšo zabavo v sankanju, smučanju in drsanju. Na drsališču imamo že prav uporaben led, saj je v noči od nedelje na ponedeljek pritisnil zopet hud mraz. Najnižja temperatura je bila —12° C! Da bi se tako vreme le obdržalo!

Oder v Kamniškem domu. Društvo »Kamnik« je uprizorilo v nedeljo popoldne Petrovičovo veselje »Vozel«. Igralci so podali svoje vloge razmeroma dobro, motilo je le to, da je govoril vsak v svojem dialektu. V mestu se mora na to polagati več pažnje. Uprizoritev je zaslužila večji pošet.

Litija

Osebnosti. Po 27 letnem vzornem in vestnem službovanju v Litiji in po skoraj 40 službenih letih je stopil v zaslužni pokoj g. Miško Steiner, trgovni mojster na litijski postaji. — V svoji dolgoletni službi je bil napram delavstvu dober in pravičen šef. Progo, ki mu je bila poverjena v neposredno nadzorstvo, to je od postaje Kresnice do Save se prehodil najmanj 7000 krat in s tem prehodil okrog 105.000 km. Preden je prišel v Litijo, je bil nastavljen pri železnici na Tirolskem. Stal je vedno v narodnih vrstah in ni klonil tudi takrat ne, ko je germanizacija gradila svoj »mostiček« preko naših krajev do Jadrana. V narodnem duhu je tudi vzgojil svojo dečo. Z njim odhaja tako rekoč tudi v pokoj njegova soproga, gospa Josipina, ki se je zlasti udeleževala v litijskih karitativnih društvih, vsled česar je bila pred nedavnim odlikovana z redom sv. Save. Oba odhajata v Ljubljano, kjer vzornima zakoncem želimo prijetno jesen življenja. — Za progovnega mojstra je bil na litijski postaji predstavljn iz Kranjske gore g. Ronko. — Za poveljnika litijskega orožniškega voda je bil prestavljen orožniški podporočnik g. Ladomir Majstorovič, rodom iz Like. Dosedajni vodja vodnik g. Mate Ferlič, ki si je v kratkem času svojega službovanja vsled svojega taktičnega in ljubeznivega nastopa pridobil v vseh slojih naroda vseobče simpatije, gre k četi v Ljubljano.

Šenčur pri Kranju

Z veliko vnemo se pripravljamo naše prosvetno društvo na predpustno veselje. Igralci so jo v šali krstili »Fifi« ali »Če mačke ni doma...« Predstava se vrši prihodnjo nedeljo, dne 15. februarja 1931 ob 3 popoldne.

Za las je manjkalo, da ni bilo smrtno nesreče. Banovinska cesta Kranj—Kamnik ima na Iglejevem oglu točno pravokoten ovinek. Na notranji strani ovinka stoji tik ob cesti velika hiša. Vrh tega seka ovinek vzporedno z drugim krakom ovinka jarek z nezadostno dolgim mostičem. No, če je avto kratak in šofer boječ ter počasen narave, že gre za silo. Toda če privrši tovorni avto najdaljšega tipa in je poleg tega cesta šoferju neznana, pa postane stvar nevarna. Pred kratkim ni manjkalo mnogo, pa bi bil tovorni avto zdrobil človeka ob zidu. Nihče ne bi bil kriv. Le slabo urejena cesta! Nujno je potrebno, da se na ovinku most podaljša in cesta razširi na dvojno mero. Tako se bo ovinek z zadostnim radijem lepo zaokrožil. Pred ovinkom naj se postavijo svarilne avto-table. »Pazi! Nevarna vijugala«

Ljutomer

Poroka. Pretekli teden se je pri podružnici Sv. Ane na Podgradju poročil g. Matija Husjak. priden delavec v naših organizacijah, gospodar Katoliškega doma, z gđno Julijano Filipič, gostilničarko pri Rakovecu na Podgradju. Novoporočencema obilo sreče na življenjsko pot.

21 parov so jih preteklo nedeljo vrgli s prižnice.

Kmetijski referent ima svojo uradno sobo v pritličju občinske hiše, kjer ima že svoje prostore trgovski gremij.

Quo vadis? Za postni čas pripravljajo Prosvetno društvo uprizoritev velike miselne igre »Quo vadis?«. Nastopi okoli 40 oseb.

Cerklje

Umrl je Račević Jože z Dol. Skopie št. 1. Rajni je bil silno agilen javen delavec. Več let je bil tudi odbornik tukajšnje hranilnice. Bog naj mu bo plačnik!

Hripa in španska sta prišli s Hrvaškega in močno razsajata tu!

Zastrupljevalci sveta

Pariz 8. febr.

Po vojni so se zedinile angleške, francoske, nemške in nizozemske oblasti, da bi ugotovile vzroke nenadnega razmaha mednarodnega tiho-tapljenja prepovedanih strupenih mamil. Vse je kazalo, da je zedinila poprej osamljene prodajalce neka osrednja moč z velikanskimi denarnimi sredstvi. Po dolgih naporih se je posrečilo združenim detektivom ugotoviti, da kupuje skoro vso evropsko produkcijo kokaina, opija in dr. strupov sovjetska vlada.

Nemčija sama je lani prodala na Rusko več heroina nego pred vojno. Egiptovski tiho-tapci, predvsem Grki iz Aleksandrije, stalno potujejo v Moskvo, kjer se zalagajo z mamili nemškega izvora in jih prodajajo naprej v Zedinjene države in Južno Ameriko. Evropsko prodajo oskrbujejo pred vsem poljski tiho-tapci, ki jih vodi poseben sovjetski zastopnik v Varšavi. Najmočnejša sovjetska organizacija deluje v Kitaju. Boljševiki so tako dolgo z izgubo prodajali v Turkestanu in Perziji pridelani opij, dokler si niso podvržli vseh domačih zastrupljevalcev v Šangaju in Kantonu. Zdaj sama Moskva zalaga z opijem vsak brlog na Kitajskem.

Med drugim se je boljševikom posrečilo popolnoma izpodriniti ameriške cigarete z malim odstotkom opija, ki jih je poprej v velikanskih množinah prodajala družba »United Tobacco«. Sovjetske cigarete vsebujejo večji odstotek opija in se prodajajo dvakrat cenejše

nego ameriške. Kitajski vojski redno zahtevajo delež teh cigaret pri vsakem izplačilu, zato se ne bojijo boljševiki nobene konkurence. Ko je ugotovila mednarodna policija vodilno vlogo Moskve pri trgovini z mamili, so stavile nekatere vlade tozadevno vprašanje Zvezi narodov. Vendar ni upanja, da bi prišlo vprašanje na dnevni red, kjer je naletelo na odločen ugovor nemških in italijanskih zastopnikov.

Pri zaprtju

2—3 Artin-dražeje zvečer, milo, normalno izpraznjenje jutraj. — Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsečina škatlje 8 Din, zadošča za 4—6 krat.

Tekmevalci, ki so snoči odpotovali na mednarodne tekme v Oberhof. Od leve proti desni. Šramel (Ljubljana), Godec (Bohinj), Janša (Ilirija).

Skok sranila na Bohinjski skakalnici. V ozadju Triglavsko pogorje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 10. februarja: 12.15 Plošče (slov. pesmi, plesna glasba) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Radio orkester — 18.30 Prof. Franc Pengov: Zemljepisna širina in dolžina — 19.00 Dr. Reya: Vremenslovje. — 19.30 Načrt novega zakona o socialnem zavarovanju in privatni nameščenci (g. dr. Sagadin) — 20.00 Prenos iz Belgrade (Narodne pesmi) — 22.30 Casovna napoved in poročila.

Sreda, 11. febr.: Opoldanski program odpade. — 17.30 Radio orkester: 18.30 Mladinska ura: Mulej Zoran: Kako so se naši predniki branili pred Turki — 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Rusčina — 19.50 Literarna ura: Bogomir Magajna čita svoje spise — 20.00 Eng. Gangl: Sokolska ideja — 20.30 Radio orkester — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 11. februarja. Belgrad: 12.45 Radio orkester — 16.00 Plošče — 17.00 Radio orkester — 18.00 Narodne pesmi — 20.00 Budapest — 21.00 Vokalni koncert. Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Otroška glashena ura — 20.00 Budapest — Budapest: 12.05 Ruske balade — 17.30 Orkestralni koncert — 20.00 Internacionalni koncert: F. Liszt: »Dantejeva simfonija« — 22.30 Vojaška godba — Dunaj: 15.25 Popoldanski koncert — 19.35 Kom. glasba — 20.30 Pustne igre — 21.50 Večerna glasba — Milan: 19.30 Pesna glasba — 20.45 Komorna glasba — 22.00 Operetna glasba — Praga: 19.20 Ljudska glasb — 20.00 Budapest — Langenberg: 17.00 Popoldanski koncert — 20.00 Budapest — Rim: 12.45 Lahka glasba — 13.30 Koncert lahke glasbe — 17.00 Pester koncert — 20.45 Prenos opere. — Berlin: 19.30 Königsberg — 21.10 Koncert — 22.30 Plesna glasba — Katowice: 17.45 Popoldanski koncert — 19.45 Varšava. — Mühlacker: 16.30 Popoldanski koncert. — 19.45 Glasbila — 20.45 Ogrska. — Mor. Ostrava: 16.30 Praga — 18.20 Orkestralni koncert — 19.15 Budapest. — Leipzig: 14.30 Mladinska ura — 17.15 »Mali oglasi«, kabaret — 19.30 Zabavni koncert

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 10. februarja: Gostovanje v Celju (Gospa ministrica).

Sreda, 11. februarja: Zaprto.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 10. februarja: SEDMI FANTICEK. Gostovanje Tegernseerjev. Izven.

Sreda, 11. februarja: ZAKONSKA STAVKA. Gostovanje Tegernseerjev. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 10. februarja ob 20: CIGANSKA LJUBEZEN. Ab. B.

Sreda, 11. februarja: Zaprto.

Pustova vila na Črnučah

Ježica, 9. februarja.

Ze leto in dan, odkar so v bregu nad Murnovo gostilno zapele prve lopate, so se spraševali ljudje: Kaj pa bo to?

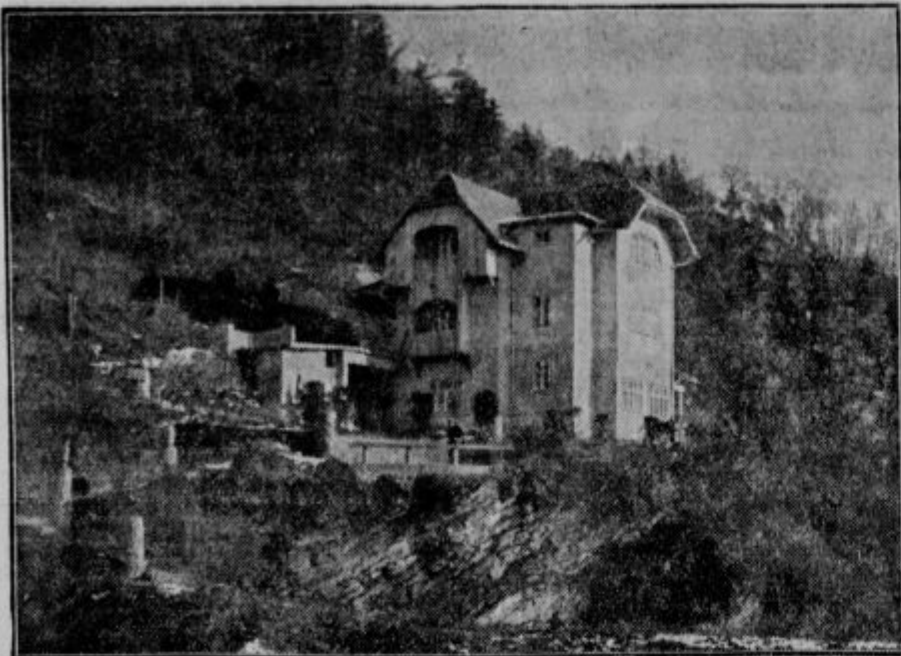
In ko je kateri zvedel, da v tem bregu, med temi štori, v tej hosti zida podjetnik Pust iz Ljubljane svojo vilo, kjer bo potem odprl gostilno, restavracijo, kavarno, pension, je vsak zmaljeval z glavo, češ: To ne bo nič, saj ta človek je znorel, kaj pa misli!

Marsikdo je v dvomih povprašal gospoda Pusta samega, če je vse res, kar se govori. Gospod

jajno speljana. Vila ima pritličje ter dvoje nadstropij. Spodaj je kuhinja, prostorna soba, namenjena za goste ter veranda; zgoraj je več sob ter še dvoje verand. Sploh ima vsaka soba v hiši prostoren balkon.

Iz vsake sobe so sijajni razgledi na Savo, na Šmarno goro, na Ljubljano. Vsa pokrajina se odgrne pred človekom, vsa lepota ljubljanske okolice se hipoma odpre pred njim.

Omeniti je, da je prostor ob vili brezvetroven, da ima ves dan sonce, da bo hiša imela lasten vodovod, napeljan naravnost iz studenca, torej naj-

Pust pa se je venomer smejal. Dobričina je dan za dnem hodil v tisto hosto, v tisto neskočno pustlo hosto in breg, hodil je in hodil, sanjal svoje načrte, kakor si jih je zamislil, uresničeval zdaj to zdaj ono, vsak dan nekaj, korak za korakom. In glejte, že leto in dan, niti toliko še ni, se tam v bregu, kjer je prej stala hosta in je raslo trnje, beli lična vila, okusna zgradba, prostorna dovolj, da sprejme v svoje zračne sobe vso Pustovo rodbino in vse tiste, ki si bodo od časa do časa hoteli oddahniti zunaj Ljubljane ob bregovih Save in ob robu zelenega gozda.

Tukaj bo podjetni Pust iz Ljubljane odprl svojo restavracijo, ki bo kakor planinska kočna v dolini. Stoji ob cesti, ki vodi od savskega mostu na Črnučah skozi Stražo v Gameljne in Skaručino. S ceste je k vili speljanih več stezic in potov, do nje vodi tudi vozna pot, na novo zgrajena ter si-

poljšo, najsvežejšo vodo, kar jih imamo. Vsa okolica okrog hiše je že in bo še spremenjena v krasen vrt, v lepa sprehajališča. Spodaj pod vilo je malo naravno jezero, ki ga bo g. Pust še povečal in popolnoma priredil za svoje namene. V jezero prileka voda iz studenca, pronica pa v zemljo. Do jezera prideš od vile po lepo speljanih stopnicah z razgledne verande, okrog jezera bodo stezice, ob njih pa klopi. V jezero je g. Pust že spustil ribe, ki jih je bil v ta namen dobavil.

S tem se nismo povedali vsega. Vse drugo bo povedal gostom g. Pust sam, kadar začne v procesijah romati tja, kjer vila stoji in kjer je še pred letom rasla hosta in bodeče, trnjevo grmovje.

Vilo je zidala trdka Saksida iz Ljubljane, načrta pa so bili napravljeni kar doma, v lastni režiji tako rekoč. Nekaj je naredil oče, glavno pa sin, ki je arhitekt.

Rane in kožne bolezni

razpokline, brazgotine, srbež izpuščaje, razjede od potu in vlage, volka od hoie zlasti pri otrocih, braste, opekline in ozeblina zdravi in po redni uporabi preprečuje splošno znana Bartuličeva

ZDRAVILNA MAST,

ki jo proizvaia in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulič Zagreb Jelačićev trg 20. — Cena škatlice 10 Din. — Dobi se v vsaki lekarni.

Obrt

Foto Holynski

ustreže vsakemu z do-
brim delom in nizkimi
cenami. Ljubljana, Du-
bajska c. 6 Podružnica:
Moste.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Lanene tropine

In druga krmila nudi na cenel
Vegetarizma žita in moka
A. VOLK, LJUBLJANA
Rešileva cesta 24.

Smuči

pulover

nogavice

rokavice, kravate ter vse
galanterijsko in modno
blago dobite naiceneje pri
Igo Baloh Maribor, Ve-
trinjska ul. 18.

Zahvala

Za premnože dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega predobrega očke, dedka, brata in strica, gospoda

Jakoba Kržana

policijskega nadzornika v pokoju

kakor za številne poklonjene vence in cvetje se tem potom vsem najtolepleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku g. dr. Misu, vodstvu Elitnega kino Matice za vso podporo in pomoč ob času bolezni pokojnega, Društvu policijskih nameščenecv in vpo-
kojencev, gg. stanovskim kolegom ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so dra-
gega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.
Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 12. februarja ob pol 7 zjutraj v
Križanski cerkvi.
Ljubljana, dne 10. februarja 1931.

Dora Keržan, hči, in ostali sorodniki.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, očeta in
sina, gospoda

dr. Eriha Mühleisna

na kakršenkoli način izkazali svoje sočutje, naj bo tudi tem potom izražena
naša najpriskrčnejša zahvala.
Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, zastopnikom finančne di-
rekcije, orkestralnemu društvu Glasbene matice, vsem prijateljem in znancem,
ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in vsem darovalcem prekrasnih vencev.
Iskrena zahvala.
Ljubljana, dne 9. februarja 1931.

Rodbina Mühleisen.

Zahvala

Za številne dokaze toplega sožalja in iskrenega sočutja, ki sem jih prejela
ob prerani izgubi mojega ljubljeneega soproga, gospoda

Alojzija Ahlina

mesarja in posestnika

se tem potom vsem najpriskrčnejše zahvalujem. Posebno zahvalo sem dolžna
vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, čč. duhovščini, sestri usmiljenki,
mesarski zadrugi, gg. pevcem za krasno žalno petje in končno vsem prijateljem
in znancem, ki so v tako mnogobrojnem številu počastili pokojnika na njegovi
zadnji poti.
V Ljubljani, dne 10. februarja 1931.

BIJELI TJEDAN

Nekaj senzacij:

Sifon, meter	Din 6.—
platno za r uho, širina 140cm	Din 17.—
spodnje hlače iz gradla	Din 9.—
brisače, meter, nebeljene	Din 6:50
crep-namizni prt, bel, širina 140 cm, meter	Din 20.—
namizni prt, vzorčast, veli- kost 87*27 cm, kos	Din 15.—
kavne garniture, barvaste za 4 osebe	Din 35.—
kavne garniture, barvaste za 6 oseb	Din 42.—
dessert-servijete z resami, ve barvne, kos	Din 2:50
brisače za posodo, kos	Din 3:50
brisače za prah, kos	Din 3:50
žepni robci za otroke (s slike)	Din 1:50
damski žepni robci, vezeni, kos	Din 8.—
vzorčasti damski žepni robci iz batista	Din 3.—
Beli damski žepni robci, ajour z molivom kos	Din 2:50
žepni robci za gospode, z vzorci ali beli z robom, kos	Din 3.—

Naročila naših odjemalcev z dežele se z največjo skrbnostjo odpošiljajo. Ga-
rantiramo za kakovost blaga. Ne odgo-
varjajoče zamenjamo ali vrnemo denar.

Največja trgovina in razpošiljalnica

Kastner & Ohler

Zagreb.

Okrajno društvo delovodij in industrijskih uradnikov v Kam-
niku javlja tužno vest, da je preminul njegov tajnik, gospod

Drago Lapajne

skladiščnik tovarne »Titan« d. d. v Kamniku

v soboto ob 5 popoldne, po dolgi mučni bolezni.
Pokopali smo ga v ponedeljek, dne 9. februarja ob 4 popoldne
na pokopališču na Zalah.
Nepozabnemu tovarišu naj bo lahka zemljica.
Kamnik, dne 8. februarja 1931.

ODBOR.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

104

Ko je uspel račun do te točke, so se množili članki v časopisih, v katerih so razpravljali o mejah nepoznane moči vedno smelejše in drzneješe.
V Zedinjenih državah so se držali maloštevilnih poročil, ki jih je mogel dajati novi državni tajnik zunanjih zadev dr. Glosin. Posebno profesor Curtis je delal neumorno in je mogel že dvanaajstega avgusta napraviti poizkus na odprtem morju. Okrog desetih popoldne tega dne je odplul zbiralni čoln z žarilniško pripravo iz pristanišča. Curtis je bil ustvaril pripravo, ki je mogla izžarevati precej strnjeno elektromagne-
tično polje v neko smer. Obrabljen torpedni čoln so vzeli za cilj poizkusov. Upal je, da bo mogel na raz-
daljo tisoč metrov ustvariti vidna omagnetjenja.
Obkrožen od svojih pomočnikov je stal poleg na-
ravnanih anten, ki naj bi vrgle elektromagnetsko polje preko leve strani zbiralnega čolna na torpedni čoln. Spojili so stikala. Visoko napeta električna sila je završala v antenah.
Profesorja Curtisa se je polastil nemir. Učinki, ki so jih javljali s torpednega čolna, so daleko pre-
segali one, ki jih je bil izračunal kot možne. Zapo-
vedal je, da ustavijo energijo v antenah.
In nato se je z vzdihom zgrudil na stol. Zakaj učinek na torpednem čolnu ni pojenjal. Nasprotno. Stopnjeval se je, dokler ni slednjič zgrabil elektro-
magnetični vrtnec celega čolna, ga dvignil iz vode in ga zagnal na peščeno obrežje, kjer je razbit od padca obtičal.

Na zbiralnem čolnu si niso upali dihati, ko so opazovali nesrečo. Prvi asistent je poklical profesorja Curtisa, naj opazuje dogodke na lastnem čolnu.
Antene, ki so jih bili nategnili, so kakor izpu-
hte. Za hip so živo zeleno zažarele in nato izginile. Zice in izolatorji so popadali staljeni in razbiti na krov ladje. Potem je zgrabil vihar ni vrtnec celi čoln in ga vrgel na breg poleg torpednega čolna.
Profesor Curtis je izpuštil ograjo in se zakotalil po poševnem krovu v mehki morski pesek. Tako so se končali ameriški poizkusi. Poročilo, ki ga je po-
slal profesor še istega popoldneva v Washington, je javljalo, da je brezuspešen vsak boj proti sredstvom nepoznane moči.
Trinajstega avgusta je imel profesor Raps na teh-
nični visoki šoli v Charlottenburgu svoje predavanje o teoretski elektrodinamiki. Dijaki so ostrili svin-
nike, da bi pisali, ko vedno, predavanje. Tega dne bi prišli na vrsto zapoznati potenciali. Toda nemški pro-
fesor je govoril povsem nekaj drugega...
»Gospoda, tudi jaz sem poskusil, da bi dognal s
sredstvi naše znanosti skrivnost nepoznane moči. Učinki, o katerih so zanesljivo poročali, se dajo raz-
ložiti le tedaj, ako si mislimo, da poseduje moč sred-
stvo, da svobodno razvija prostorno energijo na vsakem mestu. Prostorno energijo smemo računati po
Oliverju Lodgeu na deset milijard konjskih sil za vsak kubični centimeter. Naša znanost ne pozna do-
slej nobenega sredstva, kako sprostiti to silo. Gotovo
nikakega sredstva, da bi jo sprostili na velike da-
ljave in s popolno gotovostjo, da zadenemo...«
Dijaki so si pisali. Papir je šumel, svinčniki so
praskali. Profesor Raps je nadaljeval svoja izvajanja.
»Češ je na podrobnosti in potem računov razvijal

možnosti, ki bi se dale doseči tem potom. Pokril je črno tablo s tridesetmesnimi števili, ki so značili kilovate in kalorije. Potem je zopet posplošil preda-
vanje...
»Nimam pojma, s kakšnimi sredstvi, s kakšno nam vsekakor še popolnoma neznano obliko sile so se dosegli ti učinki na daljavo, kako so sprostili prostorno energijo. Orjaški duh, ki je prehitel stanje naše znanosti za stoletja, je moral najti to rešitev...«
Silvester Bursfeld v svojem ledenem grobu vi-
soko tam na tečaju je mogel biti zadovoljen z nagrob-
nim napisom, ki mu ga je postavil tu nemški učenjak.
Profesor Raps je nadaljeval:
»Gospoda, obšla so me deljena čuvstva, ko sem odkril, kar sem vam pravkar objasnili. Na eni strani čisto veselje znanstvenika nad posrečenim odkritjem, veselje, ki ste ga gotovo že vsi občutili po srečno razrešeni nalogi v laboratoriju. Na drugi strani sem se silno zgrozil. Gospoda, misel, da je dana v roko smrtnih ljudi nadčloveška moč, je strašna. Posestniki iznajdbe morejo povzročiti svetu vse gorje. Lahko sežgo vsako mesto, uničijo vsako človeško življenje. Mi smo brez obrambe. Brez moči moramo trpeti vse, kar bodo smatrali posestniki moči za dobro. Ta misel je neznosna. Toda resnična je...«
Profesor je zaključil predavanje pred določenim časom. Bil je preveč prevzet, da bi se mogel zdaj še posvetiti načrtanemu programu.
Vsebinska njegovega predavanja je vzbudila novo vznemirjenje. Zastopniki velikih listov so pokupili od dijakov njihove zapiske za težek denar. Še na večer trinajstega avgusta so razširili predavanje po celi zemlji. Od Hammerfesta do Kapstadta, od Londona do Sydneya so požirali poročila in razpravljali o njih.

Pazi!!!

1 steklenica Din 16.-

Tako izgleda prava steklenica

ALGA
za masažoVse drugo, kar se Vam nudi pod imenom ALGA - bodite oprezni,
je ponarejeno in kaznjivo

ALGA

tako prežene

bolečine
in
trganjakosteh - mišicah
sklepih
zobeh in glavi

ALGA

pri

hripi

ublažuje

mrzlico
osvežuje
okrepčuje

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas - 5 Din. Oglasi nad deset vrtle se računajo višje. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Točilec in mesar

vojaščine prost, nekaznovan, išče mesta v večji restavraciji izven Maribora. - Ponudbe na podružnico Slov., Maribor.

Kuharica

pridna, poštena, vajena vsakega hišnega dela, samostojna, stara 40 let, išče službo h kakemu gospodu ali manjši družini. Plača po dogovoru. Nastop takoj. - Naslov v upravi lista pod št. 1420.

Gospodična

zmožna, išče mesto italijanskega jezika išče primerno službo. Event. bi temeljito poučevala. Ponudbe pod »Vestna« na oglasni odd. »Slovenca«.

Boljše dekle

14 letno, išče mesta k otrokom. Zna nemško in slovensko. - Naslov: E. Rakuša, Zalisk 14, Mostar.

Mali oglasi
v
Slovenca
Zajamčijo najpopolnejši uspeh

Službo dobe

Vajenca

v trgovino mešanega blaga na deželi s primerno šolsko izobrazbo takoj s pejem. - Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru.

Trgov. pomočnika

mladeža, kateri je prost vojaščine, dobro verzirane v špecerijski in galanterijski stroki, solidnega in treznega, sprejme trgov. tvrdka J. Kušlan, Kranj.

Mizarski vajenec

pošten, zdrav in priden, kateri ima veselje do mizarstva, se takoj sprejme z vso oskrbo. - Naslov v upr. »Slov.« št. 1305.

Odpraviteljica

iz izpitom za pogodbeno pošto. Lepo, krščansko obnašanje, nekaj trgovske izobrazbe (enostavno knjigovodstvo). Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 1378.

Trgovska pomočnica
dobra moč - se takoj sprejme v večjo špecerijsko trgovino. Ponudbe je poslati na upravo tega lista pod šifro »Pomočnica« št. 1355.

Učenca

krojaškega, sprejem takoj. - Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru.

Kolarski vajenec

zdrav in čvrst, poštenih staršev, se sprejme v takojšen pouk. Oskrba v hiši. Albin Terčak, kolarski mojster - Polzela.

Pisarn. začetno moč

mlajšo moško - za knjigovodstvo, slovensko in srbohrvat. korespondenco išče industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe na Poštni predal 120.

Objave

Preklic.

Podpisana Marija Barle, posest. v Pamečah, preklicujem s tem vse žaljive govornice, ki sem jih izrekla o g. Ant. Savc, p.d. Mikaju, posestniku v Pamečah, kot neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopanja. Pameče, dne 7. febr. 1931. - Marija Barle, s. r.

Pouk

Čamernikova
šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana Prospekt zastoj. Pišite ponj!

Zasluzek

Ako hočete delati

in z lahkim domačim obrtom na svojem domu zaslužiti 7 Din na uro - vstopite v našo zadrugo. Pouk je brezplačen. Vpisnina 10 Din. Obširna navodila pošlino radevolje, ako je priložena znamka za odgovor - Zadruga Jugoslov. pletaca. Osijek.

Stanovanja

Stanovanje

z delavnico ozir. skladiščem se odda s 1. marcem na glavnem trgu v Kranju, pripravno za malo obrt, kakor: trgovino z zelenjavo, čevljarja ali kaj sličnega. Vpraša in ogleda se pri lastniku Franc Majdič, Kranj.

Gospodično

sprejem na stanovanje. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1418.

Lepo stanovanje

z opravilo in kurjavo dam brezplačno dvema solidnika zakon. upokojevnica, ki bi bila voljna pomagati po potrebi z delom pri kmečkem gospodarstvu. Podrobni dogovor sledi. - Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 1444.

Lepo stanovanje

solčno, 2 sobi, kuhinja ter vse pritlikline takoj oddam ali s 1. marcem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1449.

Vnajem

Hiša,

katera vsebuje tri sobe, kuhinjo s pritliklinami ter vrtom, se odda v najem. - Poizve se pri županu Oražmu, Moste.

Pekarijo

vzamem v najem z inventarjem ali brez njega. - Naslov: Ivan Brodnjak, Sv. Jurij ob juž. žel.

Posestva

Posestvo

dam v najem za 2000 Din letno. Sadonosnik, brj. de, njive, hiša ob cerkvi in šoli, ugodno za vsako obrt. Dopise na podružnico »Slov.« v Mariboru pod šifro »Prometno«.

Kupimo

Kupim

vsako množino starih avto gumi plaščev, ki za Vas niso več rabljivi. - »Prešern, tovarna čevljev, Kranj«.

Vsakovrstno

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, tuvelir. Ljubljana.
Wolfova ulica št. 3.

Motorno kolo

Puch ali B. S. A., rabljeno, a v dobrem stanju - kupim. Ponudbe pod »Poceni« na upravo »Slov.« v Mariboru.

Dobro ohran. opravro
za specerijsko trgovino - kupim. - Ponudbe pod »Oprava« št. 1451 na upravo »Slovenca«.

Glasba

Klavirje

pianine, harmonije strokovnjaško popravlja in najčistejšo uglašuje. Tovarna klavirjev R. Warbnek, Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Pianino

dober glas, ceno naprodaj. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1368.

Prodamo

Prodamo!

Bilard (Seiferd) poceni. - Poizve se pri podružnici »Slovenca« v Trbovljah.

Umrli nam je naš ljubljani ata, stari ata in tast, gospod

Leo Lavrič

bivši trgovec v Škofji Loki

v nedeljo, dne 8. februarja 1931, previden s tolažili svete vere, v starosti 65 let.

Pokojnika prepeljemo v ponedeljek, dne 9. februarja iz Ljubljane v Škofjo Loko, kjer se vrši pogreb v torek, dne 10. februarja ob 4 pop. iz mrtvašnice na pokopališče istotam.

Ljubljana-Škofja Loka, dne 9. februarja 1931.

Marjan in Milan, sinova; Tilka in Mimi, hčeri;
rodbini Potočnik in Bevec.

Mizarji!

Prvovrsten suh hrastov les po nizki ceni dobite v Guncijah št. 11, Sent Vid nad Ljubljano.

Cvirnatí namizni prti neuničljivi, se prodajo po ceni 60 Din. Prilika, ki ne pride nikdar več. - Omnia, Miklošičeva c. 14.

Kupim:

češminovo lubje
od korenin
krhljkovo lubje
v cevkah
sladke koreninice
ter srčno moč korenine.
Ant. Stergar, Kamnik.

Zahvala

Ob pretežki izgubi našega nepozabnega, nadvse dobrega soproga, očeta, starega očeta, strica, svaka in tasta, gospoda

Matije Miklavca

prodajalca živil

se vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, najtopleje zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem prečastiti duhovščini in zavarovalni družbi »Fenix« za krasni venec.

V Ljubljani, dne 9. februarja 1931.

Žalujoča soproga Marija Miklave.

ZAHVALA za premožne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo ga sprejeli ob prerani izgubi naše ljubljene hčerke, sestre in nečakinje, gospodične

Strmčnik Francke

Posebno častitima gg. duhovnikoma za tolažilne besede, kakor tudi velespoštovani družini Jezernikovi za požrtvovalno delo ob priliki prevoza iz bolnišnice v Celju na domače pokopališče. Končno se zahvaljujemo vsem številnim prijateljem in znancem, ki so našo blago pokojnico v tako častnem številu spremili v prerani grob.

Luče, dne 3. februarja 1931.

Lovre, oče; Žiza, sestra; Lojza, teta.

Praznik slovenske kulture

Proslava Finžgarjeve 60letnice v Unionu

Ljubljana, 9. februarja.

Narodi so do svojih velikih mož vedno dolžni, zakaj, kar ustvarja genij in kar je genij narodu podaril, ni mogoče odtehtati s posvetnimi dobrinami, pa naj bodo še tako številne in velike. Slovenci še posebej nimamo navade, da bi vsaj poskušali odtehtati vse velike darove, ki smo jih od svojih genijev prejeli z odgovarjajočimi dobrinami, vendar pa poznamo eno, ki sicer ni enakovredna geniju, pač pa se med vsem, kar zmoredno, še najbolj približuje njegovi vrednosti. To je naša hvaležnost. Res je, da smo marsikomu hvaležni šele po njegovi smrti. Tako smo se oddolžili Prešernu, Levstiku, Cankarju, Kreku. Če pa usoda dovoli, da izkažemo hvaležnost kateremu svojih mož še za njegovih živih dni, potem jo izkažemo z vsem srcem in z odkrito, iskreno mislijo. Usoda je dovolila, da smo izkazali hvaležnost današnjemu jubilarju, pisatelju Francu S. Finžgarju.

Snoči se je v »Unionu« vršila sijajna proslava Finžgarjeve 60letnice. O nji je poročal že »Slovenski list«, mi pa tukaj dopolnjujemo njegovo poročilo. Finžgarjeva dela so danes last tako inteligentna kakor tudi meščana, kneta in delavca. Menda ga ni v naši domovini človeka, ki ne bi poznal Finžgarjevega imena, in če je kdo bral vsaj eno domačo knjigo, potem je bila to gotovo Finžgarjeva. Zato je povsem umevno, da se proslava Franca S. Finžgarja ni vršila v omejenem krogu in da se slavnostnega večera niso udeležili samo kulturni delavci ter predstavniki oblasti, korporacij in organizacij, temveč da so na slavnostni večer prišli v krasnem številu predvsem široke ljudske množice, tako iz Ljubljane kakor tudi z dežele. Unionska dvorana je bila snoči na Finžgarjevem slavnostnem večeru nabito polna. Pa tudi galerija je bila povsem zasedena. Večeru pa je dajala še večji sijaj prisotnost mnogih odličnih osebnosti in predstavnikov našega javnega življenja.

Nauzočni gostje

Prisotni so bili: knezoškof dr. Gregorij Rožman, poleg katerega je sedel slavljencec sam, dalje zastopnik zadržanega bana, prosvetni šef dr. Lončar, zastopnik poveljnika dravske divizije art. polkovnik Ljuba Novakovič, soproga ministra za gozdove in rudnike ga Ela Sernecova, dvorna dama ga Franca Tavčarjeva, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Anton Rogina, šef finančne direkcije dr. Josip Povalec, direktor pošte dr. Alojzij Gregorič, zastopnik mestne občine podžupan prof. E. Jare, zastopniki univerze (ker je bil rektor dr. Šerko zadržan) dekan medicinske fakultete dr. Janez Plečnik, dekan juridične fakultete dr. Janko Polec, dekan filozofske fakultete dr. Jakob Kelemina, dekan tehnične fakultete ing. Viktor Gostiša, zastopnik teološke fakultete univ. prof. dr. Josip Ujčič, dalje predsednik Pokojninskega zavoda Alojzij Vrtovec, komisar OUZD dr. Miha Krek, predsednik Delavske zbornice Melhior Cohal, bivši prosvetni šef dr. K. Capuder, predsednik Prosvetne zveze dr. Jakob Mohorčič, predsednik Katoliške akcije dr. I. Grafenauer, predsednik Slovenskega katoliškega akademskega stalešinstva dr. Marko Natlačen, prosvetni inšpektor dr. Kotnik. V posebno častnem številu je

Naša vera v novo silno življenje

Finžgarjeva zahvala slovenskemu ljudstvu.

Dolžnost me veže in še bolj mi velewa srce, da se za ta slovenski večer ob svoji šestdesetletnici vsem najtopleje zahvalim. Zahvaljujem Prosvetno zvezo, ki je ta večer priredila, zahvaljujem vse, ki so sodelovali, in vse, ki so mi s toplimi besedami čestitali in vse navzočne, zlasti predodlične goste, ki ste prišli in me s tem daleč preko mojih zaslug počastili. Iskrena Vam hvala!

Gospo in gospodje! V teh dneh, tik pred mojim 60. rojstnim dnevem sem ob tihih večernih urah v duhu prehodil dobo zadnjih 40 let, odkar sem se vrnil med prosvetne delavce. Ob teh zelo veselih spominih se mi je neprestano spovračalo tole spoznanje:

Vprašal sem se, kje je tista številka, ki bi mogla povedati, koliko ur je žrtvovalo slovensko izobraženstvo vseh stanov in poklicev v tej dobi za slovensko prosveto? Kje je tisto zlato, kje tisti kovani denar, ki bi mogel plačati in odtehtati prosvetno delo teh mož in žena, delo, ki so ga vršili iz najčistejšega idealizma na vseh kulturnih poljih za prosveto svojega naroda? Kje so ure sej, kje ure studija za predavanja, kje ure režiranja, kje ure skrbi za gospodarske organizacije in kje ure dela vseh naših umetnikov? Ob tem spoznanju številke odgovorilo: to je morje časa, to je gora težkega dela.

Toda še drugo spoznanje se mi je razodelo. Res, Bog nam je dal odličnih prosvetnih delavcev, ki so z bistrim umom kazali pot. Bili so in so med nami kakor vojvodi, kakor generali, v tej duhovni borbi in tem prosvetnem prizadevanju. Ali kaj bi vojvoda brez vojske? Zato sem v duhu obhajil vso tisto fronto, kjer so čete v jarkih, malo slavljene, redko čestene, a tiste, ki odločajo bitke in dobivajo zmage. Na tej naši prosvetni fronti sem videl dekle in fantovske legije. Videl sem dekleta, kmečka, delavska, iz tovarnen, vseh poklicev, ki hodijo po vsem trudu in delu v prosvetne domove, po pol ure, po uro in več daleč k gospodinjiskim večerom, k pevskim vajam, k učenju iger. In sem videl fante,

Proslava v gledališču

Slavnostni govor prof. Franceta Koblarja

Ljubljana, 4. februarja.

Socoj se je vršila Finžgarjeva proslava tudi v opernem gledališču. Igrali so »Divjega lovca«.

Prof. Francet Koblar pa je spregovoril naslednje o prazniku slovenske kulture. Izvajal je: Danes je minilo 60 let, odkar se je rodil Franc Finžgar; ob tem prazniku se hočemo pokloniti njegovemu lepemu in plemenitemu delu, saj je ta 60 letnica predvsem praznik slovenske kulture. Slovensko in iz njega rastoče jugoslovanstvo ima v F. Finžgarju enega svojih najlepših glasnikov in zato mi je Društvo slovenskih književnikov naročilo, naj ta praznik v njegovem imenu objasnim in počastim.

Vendar bi hotel biti kolikor mogoče malo literaren, zakaj Finžgar je bil pri gradbi naše narod-

bila zastopana duhovščina. Prisotni so bili: univ. prof. dr. Janez Fabijan, univ. prof. dr. Alojzij Odar, magr Viktor Steska, dr. Franc Kimovec, kanonik Alojzij Stroj, kanonik in stolni župnik dr. Klinar, ravnatelj Jože Jagodine, župnik dr. Guido Rant, župnik Janko Petrič, pravoslavno cerkveno občino je zastopal protijerej Dimitrije Sv. Janković. Dalje so bili prisotni še univ. prof. dr. Viktor Korošec, univ. prof. arh. Vurnik, univ. prof. arh. Plečnik, zastopnica Krščanske ženske zveze Anica Lebarjeva, zastopnik Slomškove družbe nadzornik Štrukelj, zastopnik Ljudskega odra Narte Velikonja, zastopnik Pevske zveze V. Lavrič, ravnatelj Bog. Remec in Alojzij Remec ter mnogi drugi. Od ostalih društev pa so bili zastopani: Slovenska dijaška zveza, Akademski zvez, Društvo rokodelskih pomočnikov, »Danica«, »Borba« in »Zarja«, »Ljubljana« in mnoga druga. Uredništvo »Slovenca«, katerega marljiv sotrudnik je slavljencec, je bilo zastopano po glavnem uredniku dr. Ivanu Ahčinu in več drugih članih uredništva.

Slavnost

Dvorana je bila za ta slavnostni večer prav lepo okrašena. Nad odrom se je bleščala številka »60«, pod njo pa v zlatih črkah naslovi vseh važnejših Finžgarjevih del.

Proslava se je pričela z Webrovo »Slavnostno uverturo«, katero je izvajal orkester. Zatem je recitiral s finim zmisлом in občutno Ivan Pengov Finžgarjevo prozo »Aloa cvete«. To prozo je Finžgar objavil leta 1905 v »Domu in svetlu«. Finžgarjeva proza primerja ta aloin cvet z razcvetom narodnih sil. Narod je podoben aloi. Po stoletjih teme in nesvobode doživi svobodo in luč. Zatem je mešan zbor »Ljubljane« pod vodstvom kapelnika dr. Dolinarja dovršene zapel Adamičevu pesem »Tožba«, nato pa dr. Dolinarjev tretji del »Iz venčka slovenskih narodnih«. Zadnja točka je s svojimi narodnimi melodijami ustvarila v dvorani občutje domačnosti, tisto občutje, ki veje iz vseh Finžgarjevih del. Zatem je orkester zaigral dr. Dolinarjeva »Mlada pota«.

Slavnostno predavanje »O delu in razvoju slavljence Franca S. Finžgarja« je imel profesor France Koblar. V svojem obširnem predavanju se je predavatelj z lepo besedo poglobil v duha Finžgarjevih del in ga spremljal po njegovi umetniški poti prav do zadnjih časov.

Zatem je član Ljudskega odra Zupan recitiral pesem dr. Jože Pogačnika »Saleziju za 60. god«. Vse točke programa so žele viharne aplavze.

Ko je bil program izrpan, so stopile na oder številne deputacije raznih društev, mu priče čestitali in mu izročali ogromne šopke cvetja v znak ljubezni in spoštovanja. Cvetje so slavljencu poklonile s čestitkami: Prosvetna zveza, Krščanska ženska zveza, Krščansko žensko društvo, Slomškova družba in Društvo rokodelskih pomočnikov. Čestitali pa so mu še: Akademski zvez, Slovenska dijaška zveza in pevsko društvo »Ljubljana«. Ganjen se je slavljencec zahvaljeval vsem deputacijam.

Ko so Finžgarju na odru izrekla čestitke društva in organizacije in mu poklonile cvetja, se je zahvalil:

ki delajo ves dan na polju, v tovarnah ob žareči peči, v plavljih, v rudnikih. Pa pride večer. Ne ležejo trudi pod vaško lipo, ne sedejo v krčmo — v domove gredo, iz notranjega nagona, iz želje po izobrazbi. In sem še videl te zore ob luninem svitu, ko so vihteli krampe in so pele lopate, ko so vršili prostovoljno, svobodno tlako za svoj dom, da bi imeli svoje prosvetno ognjišče in žarišče.

Gospo in gospodje! Kdor je malo premišlja vse to, mu mora kloniti glava pred veličastnostjo tega dela.

Zato pa ob tem slovenskem večeru segam kot brat vsem tem delavcem v roke in vam kličem: Hvala, tisočera hvala in čast vsem tem delavcem brez razlike. Moj večer je vaš večer, moja čast je vaša čast. Bodite uverjeni, kjer je toliko idealnega dela za narod v duhovnem in materialnem svetu kot ga je bilo v Sloveniji zadnjih 40 let, tako delo ne more nikoli propasti. Iz tega dela mora poganjati nova kulturna moč, ki bo izžarevala svoje sile preko mej naše nacionalne države do vseh bratov v Korotanu, na Primorskem, v Nemčiji, Franciji, Ameriki. Povsod kjer so, naj čutijo ta domači ogenj, to luč prosvete, naj se ob njej gredo, naj jih učijo, da nikoli ne pozabijo svoje besede, ne svoje grude, ki jih je rodila. Zato tudi ob težkih časih, ki se zgrinjajo nad Evropo, nad vsem svetom ne smemo biti kljub naši majhnosti — malodušni. Naši očeti so pod toju vlado vzdržali in nas uničila vojska, ko so prerokovali, da zbršejo naše ime z evropskega zemljevida. Zrezali so naše narodno telo na tri kose in vendar živimo še bolj globoko in živo kulturno in narodno življenje in ga bomo živeli, zlasti še, ko smo v svoji lastni državi in hodimo z brati Srbi in Hrvatami v roki. Zato bodi ta večer obujenje tiste močne žive vere, ki nam pravi: Iz duhovnega, idealnega in zdravih idej polnega nesebičnega dela iz naroda za narod se ne rodi nikdar smrt, marveč novo, silno življenje!

Nad vse lepo uspehi slavnostni večer je zaključil orkester z narodno koračnico.

ne stavbe med težakimi delavci, med tistimi, ki si ne izbirajo dela za mehke roke, ampak popri- mejo za trdo delo povsod, kjer je treba — in že zavoljo tega je Finžgarjevo delo hvale in časti vredno.

Finžgarjeva osebnost nas živo spominja na naše starejše narodne delavce, ki so pri svojem mnogostanskem javnem delu našli še dovolj časa in duševne vedrosti, da so se zamikali v kraljestvo snujoče domišljije in nam ustvarili dragocena leposlovna dela. Finžgar je kljub temu, da je bil kot duhovnik vsem vse, in večkrat tudi potisnjen v samoto, tja, kjer se ne blesti ostrina visokih misli, ampak je treba prižigati lučke preproste izobrazbe — ostal zvest svojemu pripovedništvu; kljub temu, da je soseskam gradil vodovode, zidal hleve, usta-

Nasvet ki zasluži Vaše Zaupanje...

Pri kupovanju sredstev za negovanje polti mislite vedno, da učinek določa kakovost. Po tisočih žen preizkušena in pohvaljena ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE tudi za Vas je prava, ker ne guje in polepšava teint. ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE vidno polepšava! Ta krema se takoj vsrka v kožo, ker ni mastna niti lepljiva. Koža postane žametasta in je zaščiten pred vetrom in drugimi vremenskimi vplivi.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

navljal zadrage, in na vse strani opravljal delo ljudskega izobraževalca, kljub temu in morda prav radi tega postal tudi ljudski pisatelj v najboljšem pomenu.

Kmalu je opustil zgodbe svojih osebnih bojev in doživetij in se postavil v službo epika, ki nam kaže pota in cilje, ter vodi svoje junake preko ovir do zmage. Večkrat se ni vprašal, ali najde popolno osebno razmerje do predmeta, ali to njegovi lastni osredotočenosti popolnoma ugaia, ampak se je radi svoje ljubezni vnel in šel v službo. V Kosovem »Gradivu za zgodovino Slovencev« je bral odgovor, ki so ga poslali Sloveni Obrom, češ: »navajeni smo Slovenci, da si lastimo tuje zemlje, ne pa, da bi si drugi osvajali našec in ko mu je Krek pokazal to mesto in dejal »Ali si slišal? Tako so odgovarjali naši starešine Obrom. Tu je prostor in polje za kralje fantazije. Povejte našim ljudem, da naši očeti niso bili taki hlapi, kot smo sedaj mi!« Takrat nam je Finžgar napisal povest »Pod svobodnim solncem«. Napolnil je sivo davno dedov s svetlimi in mogočnimi zgodbami in pokazal, da se je pred našimi dedi tresel celo bogati in silni Bizanc.

Iz te davnine mu je uhajal pogled v usodo trpečega rodu, ki je — uboga gmajna — od nekdaj moral hraniti na svoji zemlji tujega gospodarja. »Naš rod so zatirali od nekdaj — zatirali ga niso. Tudi vi ga ne boste! Iz pepela teh domov in iz krvi očetov, s katero pognojimo to grudo, vam požene kal zopet naš rod in ta bo nekoč otresel jarem, ki je žulil očete. — Pride dan, ko ta vrli narod seže jugu v roke in se dvigne močan, kakor steber iz stiske in bede!« Tako je iz francoske dobe zaklical v sedanost pred svetovno vojno.

In zaradi tega je njegovo delo tudi časti vredno. Finžgarjevo pripovedništvo je šlo sporedno z njegovim duhovništvom; iz njega je gledal tudi v človeško revščino, v ubostvo duše in telesa. V svojih zrelih delih je s sočutnim očesom prodir v življenje in njega nered ter tako človeško razgrnil usodo življenja, da je plahi duhovni idilik nejevoljen zastrmel in da se je tenkočutni moralist zgrozil, češ, glej duhovnik! Finžgar pa je šel v svojem delu naprej. — Življenje poraja v pisani raznovrstnosti ljudi-veteranjake, trdoglavce, značajne in omahljivce, računarje in zanesenjake; pisatelj jim skuša pogledati do dna in jih soditi in z njim sodimo njihovo človečnost tudi mi. Tako pripovednik vlada v nas. Finžgar je jemal svoje ljudi iz vseh časov, toda ni jih samo analiziral, da bi jih spoznali, ampak je postavil cele ljudi in večkrat podarjene zato, da s njimi kazal kvišku, k zdravju in svobodi. Tako nam je bil tudi on kot pripovednik svoje vrste vladar in je, opet na preteklost in sedanost, gradil v nas bodočnost. Njegovo delo se je tesno prepletalo z našo narodno usodo, vedno je bil glasnik optimizma, naše duhovne in telesne moči, radi katere smo se ohranili do danes in bomo v nji živeli tudi naprej.

In radi tega zdravega duhovnega poguma, posebnosti radi vere, ki se ni nikoli zamajala v malodušnost, je Finžgarjevo delo časti vredno.

V vsem svojem delu se razodeva vedno človek sam. Lepa človečnost je med nami tako redko sejana, saj radi slabe vzgoje, pogrešene tradicije, naše osebne borbenosti in morda radi lastnega samoljubja, ko le preradi slišimo iz javnosti samo odmev lastnega glasu — pozabljamo na človečnost, na zvezo človeka s človekom, na našo skupnost in tisto veliko celotnost, kjer se v mnogovrstnosti ubira vse, kar je dobrega. Finžgar ni nikoli zatajil svojih nazorov, niti za hip se ni dvoumno obrnil, da bi ugajal, ampak je iz svoje polne človečnosti ohranil v svojih spisih in življenju tisto dobrotnost, ki se odpre na široko, da vidiš naravnost vanjo. Morala je v tej prirojeni in privzgojeni čednosti tudi vrok, da ni šel nikoli v literarno problematičnost, ampak je ostal vedno zvest svoji smeri.

Iz te lastnosti odseva njegovo umetniško svojstvo — njegova preprostost. Iz ljudske modrosti, ki živi nenapisana, pa sveti iz rodu v rodu, iz mehko-be, ki je vsa srce in zato ni nikoli osladna, iz šale, ki je tudi trda, iz sodb, ki je trezna, je ubral Finžgar svoje podobe in svoj jezik; ta jezik neguje,

da mu zveni živ in pristen kot malokomu. Zato je njegovo delo tako slovensko in zavoljo tega najbolj časti vredno.

Delo Franca Finžgarja, ki je oživljalo slovenstvo v težkih dneh, bo živelo tudi v boljše čase. In ni samo hvale in časti vredno, ampak je vredno naše velike hvaležnosti.

Brenčičevi mami v spomin

Ptuj, 8. febr.

Ko je že skoro hitela pomlad in Ptujsko polje, ga je naenkrat zagnil težki sneg, ko že s tem človek ni več računal letos. Smrt je dahnila v pri-rodo, zamahnila pa je tudi med ljudi in upihnila življenje Tereziji Brenčičevi.

1849. leta jo je kot tretjega otroka povila Lešnikova mama v Ješovcih pri ptujskem Sv. Urbanu. Rojstno hišo, ki je štela 8 otrok, je zapustila še zelo mlada in se l. 1872. prisožila na Brenčičevo domačijo v Zabjeku. Enajstkrat je bila mati in to mater je križ trpljenja večkrat težko zadel. Od njenih dveh hčerk je najmlajša umrla že v prvem letu starosti. Junsko je prenesla še težje udarce, ko je smri segala po odraslih, krepkih sinovih. Tri je — vsaj v duhu — pokopala: trgovskega pomočnika Ignaca v 24. letu in kneta Jakoba v 32. Bivši rogozniški župan Jožef pa je med svetovno viхро ostal na galiških poljanah. Za preživele otroke se je v svo vsemu zanimala in brigala do zadnjega diha. In prav nič ni bila ošabna na stanove svojih sinov. Najstarejši sin Janez je gostilničar v Zabjeku, Franc pa je doma prevzel kmetijo. Miha je gostilničar in ptujski mestni župan. Dočim sta Lojze in Tone ugledna in priljubljena ptujska trgovca, je najmlajši Vinko zdravnik.

Kot mati je posvetila vso skrb vzgoji otrok, ki so ji verno sledili in postali značajni moške. Poleg materinskega dela pa je še vedno našla časa, da je pomagala možu Mihaelu pri njegovem delu. Okrog 30 let mu je kot marljiva sodelavka pomagala pri vodstvu velike opekarne v Zabjeku, dokler se pred več leti ni preselila v Ptuj. Še čvrsta bi obhajala zlato poroko, da ji mož ni umrl eno leto prejgoda.

Verna je bila pokojnica, dolge ure je rada prečela v cerkvi in molila za otroke. Svojo ver-nost je okrasila z deli krščanske človekoljubnosti. Od njene hiše reveži niso odhajali s prazno torbo. Največkrat je darovala potrebnim, da še mož ni vedel za to. Res se ji nikdar ni bilo treba bati življenja v gnetnem oziru, a nikdar ni zidala na bogastvo. Vse življenje je ostala skromna, preprosta in tiha.

Načelna slovenska krščanska žena z najlepšimi lastnostmi je bila spoštovana po vsem Ptuj-skem polju. To se je videlo pri pogrebu: meščani in okolčani so jo spremlili v nedeljo v sprevodu, kot jih Ptuj malo doživi. Na grobu se je poslovil od verne faranke duhovni svetnik č. g. p. Alfonz, ki je v svojem poslovnem nagovoru poveljeval zlato mamo Brenčičevi.

Da bi ji Bog dal miru in večnega življenja!

Do 7000 let stara stavba odkrita

Berlin, 8. II.

Iz Bagdada prihaja zanimivo poročilo, da se je nemški ekspedicijski vodstvom Julija Jordana na razvalinah Varke v Mezopotaniji posrečilo odkriti in izkopati ostanke najstarejše kulture, kolikor jo do danes svet pozna. Razvalina Varka leži 350 km južnovzhodno od Bagdada v zapuščenih puščavi. Tam je nemška ekspedicijska izkopala razvaline starih paganskih templjev, ki so stari najmanj toliko, kakor egiptovski grobovi. Razvaline so bile v zemlji skrite v petih zemeljskih plasteh. Gornja plast, ki je najmlajša, obsega razvaline paganskih svetilih in drugih poslopij do leta 2.700 pred Kristusom, najstarejše tri plasti so značilne po zanimivi pisavi, ki so jo tam našli na ostankih poslopij, v peti najstarejši plasti so pa našli ostanke paganskega svetišča, katerega temelji so že razpadli in je ostalo le zgornje ogrodje. Ti najdeni ostanke pomenijo najstarejšo človeško kulturo.

Najstarejši Kamničan

Ugasnil ko lučka.

Kamnik, 9. febr.

V petek, 6. febr. smo pokopali na pokopališču na Zalah Franca Petka, najstarejšega Kamničana. Dočakal je visoko starost 93 let. Petkovega očetja sem videl prvič pred 8 leti. Ob 7 zjutraj sem ga srečal, ko se je s koso na rami vračal s travnika domov. Mož me je zanimal, ker sem videl, da je že precej v letih, a ima še tako trdno hojo kakor možki v najmlajših letih. Po dveh letih sem ga videl zopet s koso na rami. Že ob 3 zjutraj se je 87 letni starček podal na delo, ob sedmih pa se je vračal domov, ne morda k počitku, ampak na novo delo, zdrav in krepak ter vedno dobre volje. Res, prava gorenjska korenina!

V decembru sem čital v »Slovenec«, da mu je umrla žena v starosti 85 let. Takrat sem se odločil, da ga o priliki obiščem in ga povprašam kaj o njegovem življenju. Obiskal sem ga v sredini januarja. V prijazni sobici je ležal na postelji. Prav nič se ni izpremenil, odkar sem ga zadnjič videl. Priporočeval mi je, da se mu prav dobro godi, v 90 letu da je popolnoma oslepel, sliši pa še izborna, spomini se pa še najmanjših podrobnosti iz svojega življenja. Ne pogrša ničesar, kajti Fleretovi lepo skrbje za njega in vedno je kdo pri njem, da mu ni dolgčas.

Povejte no kaj iz vašega življenja, očake! »Joj, mladi gospod, cel mesec bi vam lahko pripovedoval pa vem, da bi vsega ne povedal. Veliko sem doživel in vse mi je ostalo še v spominu. Rojen sem bil 27. januarja 1838 v Tunjicah pod Kamniškimi planinami, kjer je najbolj zdrav zrak in ljudje nčakajo najvišjo starost. V dvajsetem letu so me vzeli k vojakom in tam sem služil 12 let, 8 mesecev in 11 dni. Ves ta čas nisem bil niti enkrat na dopustu. Bil sem dvakrat v vojski: leta 1866 na Italijanskem, 1870 pa v Bosni, ko smo šli nad Turke. Veste, jaz sem bil pri kirurških. Nas so se povsod najbolj bali, saj smo bili pa tudi fantje, da malo takih. Skoro 10 let sem bil na Madžarskem, tam sem učil vojaške novince jezdit. O tem bi vam lahko marsikaj povedal. Bil sem močan in uren kot malo kdo. V diru sem se prijel konju za grivo in skočil nanj kot maček. O, lepi časi so bili takrat za me!

Petkov oče je umrl, čutil sem, kaj je moral 93 letni starček doživljati, ko se je spomnil svoje mladosti, zato se gu nisem upal prekiniti, dokler ni sam nadaljeval. »Novinci so bili po večini prav slabi jezdec. Kakor hitro je zlezal na konja, ga je ta stresel raz sebe, da je stokajoč obležal v travi. Pri vojakih sem se naučil prav dobro nemško in madžarsko, tudi italijanski sem za silo lovil. Še do danes nisem vsega pozabil.

Ko sem se vrnil od vojakov, sem služil pri več gospodarjih v Kamniku, kjer sem se tudi oženil. Tovoril sem po Primorskem in Koroskem in o tem vam bom lahko kaj več povedal, kadar me zopet obiščete. Le kmalu zopet pridite!

Predolgo sem odlašal. Čez 14 dni je bil Petkov oče že mrtev. Zvečer se je še prav od srca šel in smejal, zjutraj so pa našli mrtvega. Ugasnil je kakor lučka, kateri zmanjka goriva. Naj počiva v miru blagi starček, ki je bil vse svoje življenje vzgled poštenja in neumornega, trdega dela!

Večja opasnost za one, ki mnogo sedijo. je slaba prebava, povzročena vsled sključene drže telesa pri delu. Kronična zapeka in hemeroidi so prvi pojavi tekih notranjih obolenj ki se pozneje zelo težko ozdravijo. Preprečite to opasnost že na tej ter pijte dnevno 2 do 3 čaše RADENSKE ZDRAVI NE VODE.

Ženske so molčale

Divji prešič je padel

Turkova draga, 4. febr.

Ne dolgo tega, ko smo čitali v »Slovenec«, kako se je končal lov na divjega prešiča in po čigavi zaslugi. Zvedeli smo, kaj je bilo vzrok, da jo je »potegnil«.

Ne mislite, da je bilo to našim ženskam v žalost, kaj še, prav nič, a same med seboj so pa le sklenile, da se bodo prihodnjič skušale bolj odrezati. Skoraj nismo mogli verovati, četudi ne trdimo, da jim ni nič verjeti in zato smo si na tihem želeli, da bi jo prav kmalu primahalo od kod kako divje merjasce.

Le nekaj dni je bilo to naša želja, zakaj danes je nenadoma zazvonilo po vasi, da je bil tam pri Knežji lipi od srubščevce obstreljen divji prešič in da se je zatekel v šume blizu naše vasi. Nismo sicer tega videli, a zdi se nam pa le, da se je odvalil velik kamen. Prilika za poboljšanje je tu.

Lovce V. P., ki je zadnjič samo videl, kako jo je ubil čez rob dolinice, se je postavil na določeno mesto. Drugi so pa šli in šle, da ga preženejo. Kmalu so mu bili za petami. Nič ni bil pri volji, da bi bežal, a se je le udal. Padel je strel. Zadel prešič se je obrnil in treba bi bilo bežati, da ni omenjeni lovec še enkrat sprožil in zadel v glavo, da je žival padla.

Sedaj se je pa razvezalo! — Moramo povedati, da se naše gospodinjice ne dajo porabiti samo po lovu v kuhinji, ampak tudi na lovu, da so sicer vedno molčeče, in da so na zadnjem nesrečnem lovu imele le nesrečen dan.

Nam in njim je bilo zadoščenje dano.

V okrogli gomili so našli interesantne ostanke svetišča, zgrajenega iz ilovnate opeke. Ponekod je bila opeka prebeljena z belim mavcem. Svetišče predstavlja majhno zgradbo, ki je imela več vdolbin v zidu, katere so bile na zunanji strani lepo okrašene. To svetišče je bilo v razvalinah še mnogo poprej, predno so našli tudi iz opeke, ki pa je bila drugačna, zgradili umetno gomilo. Ker so bile razvaline tega prastarega svetišča izdelane in zaprte v gomilo, so se lahko ohranile do današnjega časa, ko jih je odkril Jurij Jordan s svojo ekspedicijo. Izračunano je na podlagi starosti, ki jo kaže zidovje gomile, da bo prvotna stavba razpala svetišča v gomili stara najmanj 6—7000 let.

Nemški ekspedicijski se je posrečilo odkriti najstarejše kulturne spomine človeštva in je upati, da podrobni študij teh ostankov podal za znanost še zanimive podatke.

Trije zadovoljni Kranjci

Skrilj, 5. februarja 1931.

Bog ve, od kod so prišli očetje. Gotovo s hriba, ker so sedaj v dolini. Prišel je prvi, postavil hišo, prišel drugi in tretji, in tudi ta dva sta si postavila vsak svoj dom. Na zemlji vidimo, da se je tri hišice imenovali Bilpa. Gotovo je naselbina dobila ime po potoku Bilpa, ki zraven priteče na dan iz skalnate votline. Sami pripovedujejo, da je to votlina pred davnimi časi čuval sam hudič, katerega je baje pregnal škof iz Primorja. Poznamo se še na skali stopinje, ko je skočil iz votline in bežal čez Kolpe.

Po prihodno so obdelovali polje, gojili trto, in sekali v neupreglednih šumah. Drva niso mogli nrsiti domov, vina niso mogli hraniti v loncih. Bilo je treba voz in sodov. Kranjci se je znal še vedno pomagati iz zadrege, saj je to daleč po svetu znano. Tudi sedaj se je v kranjski glavi rodila misel, naj

Ljubljana Sleparski ženin

Ljubljana, 9. februarja.

Pred približno enim mesecem je prišla na ljubljansko policijo jokati neka ženska, ki je povedala, da je kuharica. Povedala je, da jo je neki možki prav grdo očitani. Občutili bi je zakon, ona pa mu je zaupala svoje prihranke in je ženska tudi dostojno oblekla od petu do glave. Poznala pa sta še komaj dva meseca. Na dan, ko bi morala biti poroka in je bilo že vse pripravljeno za »ohceti« ter so bili svatje in priče že zbrani, pa je zmanjkalo najvažnejšega poleg neveste — žene.

France Gorše v Ljubljani

Pred nekaj dnevi je prisel iz Gorice v Ljubljano kipar in ilustrator France Gorše, ki se namerava odslej za stalno naseliti tu. Umetnik je najozjji rojak Franceta in Toneta Kralja. Dopršil je v Zagrebu umetniško akademijo pod Mestrovicem in je kmalu zatem odšel na Gorško, kjer si je stekel laskava priznanja na razstavah in z ostalimi naročili. Zadnjičkrat je razstavil na jesenski pokrajinski razstavi 1930 v Trstu s polnim uspehom, sodeloval je pa tudi na mednarodni umetniški razstavi 1930 v Benetkah. V Ljubljano prihaja torej z odlično legitimacijo, sicer pa tu ni neznan; njegova dela sta objavila »Dom in Svet« 1929 in »Ilustracije« 1929 v številnih reprodukcijah.

Kaj bo dones!

Drama: Zaprt. (Gostovanje v Celju.)

Opera: Sedmi fanteček. Gostovanje Tegernseerjev. Izven.

Union, bela dvorana: VI. karitativno predavanje. Predava dr. Alfonz Levnik: »Caritas in svetnik«. Ob 8 zvečer.

Nočno službo imata lekarni: Dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

○ Predavanje Bogoslovne Akademije. Danes (torek) zvečer predava v »Alojzijeviscu« g. univ. prof. dr. Andrej Snoj: »Duh in slog evan-gelijeve.« Zacetek ob 20. uri. Vstop prost!

○ V Šentpeterskem prosvetnem društvu odpade danes predavanje.

○ Strokovna predavanja. Javno predavanje g. pomočnika direktorja ljubljanske direkcije inž. Maksa Klodiča o temi: Kvarnerske tuke in nova zveza Slovenije do njih, dne 11. februarja ob 20 v dvorani »Slog« v Ljubljanskem dvoru je namenjeno poleg železničarjev tudi širši javnosti in vabimo na udeležbo. — Oblastni odbor UJNZB Ljubljana, odsek uradnikov I. in II. kategorije.

○ Predavanje v »Pravniku«. V sredo, dne 11. februarja t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« gosp. namestnik višjega državnega tožila dr. Munda Avgust: »Nekaj pripomb k sodni praksi z ozirom na novo kazensko zakonodajo.« Predavanje se bo vršilo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani soba šte. 79. in vabi k obilni udeležbi. Odbor.

○ Velik vlom na Sv. Petra cesti. V nedeljo popoldne je do sedaj še neznan tat vlomil v delavnico in prodajalno krojaškega mojstra g. Jerneja Ložarja na Sv. Petra cesti 20. Tat si je izbral za vlom ravno čas, ko ni bilo nikogar doma. Najbrž z vitrihom je odprl vrata v delavnico, od koder se je potem lahko splazil v prodajalno. Tat je odnesel 9.50 m modrega ševota, 3.6 m črnega finega blaga za frake, modrega blaga za dvojne hlače, blago za eno elegantno obleko, več nogavic, kravati, gumbov in podobnih predmetov. G. Jernej Ložar trpi okoli 8000 Din škode, ki je krita z zavarovalnino pri zavarovalnici »Croatia«.

○ Samoumor mladega dekleta. Včeraj dopoldne je neki zasebni avto pripeljal v Ljubljano mlado nezvesto dekle z Jesenice in jo hotel oddati v bolnišnico. Dekle pa je bilo že mrtvo in je zato seveda niso sprejeli v bolnišnico. Zato jo je avto odpeljal v vožo Mestnega doma, kjer je mestni zdravnik dr. Krajec ugotovil smrt zaradi zastupljenja in odredil, naj se truplo prepelje v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Mladenka je 18 letna Rozalija Žužek, ki je služila za natakarico v jese-niškem hotelu »Paar«. Mladenka je bila doma iz Velikih Lašč. Ponoči je izpla večjo količino octo-ve kisline in so jo domači ob 7, ko je ni bilo na

Varujte srce in živce!

Zato uživajte od jutri naprej

kofeina prosto
zrnato kavo

KAVO HAG

Maribor

se sami lotijo dela. Prvi je delal vozove, drugi sode, a ker brez okovja niso ne vozovi in ne sode vredni svojega imena, so se tretji lotili kovaštva. Samouki so sicer, življenje in potrebe so jih učile, zato pa so danes trije splošno znani rokodelci. Kdo v tukajšnji, tudi daljni okolici ne pozna kovača Verderberja, ki si je začel iz betona graditi novo kovačnico ob Bilpi in vpregel tudi vodo, da mu po-maga služiti kruh? Kdo ne pozna kolarja Miškofa, ki ima po lastnih načrtih in z lastno močjo zgrajene stroje, katere sicer ne žene vodna ali motorna sila, a so za njega dragocene, saj prav dobro ustrezajo namenu? In nič manj ni znan drugi sosed sodar, ki na vse konce in kraje vozi s svojimi kravami sode, ki so prvovrstni in razmeroma zelo poceni.

Samu se sebo žive tam ob Kolpi, kujejo, stru-žijo in žagajo za potrebe okolice. V njih samih je še ona slovenska gostoljubnost in ni popotnika, ki hoče ali nehoče zaide v ta del doline reke Kolpe, da ga ne bi ustavil ta ali oni, če ne na drugega, pa vsaj na kozarec domačega vina in kos domačega kruha.

Dasi to daleč od ostalega sveta, te med kram-ljanjem skoraj prenesenito z razumili vprašanji o tem in onem, da celo o tuji politiki vedo vprašati. Naročniki »Domoljub« so.

Pri njih ni nezadovoljstva z domačo grudo, tam ni želja po tujini, vedo, da pridne roke ob bistri glavi žive človeka tudi doma. Občudovanja vredna je njih odločnost, vztrajnost in želja, vedno po čem novem. Tu sem bi morali v šolo oni tisoči, ki so bežali v tujino, a se mnogi vrli in so sedaj v breme sebi in drušim. In ne samo tem, tudi drugim, tudi tu v naši okolici, jih moremo staviti za zgled.

Skoda le, da ni po dolini Kolpe malo večja cesta, da bi se na njej več vozilo, več koni zboxilo in več voz polomilo. Pa bi mogoče ne bili potem več tako zadovoljni! — Delajte dalje tako za nas kot doslej, ko nas ne bo, pa našim sinovom v zado-voljstvo njim in sebi!

nina ni bilo od nikoder. Izginil je kakor katra. Nevesta pa je morala spoznati, da je bila oči-gnjena. Potem se je zvedelo, da je isti ženin snu-bil tudi neko posestnikovo hčer v Jelenju, ki mu je tudi zaupala svoje hranilne knjižice.

Davi je bil slepar končno aretiran. Aretiral ga je stražnik na Poljanski cesti, ravno ko je sle-par gnil kravo proti klavnicni. Mož je delavec Jože K., ki ga zaradi sleparije in tatvine zasie-dneta tudi sodišči v Ljubljani in v Novem mestu. Za varnim omrežjem sodnih zaporov bo imel K. sedaj dovolj časa za pokoro za številne grehe.

spregled, našli že globoko nezvestost. Prvo po-mošč je dekletu nudil jeseniški zdravnik, ki mu je izpral želodec. Kaj je vzrok samoumora tega de-kleta, ki je na Jesenicah slovelo za pravo kraso-tico, ni znano, najbrže pa gre za nesrečno lju-bezen.

○ Opoldanski požar na Mestnem trgu. Vče-raj, malo pred 1 popoldne, je odhitel orodni avto poklicnih gasilcev iz Mestnega doma na Mestni trg, kjer je gorelo v hiši št. 8 pri trčrki Hamann. Poklicnih gasilcev je bilo 7 pod vodstvom povelj-nika Ivana Furlana. Trčrka Hamann je uporab-ljala v drugem nadstropju malo sobico za skladi-šče raznih naprnatih škatele in nekaj lesa. Ko so gasilci prišli, so domači že vneto gasili ogenj s tem, da so polivali goreče škafle z vodo. Vendar pa so gasilci le morali napeljati cev in izprazniti skladišče. Požar je povzročila železna dinna cev, ki vodi od peči v sosedni sobi, kjer si neki to-varniški delavec, železna peč v skladišču pa je bila sama založena s papirnati škafliami, kar je povzročilo požar. Pri tej priliki so gasilci ugo-to-vili, da je požar nastal zaradi malomarnosti din-nikarja, ki bi moral te peči, cevi in dimnik osna-žiti vsakih 14 dni, vendar ga pa v tem skladišču že celo leto ni bilo. Skoda je k sreči le malen-kostna.

○ Karambol. Včeraj opoldne je na Miklošičevi cesti prišlo do manjšega karambola. Trčila sta avtobus hotela »Slone« in pa neki osebni avto. Na avtobusu je bilo ubitih nekaj šip, prav tako tudi na osebnem avtu. Vendar pa motorja nista bila pokvarjena ter sta mogla oba avtomobila na-daljevati vožnjo.

○ Najnovejši načrt stolnega mesta Ljubljane, sestavlja mestna geometra M. Černe in M. Tomšič v merilu 1 : 10.000. Založila Jugoslovanska knji-garna v Ljubljani. Poleg načrta se dobí tudi se-znam vseh ulic, trgov, javnih poslopij itd. Cena 5 Din. Cena načrta s seznamom je 20 Din. Načrt nalepljen na karton s seznamom 35 Din, načrt nalepljen na platno s palicami s seznamom 55 Din, nalepljen na platno v žepni obliki s seznamom 45 Din. Poleg najnovejših ulic mesta Ljubljane ob-sega načrt in seznam ulice predmestij Moste, Vič in Zgornja Šiška.

○ Reven dijak se spreime na brezplačno stanovanje, da bi poučeval dečka v predmetih me-šarske šole. Reflektant naj se oglasi: Vič-Glince, cesta II, št. 10 a.

Moste pri Ljubljani

Društvo za zgradbo farne cerkve sv. Družine v Mostah je kupilo zemljišče, kjer naj bi se zgra-dila cerkev za novo faro v Mostah. Lastniki zem-ljišča so bili gospe Oražmova in Sušnikova ter g. Zupan. Zemljišče obsega ves nezazidani prostor v četverkotniku, ki ga tvorijo Ciglarjeva, Slapničarjeva, Sušteršičeva in Krekova ulica. Med pri-bližno 6000 m² bo torej dovolj prostora za cerkev in cerkveno hišo.

Za enkrat ni bilo primernejšega prostora na razpolaganje. Kako zvemo občina nima regulacij-skega načrta, v katerem bi bili predvideni prostori za javne zgradbe in se vsi razpoložljivi prostori zazidavajo tako kakor je lastnikom zemljišča naj-bolj prav.

Vsi prizadeti najbrž ne bodo zadovoljni z izbiro stavbišča, a pomislijo na to, da vsem ne bo mogoče ustreči. Ako pa vedo za primernejši pro-stor, ki bi bolj ustrežal, naj povedo, saj dokler se zgradba ne začne, je še vedno dovolj zgodaj, da se nanaka popravi!

St. Peterska hranilnica in posojilnica v Lju-bljani je kupila v Mostah na Zaloški cesti hišo št. 12. Kakor čujemo, se namerava hranilnica pre-seliti k nam. Ko bo v lastni hiši priredila poslovne prostore, bo začela takoj uradovati. Prav tako!

Mariborsko muzejsko društvo je imelo v nedeljo dopoldne v čitalnici Studijske knjižnice svoj občni zbor, ki ga je z izčrpnim poročilom otvoril in vodil društveni predsednik prelat dr. Kovačič. Zlasti je omenjal uspešna izkopavanja rimskih grobov, ki jih je izvršil v teku preteklega poletja v Radehovi pri Sv. Lenartu v Slov. goricah prof. Baš, za kar mu je bila na občnem zboru iz-rečena posebna zahvala. Sledila so nato poročila tajnika dr. Herica, blagajnika inž. Baumgartnerja in dr. Dolara v imenu revizorjev. Društvo šteje 252 članov. Dodhodkov je bilo 21.433 Din, izdatkov pa 21.196 Din. Pri volitvah je bil izvoljen do-seđani odbor s prelatom dr. Kovačičem na čelu. V odboru so: prof. Vales, dr. Heric, prof. Baš, dr. Prijatelj, inž. Baumgartner in sodni svetnik Kramer. Prof. dr. Dolar in ravnatelj Niko Vrabl pregledovalca računov.

Smrtna kosa. V starosti 64 let je umrla v splošni bolnišnici Franciška Kristl, soproga pisar-niškega sluga. Pogreb blage pokojnice bo jutri ob 16 iz studijske mrtvašnice na tamonišnje pokopališče. Rajnik trajen spomin, težko prizadetim svojem naše najgloblje sožalje.

Gledališke vesti. Mario Simenc gostuje kot Janko najbrže koncem prihodnjega tedna. V drami pripravljajo vojno dramo Leonharda Franka »Ka-rolin Ana« v J. Kovičevi režiji, nadalje Nestroje-vo veseloigro »Utopljenca« v V. Skrbinski režiji. V opereti pa se ponavljaj Kalmanova »Čardaška knežinja« v D. Trbušičevi režiji.

Gledališka družina mariborskih študentov je priredila v nedeljo zvečer v dvorani Prosvetne zveze dvojje H. Gheonovih iger in sicer »Parado o hudičevem mostu« in »Igro o pohlepnem mesarju«. Prva sloni na bretonski legendi o ukanejenem hudiču. V obeh delih, ki predstavljata po zamisli proizvod čisto novega oderskega pojmovanja in ki napovedujeta prodor nove moderne drame, se spajajo elementi humorja, šegavosti, folklorne in vsega mogočega z najglobljo resnostjo. Dijaki so pokazali v svojem nastopu veliko ljubezni in odes-ke ambicije, pa tudi precejšnje rutine, ki zahteva za stvari te vrste še prav posebnega smisla in ume-vanja. Literarno oderski poudarek pri obeh igrah, ki sta se predvajali, je v tem, da se vzpostavlja pri igri nekaj kontakt med gledalci in igralci in da se opaža stremljenje spojitve oderskega in gle-dalčevega sveta v neko celoto. Na igrah dijakom vse priznanje; želimo jim pri sledečih gostovanjih v Ptuj in drugod kar najlepšega oderskega uspeha.

Maribor zapuščajo te dni dr. Kejzar, I. Trampus in dr. Z. Vestovšek, ki odhajajo kot sodniki na svoja nova službena mesta. Vsi trije so bili aginji društveni delavci in v mariborski družbi obče spoštovani. Želimo jim na novih služ-benih mestih najlepših uspehov.

Generalni zastopnik slovitih

Lumophon

radio aparatov in zvočnikov za celo Jugoslavijo: Dipl. inž. Maller Bela, Subotica, Petrogradska 8.

V zadevi mariborskega vampirja, o čemer je izčrpan poročal včerajšnji »Slovenski list«, so se včeraj zaslusnevanja nadaljevala in je bila zasl-šana tudi napadena učiteljica N. N. Slikarskega pomočnika Josipa K. bodo po izvršenih zasliša-vanjih izročili sodišču. Zopetni pojav »maribor-skega vampirja«, ki je že lansko leto bil strah ma-riborskih žena, je povzročil v Mariboru razumlj-vo razburjenje in je upati, da ne bo »vampir« ta-ko hitro zagledal belega dne.

Pomoč brezposelnim. Mariborska posre-dovalnica dela je podelila v preteklem mesecu 419 brezposelnim denarnih podpor v skupni vrednosti 44.464 Din in sicer je prejelo 332 brezposelnih redne podpore v znesku 36.841 Din; 19 brezposelnih izredne podpore v znesku 3000 Din; trem brez-poselnim za potne stroške 250 Din podpore, 65 osebam pa vozovnice za polovično vožnjo v skup-ni vrednosti 4418 Din.

Iz zdravniške službe. Asistent na tukajš-njem kirurškem oddelku splošne bolnišnice dr. Dereani Ciril pride za okrožnega zdravnika v Trebnje.

Avtobusni promet je na vseh progah zopet vpostavljen.

Mariborski dijaki-šahisti v Rogaske Sla-tini. V nedeljo je priredil tukajšnji dijaški šahov-ski klub na državni klasični gimnaziji pod vod-stvom Bogdana Pušenjaka turnir s šahovskim klub-om v Rogaske Slatini, ki se je končal 3 : 3 neodlo-čeno. Rezultat odgovarja močem obeh klubov.

Nesreča v delavnicah državnih železnic. Včeraj popoldne je 37 letni pomožni delavec Tomaž Horič pri delu zadobil težke opeklina na obeh nogah. Bolečine so bile zelo hude. Ponesrečenca so prepelali v splošno bolnišnico.

Prišel je na obisk v Maribor trgovec Jo-sip J. od Sv. Lovrenca na Dravskem Polju in na-pravil poznanstvo z nekim mladeničem. Zavalala sta se po raznih lokalih, dokler ni prizadeti trgo-vec ugotovil, da je olajšan za tri jurje in pol. Kriv-ca je imajo v evidenci. V koliko ta sum drži, pa se bo izkazalo pri nadaljnjih poizvedbah.

Na mariborskem delovnem trgu dobi ta-koj zaposlitev: 20 viničarjev in majarjev, 6 hlap-cev, 2 pastirja, 2 ključavničarja, 3 kovači, 2 foto-grafa, 2 mlinarja, 1 kolar, 2 natakarja, 1 črkoslikar, 1 železostugar, več vajencev kolarske, mizarske, kovaške in fotografske obrti, nadalje 10 kuharic, 1 trgovska pomočnica, 20 služkinj, 2 vzgojiteljci, 2 natakarici, 2 poslužnici, 2 postrežnici, 2 mlajši gosnodinji, 3 šiviljske vajenke in 1 trgovska va-jenka.

Za ubogo ženo s šestorico nepreskrblje-nih otrok je daroval železniški nadspovednik Adolf Ceh 20 Din. Darila v obliki in denarju se sprejemajo v upravi na Koroški cesti 1.

Prečastitim gg. duhovnikom nudi 10% po-pusta pri nakupu zimskih sukenj, površnikov, hubertus plaščev in pelerin trdka

Fran Lukič, Ljubljana

Največja izbira in najnižje cene

Promet naših železnic

Iz statistike za leto 1929

Pravkar objavljeni podatki kažejo, da je bilo l. 1929 prav dobro. Eksploatacijski koeficient je znašal 100,30 (1925 114,06) to se pravi, da so izdatki le za 0,3% prekašali dohodke.

	milij. potnikov	doh. v milij.
1925	40.0	701.3
1926	49.0	722.0
1927	42.0	710.4
1928	46.2	716.9
1929	48.2	701.3

Nazadovanje potniškega prometa je pripisovati konkurenciji avtobusov (na progi N. Kapela — Velika je promet padel za 50%, na progi Zagreb — Čakovec se tudi opazila močna konkurenca kakor tudi v ljublj. ravnateljstvu manj 370.00 potnikov). Zmanjšanje dohodkov pa je pripisovati velikim voznim ugodnostim v turistične namene. Število potnikov po ugodnostni tarifi je naraslo od 1925 do 1929 od 5.7 na 8.2 milj. Potniški promet v brzovalnikih narašča.

ske delnice: Nar. sum. 25—30 (25), Guttman 135—150, Slavonija 200 den., Danica 95—100 (95), Pivara Sar. 220 den., Drava 234—242, Sečurana Osjek 280—285 (285), Nar. ml. 20—21 (20), Osj. ljev. 220 den., Union 55—62.50 (57.50), Vevče 128 den., Isis 40—43, Ragusa 375—390, Oceania 205—220, Jad. plov. 540 den., Trboveljska 340—342 (340), Split cement 360 bl.

Belgrad, 7% inv. pos. 87—87.50, agrari 49—50.50, vojna škoda 417.75—421, 2. 415.50, 6. 417—420, 8% Bler. pos. 92.875, 7% Bler. pos. 81.50—81.625, 7% pos. Drž. hip. banke 80.75—81.125, 6% begl. obv. 68.

Dunaj. Podun.-savsko-jadran. 92.20, Wiener Bankverein 16.50, Creditanstalt 46.70, Escompteg. 159, Živno 89.85, Aussiger Chemische 156, Alpine 20.70, Trboveljska 42, Leykam 2.90, Rima Murany 67.25.

Žitni trg

Budimpešta javlja trdnjšo tendenco in tudi pri nas je položaj čvrst. Dovoz pšenice so slabi, ponudbe je malo. Danes so zahtevali za gbn., gbe. blago in Srbobran 162.50, slav. bl. 132.50. Moka je neipremenjena kakor tudi koruza, ki stane čisto primerno suha 78, nadčasovno suha 83. Oves je drag in stane 140—142.50, ravnokotno tudi ječmen, kjer ni blaga in se zanj zahteva (lepo blago) 140—145.

V Ljubljani so notacije neipremenjene. Novi Sad. Vse neipremenjeno. Promet: pšenica 15 vagonov, koruza 19 vagonov, moka 5 vagonov, otrobi 4 vagonov. Tendence: neipremenjena.

Budimpešta. Tendence: neipremenjena. Promet: živahen. Pšenica: marc 15.40, 15.50, Zaklj. 15.44—15.45; maj 15.37, 15.60, Zaklj. 15.44—15.45; R2: marc 10.95, 11.07, Zaklj. 10.99—11.00; maj 11.17, 11.32, zaklj. 11.18—11.20. Kuruza: maj 12.40—12.55 zaklj. 12.40—12.42; trans. maj 9.85—10.00; zaklj. 9.85—9.90.

Les

Povpraševanje za 1 vag. 11—20 m³ nar. bukovine 50—70—80 mm od 2 m dalje od 6 cm naprej med. 25 cm. Za parjeno bukovino 27—50 mm 1—1.90 m 10—14 cm, trame uzo Trieste 16—21, 27—31 cm 5.10, 6. 8 m, za smrekove morale 4×6 cm 4, 5 m.

Živina

Dunajski goveji sejani. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Na trg je bilo pripeljanih 2176 goved, iz Jugoslavije 164. Cene so bile: za vole najboljše 2.05, I. 1.40—1.80, II. 1.10—1.35, III. 0.90—1, za krave I. 1—1.20, II. 0.85—0.90, za bike 0.90—1.30, za klavno živino 0.60—0.80. Cene so se v splošnem slabo držale.

Semena

Nizka cena vsem poljskim pridelkom se izraža skoraj tudi pri vseh semenih z izjemo onih, ki so imela izredno slab pridelok. Vremenske prilike niso bile za večino semen najbolj ugodne. Kljub temu kaže, da je vsega v izobilju ali celo preveč in se nikakor ni bati, da bi, razen par izjem, nastalo kje pomanjkanje.

Črna detelja je imela lanske leto tako nizko ceno, kakor že 30 let ne prej. Slovenija, ki ima v ugodnem letu do 20 vagonov pridelka, ceni letošnjega komaj na dober 1 vagon. Ostanek zaloga iz prejšnjega leta daleč ni tako velik, kakor se je to prvotno računalo. Ker je nov pridelok skoraj v vseh državah popolnoma odpovedal, se je cena hitro dvignila in ostala radi močnega povpraševanja čvrsta. Iz vseh okoliščin je tedaj sklepati, da se cena ni ustalila in da bo črna detelja ob času seve še mnogo dražja. V kvaliteti je letošnji pridelok dokaj slab, izjemni Francijo in Italijo. Zrnje ni lepo razvito in ima radi neugodnega vremena ob času zoritve rjavo barvo.

Lucerna ima prav isto pot kakor črna detelja. Do nekega zadovoljiv pridelka sta imeli samo Madžarska in Italija; povsod drugod je pridelok malenkosten. Pomanjkanje blaga se izraža najbolj v visoki ceni, ki je dokaj različna od lanske.

Esparzeta se nudi v prav dobri kvaliteti po veliko nižji ceni od lani. Ostala deteljna semena so v ceni tudi nižja. Izjemo tvori bela detelja, katere pridelok je zelo pičel.

Travnna semena. Pri nas se uporablja največ angleške in laške ljuljke, kateri vrsti pa se bistveno ne razlikujeta od cene lanskega leta. Mačji rep, francoska pahovka in senoželna lahovka so obrodile slabo in jim je cena visoka. Cene vsem travam so čvrste.

Wiener Messe

8. do 14. marca 1931 (Rotunda do 15. marca)

Posebne prireditve:

Pohištvo / Reklama / Salon za modno kuhovino / Razstava antikvit in umetnin

Razstava "Novodobnega obratovanja" Mednarodna razstava avt. mobilov in motornih koles

Sejm železnega in patent. pohištva / Razstava branil in nsladil / Stavbarstvo in gradnje cest / Tehniške novosti in iznajdbe

Poljedelska in go. derska razstava Avstrijska lovska razstava Poljedelski stroji in orodje

Nobenega vizuma! S se msko izkaznico in potnim istom prost prestop na meji v Avstrijo. Ogrski tranzitni vizum se dobi na meji proti predložitvi sejmke izkaznice. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju ter na zrakoplovih. Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmke izkaznice (po Din 50—) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Wien VII.

kakor tudi — v dobi lipskega pomladanskega se — a — pri Auskunftsstelle in Leipzig Oesterr. Messehaus in pri častnih zastopnikih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31
Jozip Zidar, " " 31
Zveza za tujski promet " " 1

2 glavi pa 1 mi el

veliko žeh to imamo pa kaj nam mar, saj

SCHICHTOV RADION pere sam!

Dnevna kronika

Koledar

Torek, 10. februarja: Školastika, devica; Sotera, devica mučenica; Viljem, papež.

Osebnosti

— Zdravniška vest. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan sekundarji bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Franc Pur.

— Iz odvetniške službe. Za začasnega prevzemnika odvetniške pisarne pokojnega dr. Josipa Goljevčka v Murski Soboti je postavljen odvetnik dr. Aleksander Vally v Murski Soboti.

— Poročilo se je preteklo nedeljo g. H. Sotlar, predsednik strokovne organizacije papirničarjev v D. M. v Polju z gđ. I. Jelnikar iz Vevče. — Isti dan se je v D. M. v Polju poročil tudi Sever Stefan z Ivano Cerarjevo. Zanimivo je, da je bila na svatbi skoro vsa vas Slape, ki šteje 30 niš. So si namreč skoro vsi v medsebojnem sorodstvu. — Novoporočencem naše čestitke!

— Poroka na ljublj. Gradu. Včeraj je bila ob 5 pop. poroka v grajski kapeli: g. Franc Appeltauer, godbenik, se je poročil z gđ. Jozipino Jerom, članico opernega gledališča. Ves Grad želi novoporočencema obilo božjega blagoslova v bodočnosti.

Ostale vesti

— Izprememba v katastrski upravi. Finančni minister je odredil, da se izpremene meje področja katastrskih uprav v Ljubljani in Celju v toliko, da se katastrski občini Gornji Mošnjak in Zaplanina odločita iz katastrske uprave v Celju in pridružitata katastrski upravi v Ljubljani.

— Nove davčne znamke. V promet so prišle znamke za plačevanje uslužbenškega davka in sicer poleg dosedanjih še po 25, 50, 100 in 150 Din. Dobe se v trafikah.

— Upokojenih je 43 delavcev papirnice v Vevčah pri Ljubljani, ki so nad 65 let stari.

— Zveza avtobusnih podjetij Jugoslavije se je ustanovila preteklo nedeljo v Zagrebu. O ustanovnem obnem zboru je obširno poročal »Slovenski list«. K temu poročilu nas prosti avtobusni podjetnik g. Jože Magister za sledečo pojasnilo: G. Magister je na obnem zboru poročal o nekem avtobusnem podjetju v dravski banovini, ki plačuje 84.000 Din davka z dokladami, 120.000 Din občinske mitnine, 12.000 Din izrednega prispevka za vzdrževanje občinskih cest in ki ima še drugih davkov preko 160.000 Din. Računal je, da bi dotično podjetje plačevalo 108.000 Din iz naslova novega 25% davka prispevki 10% prispevek za zavarovalnino in pripomnil, da bi v desetih letih znašalo to 1.080.000 Din. V »Slovenskem listu« tozadevne številke niso bile točne.

— V Službenem listu št. 10 od 7. februarja t. l. so objavljena »Navodila za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih javnih cest«, dalje »Pojasnilo o elastičnih gumah pri motornih vozilih«, »Razglas o pobiranju občinskih davčin mestne občine Maribor v letu 1931« in »Objave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931«.

— Šest sulcev v skupni teži 48 kg je ujel v teku 14 dni v svojem revirju g. Jakob Dimnik v D. M. v Polju.

— Zelo nujni poštni paketi. Uradno se razglasa, da se lahko pošiljajo tudi iz naše države zelo nujni paketi (colis urgents) in sicer v prometu z onimi državami, katere so na to pristale. Za zelo nujne pakete je treba plačati trojno težno pristojbino, za zelo nujne pakete točenke pa vrhu tega še 50% te trojne pristojbine. Zelo nujni paketi se sprejemajo samo do teže 10 kg ter ne smejo presegati v nobeno smer 60 cm. Na spremnico in na paket sam mora biti čitljivo napisana beseda »Urgent«. Zelo nujni paketi se odpravljajo z najhitrejšimi sredstvi.

— V katere dežele se smejo pošiljati ločenke. Ministrstvo naznanja, da se smejo ločenke odpravljati samo v te dežele: v Albanijo, Belgijo, Bolgarsko, Českoslovaško, Dansko, Gdansko, Finsko, Egipt, Francosko, Holandsko, Irsko, Kanado, Kitajsko, Kostariko, Poljsko, Portugalsko, Romunsko, Norveško, Sarsko oblast, Salvador, San Domingo, Sirijo, Zedinjene ameriške države, Švico, Španijo, Veliko Britanijo, Liberijo, Luksenburg in Madžarsko.

— Samoumor. Obesil se je 42letni posestnik Grum p. d. Gasarjev iz Sp. Kašlja pri D. M. v Polju. Vzrok menda neprestani družinski prepiri.

— Zverinska žena. Posestnica Manda Buble v Trogiru je zaklala svojega 9letnega pastorka in hotela tudi umoriti svojega moža. Sedaj dela pokoro v sodnih zaporih v Splitu.

— Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljše olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. — »Franz-Josef«-grenčica se dobi v lekarnah, grogerijah in specerijskih trgovinah.

— Cerkvem zborom priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani za postni čas: Foerster Anton: Lamentacije in očitanja za mešani zbor, 8 Din. — Foerster Anton: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 12 Din. — Foerster Anton: Cantica sacra III. del za mešani zbor, 30 Din. — Hribar p. Angelik: Postni in velikonočni napetki za mešani zbor, Partitura 30 Din, glasovi po 10 Din. — Jobst Anton: Postne pesmi za mešani zbor, 20 Din. — Kimovec dr. Franc: Rihar renatus, zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor, 24 Din partitura, glasovi po 8 Din. — Premrl Stanko: Slava sv. Krizu, postne pesmi za mešani zbor, 14 Din. — Premrl Stanko: Cerkvem mešiki zbori, 40 Din. — Sattner p. Hugolin: Postne pesmi za mešani zbor, Partitura 20 Din, glasovi po 6 Din. — Železnik Martin: Dopolnjeno je! 12 postnih pesmi za mešani zbor, 20 Din.

Pridobivajte novih naročnikov!

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

Beležka ob 50letnici njegove smrti

9. februarja 1931.

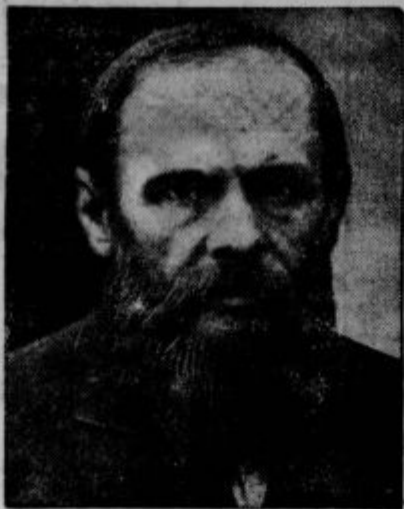
Ko je danes pred petdesetimi leti legel v Peterburgu s večnemu počitku Fjodor Mihajlovič Dostojevski, eden najnemirnejših in najglobljih ljudi preteklega stoletja, je bila slava njegovega imena že pridobljena za svetovno slovesno. Malo kateri pa je tedaj slutil, koliko bo vpliv njegovega dela na nadaljnji razvoj leposlovja, kateremu je dal povsem novo možnost obstoja. Ta nova možnost je v odkritju psihologije, iz katere je on sam najbolj raziskal in umetniško izoblikoval patološko stran.

Sredi epičnega fabulizma in pripravljajočega se naturalizma in realizma je Dostojevski odprl mogočne dveri v človeka in v njegovo skrivnostno notranjo bit. Nobeno odkritje ni bilo tako velikansko kakor njegovo, nobeno ni dalo pisatelju in umetniku večjih in plodnejših možnosti razvoja v globino. Že to samo dejstvo je dovolj zgovorno, da moramo brez oklevanja postaviti Dostojevskega kot tvorca v prvo vrsto, tje med nedosežne velikane.

Toda pomuditi se hočemo nekoliko še v sedanjem času ter izmeriti pomen Dostojevskaja na strujah duhovnega življenja človeškega rodu, kakor jih danes vidimo in opazujemo. O teh stvarih izčrpno piše P. Fr. Muckermann, iz čigar razprave posnemamo sledeče misli:

Ako premostimo vseukupnost sodobnega duhovnega življenja, moremo ugotoviti, da smo dediči liberalizma, ki je pokazal svoj vpliv celo v katoliškem taboru. Pravimo sicer, da je ta liberalizem umrl — kar je v nekem oziru morda res — a živijo danes še njegovi dediči; kakor so ti dediči tudi drugačni od njega in se razlikujejo med seboj, nazadnje je le nepohitno dejstvo, da so nositelji ene in iste dediščine.

Kaj je bil liberalizem? Gotovo, vselej ne-

kaj, v čemer sta bili jasni dve komponenti. Ene je bil racionalizem, ki je skušal podvreči vsako stvar v brezbožnem svetu razumu; tedaj racionalizirati. Ker pa nemara ni na svetu človeka, ki bi zdržal brez pogona iz kakršnega koli skrivnostnega sveta, tako je nastopal tudi tu, mnogokrat neimenovan, mnogokrat le kot nekak fluidum občuten, mesijanizem: mesijanizem napredka, mesijanizem napovedane bližnje zmage nad vsemi magičnimi in demoničnimi silami, mesijanizem humanosti. Pregleji in premisli do dna socializem, boljševizem in fašizem — povsodi najdeš oba navedena elementa. Vse tri struje racionalizirajo v velikem stilu. Toda v vseh teh racionaliziranih in v vseh teh mesija-

nizmih je prav ista slabost in prav ista peklenska prevara, ki je bila skrita v liberalizmu: kakor hitro ločim razum od božje globine, ki je v človeku, ni več sposoben premisliti ali dojeti velikih misli Boga, po kateri sta svet in človeška družba zamišljena. Mesijanizem, ki sloni le na domišljiji, ne na dobro utemeljeni veri, se izkaže metafizično kot slaboten, kot premala protiutež materialnim interesom, kot abotna prevara, kot prazna nadomestna religija, celo naravnost kot skrita demonija. Kdor sanjari o brezrazredni družbi in o pacifističnih idealih, pozablja, da se med tem zelo brutalno bori za zgolj gospodarske stvari. Kdor se opaja na protikapitalistični ideologiji ruskega poslanstva odrešitve sveta, ne pomisli, da med tem neti strahovite gospodarske vojske in industrializira ogromno deželo s pomočjo umorov in mučenjstva...

Ti zveze je Dostojevski razbistril, v njih skrito tragiko je posvetil, neprestano je opisoval tisto svobodo, ki neha v terorju, in to iz globine prave svobode, ki izhaja iz tesne zveze med človekom in Bogom. Prepada, v katerem se pogreza verni človek, je razkril v vsej njegovi strahoti, pa pokazal tudi vso neizčrpno dobroto v njem in vsega našega mišljenja in dejanja skrivnostne globine pomaznil. Ako mu tudi ne uspe vedno razumska utemeljitev njegove metafizične zahteve, nam jo vendar podaja iz koren ter pelje v Solovjeva, ki vzpostavljajo popolno harmonijo.

Prodirajoč do virov življenja, zbujajo pesnik pomlad prihodnjega časa, obnavlja prelepo johanjsko tradicijo religiozne Rusije in v istini pripravljajo človeško besedo, ki jo bo moral ta visoko nadarjeni narod nekaj spregovoriti, kakor tudi se zdaj zanjo bori preko svojih moči in v vzvišeni tragiki.

Tommaso Tittoni, večkratni italijanski zunanji minister, je umrl v visoki starosti 82 let.

Celje

Gledališka družina KPD drevi nima občajnega sestanka. Pač pa se isti vrši jutri v sredo dne 11. febr. točno ob 8 zvečer v gledališki garderobi.

Krajevna protituberkulozna liga v Celju ima svoj prvi občni zbor v četrtek dne 12. t. m. ob 8. zvečer v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Referat o pomenu in organizaciji protituberkulozne lige. 3. Poročilo pripravljalnega odbora. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti. — Na občni zbor je vabljen vsakdo, ki želi sodelovati pri plemenitih namelih lige.

Celjski aeroklub »Naša krilca« namerava pričeti letos s šolo za brezmotorno letenje. Brezmotorno letalo si je klub nabavil odn. mu ga je izdelal G. Ropas, a za praktično delo rabi klub nujno vsaj preprost hangar, kamor bo lahko sedaj demontirano letalo spravil. Radi tega ne odklanjate onih, ki se bodo na Vas obrnili s prošnjo za podporo.

Kamnik

Znamenje časa. Vsako društvo, vsaka organizacija ima že danes svoje glasilo. »Zakaj ne bi imele tudi »spustne šeme« svoje glasilo,« so rekli Kamničani in izdali zanje humoristični list z raznimi »vici« in zafrkacijami. Vse je dobro pogodeno razen naslova, katerega bi bilo treba izpremeniti v »Nori Kamničani«.

Zimsko veselje je se zopet pričelo s podvojenjo silo. Mladina najde najlepšo zabavo v sankanju, smučanju in drsanju. Na drsališču imamo že prav uporaben led, saj je v noči od nedelje na ponedeljek pritisnil zopet hud mráz. Najnižja temperatura je bila -12°C! Da bi se tako vreme le obdržalo!

Oder v Kamniškem domu. Društvo »Kamnik« je uprizorilo v nedeljo popoldne Petrovičovo veselje »Vezel«. Igralci so podali svoje vloge razmeroma dobro, motilo je le to, da je govoril vsak v svojem dialektu. V mestu se mora na to polagati več pažnje. Uprizoritev je zaslužila večji poset.

Litija

Osebnosti. Po 27 letnem vzornem in vestnem službovanju v Litiji in po skoraj 40 službenih letih je stopil v zaslužni pokoj g. Miško Steiner, trgovni mojster na litijski postaji. — V svoji dolgoletni službi je bil napram delavstvu dober in pravičen šef. Proga, ki mu je bila poverjena v neposredno nadzorstvo, to je od postaje Kresnice do Save se prehodil najmanj 7000 krat in s tem prehodil okrog 105.000 km. Preden je prišel v Litijo, je bil nastavljen pri železnici na Tirolskem. Stal je vedno v narodnih vrstah in ni klonil tudi takrat ne, ko je germanizacija gradila svoj »mostičke« preko naših krajev do Jadrana. V narodnem duhu je tudi vzgojil svojo dečo. Z njim odhaja tako rekoč tudi v pokoj njegova soproga, gospa Josipina, ki se je zlasti udeleževala v litijskih karitativnih društvih, vsled česar je bila pred nedavnim odlikovana z redom sv. Save. Oba odhajata v Ljubljano, kjer vzornima zakoncem želimo prijetno jesen življenja. — Za progovnega mojstra je bil na litijsko postajo prestavljen iz Kranjske gore g. Ronko. — Za poveljnika litijskega orožniškega voda je bil prestavljen orožniški podporočnik g. Ladamir Majstorovič, rodom iz Like. Dosedanji vodja vodnik g. Mate Ferlič, ki si je v kratkem času svojega službovanja pridobil v vseh slojih naroda vseobče simpatije, gre k četi v Ljubljano.

Šenčur pri Kranju

Z veliko vnamo se pripravljajo naše prosvetno društvo na predpustno veselje. Igralci so jo v šali krstili »Fific ali« »Če mačke ni doma...« Predstava se vrši prihodnjo nedeljo, dne 15. februarja 1931 ob 3 popoldne.

Za las je manjkalo, da ni bilo smrtnih nesreče. Banovinska cesta Kranj—Kamnik ima na Iglejevem oglu točno pravokoten ovinek. Na notranji strani ovinka stoji tik ob cesti velika hiša. Vrh tega seka ovinek vzporedno z drugim krakom ovinka jarek z nezadostno dolgim mostičem. No, če je avto kratak in šofer boječ ter počasne narave, že gre za silo. Toda če privrši tovorni avto najdaljšega tipa in je poleg tega cesta šoferju neznan, pa postane stvar nevarna. Pred kratkim ni manjkalo mnogo, pa bi bil tovorni avto zdobil človeka ob zidu. Nihče ne bi bil kriv. Le slabo urejena cesta! Nujno je potrebno, da se na ovinku most podaljša in cesta razširi na dvojno mero. Tako se bo ovinek z zadostnim radijem lepo zaokrožil. Pred ovinkom naj se postavijo svarilne avto-table: »Pazi! Nevarna vijugala«.

Ljutomer

Poroka. Pretekli teden se je pri podružnici Sv. Ane na Podgradju poročil g. Matija Husjak, priden delavec v naših organizacijah, gospodar katoliškega doma, z gđno Julijano Filipič, gostilničarko pri Rakovecu na Podgradju. Novoporočencema obilo sreče na življenjsko pot.

21 parov so jih preteklo nedeljo vrgli s prižnice.

Kmetijski referent ima svojo uradno sobo v pritličju občinske hiše, kjer ima že svoje prostore trgovski gremij.

Quo vadis? Za postni čas pripravila Prosvetno društvo uprizoritev velike rimske igre »Quo vadis?«. Nastopi okoli 40 oseb.

Cerklje

Umrl je Račič Jože z Dol. Skopie št. 1. Rajni je bil silno agilen javen delavec. Več let je bil tudi odbornik tukajšnje hranilnice. Bog naj mu bo plačnik!

Hripa in španska sta prišli s Hrvaškega in močno razsajata tu!

Zastrupljevalci sveta

Pariz 8. febr.

Po vojni so se zedinile angleške, francoske, nemške in nizozemske oblasti, da bi ugotovile vzroke nenadnega razmaha mednarodnega tihotapljenja prepovedanih strupenih mamil. Vse je kazalo, da je zedinila poprej osamljene prodajalce neka osrednja moč z velikanskimi denarnimi sredstvi. Po dolgih naporih se je posrečilo združenim detektivom ugotoviti, da kupuje skoro vso evropsko produkcijo kokaina, opija in dr. strupov sovjetska vlada.

Nemčija sama je lani prodala na Rusko več heroína nego pred vojno. Egipčanski tihotapci, predvsem Grki iz Aleksandrije, stalno potujejo v Moskvo, kjer se zalagajo z mamili nemškega izvora in jih prodajajo naprej v Zedinjene države in Južno Ameriko. Evropsko prodajo oskrbujejo pred vsem poljski tihotapci, ki jih vodi posebni sovjetski zastopnik v Varšavi. Najmočnejša sovjetska organizacija deluje v Kitaju. Boljševiki so tako dolgo z izgubo prodajali v Turkestanu in Perziji pridelani opij, dokler si niso podrgli vseh domačih zastrupljevalcev v Šangaju in Kantonu. Zdaj sama Moskva zalaga z opijem vsak brlog na Kitajskem.

Med drugim se je boljševikom posrečilo popolnoma izpodriniti ameriške cigarete z malim odstotkom opija, ki jih je poprej v velikanskih množinah prodajala družba »United Tobacco«. Sovjetske cigarete vsebujejo večji odstotek opija in se prodajajo dvakrat ceneje.

Pustova vila na Črnučah

Ježica, 9. februarja.

Ze leto in dan, odkar so v bregu nad Murnovo gostilno zapele prve lopate, so se spraševali ljudje: Kaj pa bo to?

In ko je kateri zvedel, da v tem bregu, med temi štori, v tej hosti zida podjetnik Pust iz Ljubljane svojo vilo, kjer bo potem odprl gostilno, restavracijo, kavarno, pension, je vsak zmaljeval z glavo, češ: To ne bo nič, saj ta človek je znorel, kaj pa misli!

Marsikdo je v dvomih povprašal gospoda Pusta samega, če je vse res, kar se govori. Gospod

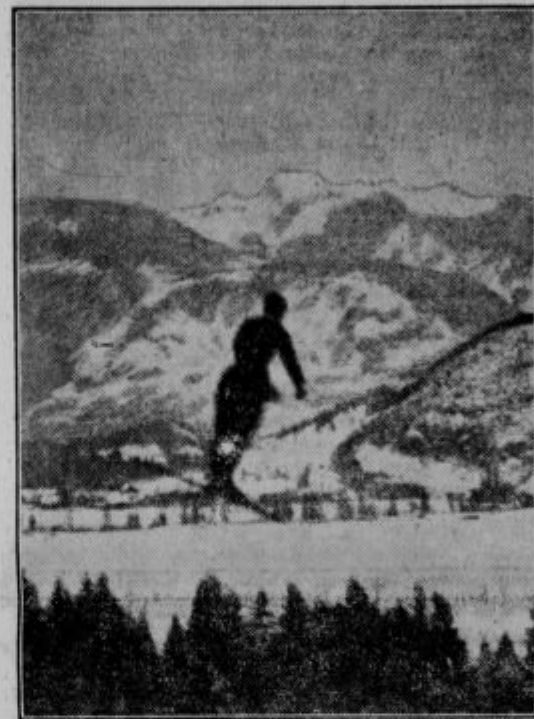
nego ameriške. Kitajski vojaki redno zahtevajo delež teh cigaret pri vsakem izplačilu, zato se ne bojijo boljševiki nobene konkurence. Ko je ugotovila mednarodna policija vodilno vlogo Moskve pri trgovini z mamili, so stavile nekatere vlade tozadevno vprašanje Zvezi narodov. Vendar ni upanja, da bi prišlo vprašanje na dnevni red, kjer je naletelo na odločen ugovor nemških in italijanskih zastopnikov.

Pri zaprtju

2—3 Artin-dražje zvečer, milo, normalno izpraznjenje jutraj. — Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsečina škatlje 8 Din, zadošča za 4—6 krat.

Tekmevalci, ki so snoči odpotovali na mednarodne tekme v Oberhof. Od leve proti desni: Šramel (Ljubljana), Godčec (Bohinj), Janša (Ilirija).

Okrog sramia na Bohinjski skakalnici. V ozadju Triglavsko pogorje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 10. februarja: 12.15 Plošče (slov. pesmi, plesna glasba) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Radio orkester — 18.30 Prof. Franc Pengov: Zemljepisna širina in dolžina — 19.00 Dr. Reya: Vremenslovje. — 19.30 Načrt novega zakona o socialnem zavarovanju in privatni nameščenci (g. dr. Sagadin) — 20.00 Prenos iz Belgrade (Narodne pesmi) — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Sreda, 11. febr.: Opoldanski program odpade. — 17.30 Radio orkester: 18.30 Mladinska ura: Mulej Zoran: Kako so se naši predniki branili pred Turki — 19.00 Dr. Nikola Preobraženski: Rusčina — 19.50 Literarna ura: Bogomir Magajna čita svoje spise — 20.00 Eng. Gangl: Sokolska ideja — 20.30 Radio orkester — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 11. februarja.
Belgrad: 12.45 Radio orkester — 16.00 Plošče — 17.00 Radio orkester — 18.00 Narodne pesmi — 20.00 Budapest — 21.00 Vokalni koncert.
Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Otroška glasbena ura — 20.00 Budapest — Budapest: 12.05 Ruske baladajke — 17.30 Orkestralni koncert — 20.00 Internacionalni koncert: F. Liszt: »Dantejeva simfonija« — 22.30 Vojaska godba — Dunaj: 15.25 Popoldanski koncert — 19.35 Kom. glasba — 20.30 Pustne igre — 21.50 Večerna glasba — Milan: 19.30 Pestra glasba — 20.45 Komorna glasba — 22.00 Operetna glasba — Praga: 19.20 Ljudska glasb — 20.00 Budapest — Langenberg: 17.00 Popoldanski koncert — 20.00 Budapest — Rim: 12.45 Lahka glasba — 13.30 Koncert lahke glasbe — 17.00 Pester koncert — 20.45 Prenos opere. — Berlin: 19.30 Königsberg — 21.10 Koncert — 22.30 Plesna glasba — Katowice: 17.45 Popoldanski koncert — 19.45 Varšava. — Mühlacker: 16.30 Popoldanski koncert. — 19.45 Glasbila — 20.45 Ogrska. — Mor. Ostrava: 16.30 Praga — 18.20 Orkestralni koncert — 19.15 Budapest. — Leipzig: 14.30 Mladinska ura — 17.15 »Mali oglašic, kabaret — 19.30 Zabavni koncert

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 10. februarja: Gostovanje v Celju (Gospa ministrice).
Sreda, 11. februarja: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 10. februarja: SEDMI FANTICEK. Gostovanje Tegernseerjev. Izven.

Sreda, 11. februarja: ZAKONSKA STAVKA. Gostovanje Tegernseerjev. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 10. februarja ob 20: CIGANSKA LJUBEZEN. Ab. B.

Sreda, 11. februarja: Zaprt.

Pust pa se je venomer smejal. Dobričina je dan za dnem hodil v tisto hosto, v tisto neskočno pustostno hosto in breg, hodil je in hodil, sanjal svoje načrte, kakor si jih je zamislil, uresničeval zdaj to zdaj ono, vsak dan nekaj, korak za korakom. In glejte, čez leto in dan, niti toliko še ni, se tam v bregu, kjer je prej stala hosta in je raslo trnje, beli lična vila. okusna zgradba, prostorna dovolj, da sprejme v svoje zračne sobe vse Pustovo rodbino in vse tiste, ki si bodo od časa do časa hoteli oddahniti zunaj Ljubljane ob bregovih Save in ob robu zelenega gozda.

Tukaj bo podjetni Pust iz Ljubljane odprl svojo restavracijo, ki bo kakor planinska kočica v dolini. Stoji ob cesti, ki vodi od savskega mostu na Črnučah skozi Stražo v Gameljne in Skarufino. S ceste je k vili speljanih več stezic in potov, do nje vodi tudi vozna pot, na novo zgrajena ter si-

boljšo, najsvetlejšo vodo, kar jih imamo. Vsa okolica okrog hiše je že in bo še spremenjena v krasen vrt, v lepa sprehajališča. Spodaj pod vilo je malo naravno jezero, ki ga bo g. Pust še povečal in popolnoma priredil za svoje namene. V jezero priteka voda iz studenca, pronica pa v zemljo. Do jezera prideš od vile po lepo speljanih stopnicah z razgledne verande, okrog jezera bodo stezice, ob njih pa klopi. V jezero je g. Pust že spustil ribe, ki jih je bil v ta namen dobavil.

S tem se nismo povedali vsega. Vse drugo bo povedal gostom g. Pust sam, kadar začne v procesijah romati tja, kjer vila stoji in kjer je še pred letom rasla hosta in bodeče, trnjevo grmovje.

Vilo je zidala trdka Saksida iz Ljubljane, načrtil pa so bili napravljeni kar doma, v lastni režiji tako rekoč. Nekaj je naredil oče, glavno pa sin, ki je arhitekt.